

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO DLA STRATEGII
ROZWOJU SPOŁECZNO-
GOSPODARCZEGO POWIATU
SŁUPSKIEGO NA LATA 2012-2020
Aktualizacja, listopad 2013 r.

OPRACOWANIE AKTUALIZACJI
Lider Projekt Sp. z o.o.
ul. Winogrody 60, 61-659 Poznań

Zleceniodawca:

Powiat Słupski
ul. Szarych Szeregów 14
76-200 Słupsk
tel. (59) 841-85-00
fax: (59) 842-71-11
e-mail: starostwo@powiat.slupsk.pl
<http://www.powiat.slupsk.pl>

Autor opracowania:

Lider Projekt Sp. z o.o.
ul. Winogrody 60
61-659 Poznań
tel.: (61) 828 08 11
fax 61 62 32 257
e-mail: liderprojekt@liderprojekt.pl
www.liderprojekt.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
1.1. Podstawa formalna i prawna.....	5
1.2. Zakres prognozy	5
1.3. Cel opracowania	6
2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu <i>Prognozy</i>	7
3. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	8
4. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	11
4.1. Położenie fizyczno-geograficzne	12
4.2. Ukształtowanie terenu, krajobraz	13
4.3. Budowa geologiczna.....	14
4.4. Gleby.....	17
4.5. Wody podziemne	19
4.6. Wody powierzchniowe i przybrzeżne.....	23
4.7. Klimat.....	32
4.8. Powietrze atmosferyczne	33
4.9. Hałas	36
4.10. Gospodarka odpadami	41
4.11. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	44
4.12. Ochrona przyrody, szata roślinna	45
4.12.1. Szata roślinna i świat zwierzęcy.....	45
4.12.2. Formy ochrony przyrody	48
4.12.3. Zabytki i obiekty o wartościach kulturowych	60
5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	61
Powietrze atmosferyczne	62
Energia odnawialna	62
Tereny zdegradowane.....	62
Przyroda.....	62
Gleby.....	63
Edukacja ekologiczna.....	63
6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	64
7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	68
8. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długo-terminowe, stałe i chwilowe oraz	

pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.....	75
Podejmowanie działań na rzecz stworzenia sprawnego systemu zapobiegania kryzysom rodziny oraz kompleksowego wsparcia osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych objętych szeroko rozumianą pomocą społeczną.....	86
Stworzenie warunków na rzecz przeciwdziałania wykluczeniom społecznym, aktywizacji zawodowej mieszkańców powiatu i pozyskania pracy przez osoby niepełnosprawne.....	86
Stworzenie warunków dla rozwoju usług opieki zdrowotnej i medycznej	86
Podejmowanie działań w kierunku zmiany świadomości społecznej w zmieniającej się rzeczywistości społeczno-gospodarczej	86
Podejmowanie działań na rzecz rozwoju i dywersyfikacji form przekwalifikowania zawodowego i uwzględniania w procesie kształcenia potrzeb lokalnego rynku pracy.....	86
Stworzenie warunków do powszechnego i taniego dostępu do oświaty na szczeblu ponadgimnazjalnym zgodnie z zainteresowaniami i zdolnościami młodzieży.....	86
Wspieranie aktywności zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy na rynku pracy	87
Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej wraz z jej najbliższym otoczeniem oraz umożliwienie rozwoju infrastruktury przewozów pasażerskich.....	87
Rozwój infrastruktury proturystycznej i różnych form turystyki.....	87
Rozwój infrastruktury technicznej przeciwdziałającej tzw. wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców powiatu słupskiego.....	88
Tworzenie warunków dla rozwoju stref aktywności gospodarczej na terenie powiatu	88
Tworzenie warunków dla ograniczenia bezrobocia i wzrostu aktywności zawodowej mieszkańców powiatu słupskiego.....	88
Podejmowanie działań w kierunku wielofunkcyjnego rozwoju wsi i obszarów wiejskich w zakresie rozwoju nowoczesnego rolnictwa i pozarolniczego rozwoju wsi.....	88
Stworzenie systemu promocji powiatu słupskiego w kraju i zagranicą	88
Podejmowanie działań w kierunku równomiernego rozwoju powiatu i poszczególnych miejscowości położonych najdalej od centrum gospodarczego i kulturalnego skupionego w mieście Słupsku oraz tworzenie warunków dla korzystniejszego gospodarowania w rolnictwie, leśnictwie, rybactwie morskim i śródlądowym	88
Podejmowanie działań w kierunku rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej oraz lepsze wykorzystywanie istniejących szlaków komunikacyjnych.....	89
Stworzenie warunków do wykorzystania istniejących i tworzenia nowych obszarów chronionych dla zwiększenia potencjału zasobów przyrodniczych sprzyjających rozwojowi turystyki	89
Podjęcie współpracy przez jst zlokalizowane na terenie Powiatu Słupskiego oraz współpracy Powiatu Słupskiego z Miastem Słupsk celem wypracowania wspólnego modelu rozwoju i promocji w obszarze słupskiego miejskiego obszaru funkcjonalnego (MOF)	89
Poprawa jakości ochrony środowiska na terenie powiatu słupskiego.....	90
Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu	90
Ochrona dolin rzecznych dla zachowania cennych walorów przyrodniczych sprzyjających rozwojowi turystyki.....	90
Podsumowanie	90
9. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego	

dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	91
10. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych	93
11. Napotkane trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy	93
12. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	94
13. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	95
14. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.....	96

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa formalna i prawna

Niniejsza aktualizacja *Prognozy oddziaływania na środowisko* (zwanej dalej *Prognozą*) została sporządzona dla aktualizacji „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2022” (zwanej dalej *Strategią*) i przygotowana przez firmę Lider Projekt Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu.

Podstawą prawną opracowania aktualizacji *Prognozy* jest Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235) – zwanej dalej *Ustawą*. Art. 50 *Ustawy* nakłada obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47.

1.2. Zakres prognozy

Aktualizacja *Prognozy oddziaływania na środowisko* została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w artykule 51 ust. 2 *Ustawy*. Zgodnie z tym artykułem *Prognoza* obejmuje:

1. informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
2. informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
3. propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
4. informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
5. streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
6. analizę i ocenę istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
7. analizę i ocenę stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
8. analizę i ocenę istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
9. analizę i ocenę celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
10. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i oddziaływaniami na te elementy,
11. rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego

dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

12. cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto przy sporządzaniu aktualizacji *Prognozy* odniesiono się do uzgodnień z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku (pismo znak: RDOŚ-Gd-WOO.411.22.2013.MCZ.1 z dnia 14.10.2013 r.) oraz z Pomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo znak: SE-NS-80.9022.490.368.2013.WR z dnia 25.10.2013 r.).

1.3. Cel opracowania

Przedmiotowa *Prognoza* stanowi aktualizację „Prognozy oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2022” z kwietnia 2012 r., która była opracowana dla *Strategii* sporządzonej we wrześniu 2011 r.

Celem aktualizacji *Prognozy* jest wskazanie, jak wpłynie na środowisko realizacja określonych w aktualizacji „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2022” celów szczegółowych i kierunków działań.

Punktem wyjścia dla oceny przewidywanego oddziaływania na środowisko jest określenie istniejącego stanu środowiska, gdyż w *Prognozie* ocenia się jak zmieni się stan środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu. Zatem aby możliwe było dokonanie takiej oceny w *Prognozie* określono aktualny stan środowiska m.in. na podstawie informacji publikowanych na stronach internetowych instytucji i organizacji odpowiedzialnych za monitoring jakości środowiska np. w publikowanych przez wojewódzki inspektorat ochrony środowiska corocznych raportach o stanie środowiska w województwie.

Na podstawie rozpoznania aktualnego stanu środowiska została zaktualizowana analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska oraz potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

W rozdziale na temat celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposobów, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu zweryfikowano aktualność tych dokumentów.

Nowe cele wprowadzone do aktualizacji *Strategii* zdeterminowały uzupełnienie analizy i oceny przewidywanych znaczących oddziaływań na poszczególne elementy środowiska, oraz kolejnych rozdziałów.

Prognoza dla aktualizacji *Strategii* pozwoli na możliwie wczesną identyfikację potencjalnych konfliktów przyrodniczych i społecznych, które mogą mieć wpływ na realizację planowanych działań, co umożliwi przygotowanie wytycznych pozwalających na ich eliminację. Ponadto sporządzenie *Prognozy* pozwoli także na zidentyfikowanie na wczesnym etapie ewentualnych negatywnych skutków oddziaływania realizacji działań na środowisko oraz przedstawi propozycję działań kompensacyjnych.

2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu *Prognozy*

Podlegająca ocenie *Strategia* w swej naturze jest dokumentem ogólnym. Definiuje cele, które wyznaczają kierunki działań, lecz nie określa dokładnie przedsięwzięć które będą realizowane (ich lokalizacji, zakresu, parametrów itd.). Tego rodzaju ustalenia dokonywane są na poziomie planowania poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych, gdy znana jest skala środków przeznaczonych na ich realizację. Wobec powyższego, także ocena oddziaływania na środowisko może mieć jedynie charakter jakościowy.

W aktualizacji *Prognozy* przeanalizowano aktualny stan środowiska przyrodniczego na terenie powiatu słupskiego, cele oraz kierunki działań przewidziane do realizacji w aktualizacji *Strategii*, których zadaniem jest poprawa jakości życia społeczności lokalnej, rozwój infrastruktury drogowej, proturystycznej i technicznej powiatu, rozwój gospodarczy oraz poprawa jakości środowiska naturalnego. Analizie poddano także zgodność określonych w aktualizacji *Strategii* celów, kierunków działań z celami i kierunkami działań ujętymi w dokumencie nadrzędnym, jakim jest *Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego* (aktualizacja wrzesień 2012 r.).

Informacje zawarte w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko zgodnie z artykułem 52, ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) są opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

Aktualizację *Prognozy* sporządzono w oparciu o dane literaturowe oraz doświadczenie autorów, które zestawiono z różnymi lokalnymi uwarunkowaniami. Przy sporządzaniu prognozy zastosowano metody opisowe oraz wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące obszaru powiatu słupskiego opracowane przez inne instytucje, a dotyczące środowiska i zmian w nim zachodzących. Ponadto w *Prognozie* uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla przyjętych dokumentów powiązanych z projektem dokumentu.

Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w powiecie i przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji *Strategii*. Identyfikację i ocenę poszczególnych celów i kierunków działań dokonano w tzw. macierzach skutków środowiskowych na poszczególne elementy takie jak: różnorodność biologiczną, krajobraz, powierzchnię ziemi, powietrze, wody powierzchniowe i podziemne, człowieka i dziedzictwo kulturowe. Zidentyfikowane oddziaływania na środowisko w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiskowych przedstawiono stosując następujące oznaczenia:

Rodzaje oddziaływań – definicje:

Bezpośrednie (B) - bez interwału czasowego, bez przekształcenia substancji, bez procesów pośrednich np. wycinka drzew – na krajobraz, budowa drogi – zniszczenie powierzchni gruntów.

Pośrednie (P) - z interwałem czasowym, z przekształceniem substancji, z procesami pośrednimi np. wycinka drzew – na zwierzęta, budowa drogi – na wodę, rośliny

N - na ocenianym poziomie szczegółowości dokumentu nie można określić czy oddziaływanie w ogóle wystąpi a jeżeli wystąpi to czy będzie miało charakter pozytywny czy negatywny.

Charakter prawdopodobnych oddziaływań - oznaczenia:

	Prawdopodobne umiarkowane negatywne oddziaływanie
	Prawdopodobny brak oddziaływania
	Prawdopodobne pozytywne oddziaływanie
	Prawdopodobne oddziaływanie o charakterze zarówno pozytywnym jak i negatywnym

3. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

W kwietniu 2013 r. została wykonana aktualizacja *Strategii*, w której dokonano zmiany w rozdziałach o uwarunkowaniach zewnętrznych, dostosowując zawarte w nich informacje do obowiązujących dokumentów strategicznych, wprowadzono dwa nowe rozdziały do charakterystyki i diagnozy stanu, dot. wpływu miasta Słupsk na rozwój powiatu słupskiego i powiązań funkcjonalnych, a także dodano dwa nowe cele strategiczne.

Aktualnie układ „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2022” przedstawia się następująco:

WSTĘP

METODOLOGIA

1 UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

1.1 UWARUNKOWANIA PRAWNO - POLITYCZNE MAKROOTOCZENIA

1.2 UWARUNKOWANIA PRAWNO - POLITYCZNE MIKROOTOCZENIA

2 CHARAKTERYSTYKA I DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO POWIATU SŁUPSKIEGO

2.1 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

2.1.1 Ogólna charakterystyka województwa pomorskiego

2.1.2 Położenie geograficzne powiatu słupskiego

2.2 RYS HISTORYCZNY

2.3 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

2.3.1 Struktura użytkowania gruntów

2.3.2 Własność gruntów i budynków

2.3.3 Infrastruktura techniczna

2.4 GOSPODARKA

2.4.1 Struktura podstawowych branż gospodarki

2.4.2 Liczba podmiotów gospodarczych

2.5 SFERA SPOŁECZNA

2.5.1 Struktura społeczna

2.5.2 Rynek pracy i bezrobocie

2.5.3 Pomoc społeczna

2.5.4 Bezpieczeństwo publiczne

2.5.5 Ochrona zdrowia

2.5.6 Oświata i wychowanie

- 2.5.7 Struktura organizacji pozarządowych
- 2.6 WALORY KULTUROWE
 - 2.6.1 Obiekty architektury i budownictwa
 - 2.6.2 Muzea, skanseny
 - 2.6.3 Instytucje kulturalne
- 2.7 WALORY PRZYRODNICZE I KRAJOBRAZOWE
 - 2.7.1 Warunki klimatyczne
 - 2.7.2 Ukształtowanie terenu
 - 2.7.3 Sieć hydrologiczna
 - 2.7.4 Ekosystemy użytków rolnych
 - 2.7.5 Ekosystemy leśne
 - 2.7.6 Prawne formy ochrony przyrody
 - 2.7.7 Obszary Natura 2000
 - 2.7.8 Stan i ochrona środowiska
- 2.8 ZAGOSPODAROWANIE TURYSTYCZNE
 - 2.8.1 Baza noclegowa
 - 2.8.2 Baza sportowa i rekreacyjna
 - 2.8.3 Szlaki turystyczne
 - 2.8.4 Sieć informacyjna
- 2.9 WPŁYW MIASTA SŁUPSK NA ROZWÓJ POWIATU SŁUPSKIEGO
 - 2.9.1 Główne funkcje Słupska wobec pozostałego obszaru Powiatu Słupskiego
 - 2.9.2 Wstępne zdefiniowanie funkcjonalnego obszaru Aglomeracji Słupskiej/ Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego
 - 2.9.3 Oddziaływanie Słupska na infrastrukturę społeczną Powiatu Słupskiego (w tym oświata, kultura, służba zdrowia, inne)
 - 2.9.4 Oddziaływanie Słupska na układ infrastruktury komunikacyjnej Powiatu Słupskiego
- 2.10 UZUPEŁNIENIE WZAJEMNYCH POWIĄZAŃ FUNKCJONALNYCH - WPŁYW POWIATU SŁUPSKIEGO NA ROZWÓJ MIASTA SŁUPSK
- 3 ANKIETY POGLĄDOWE
- 4 MIEJSCE POWIATU SŁUPSKIEGO WŚRÓD POWIATÓW WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO - ANALIZA BENCHMARKINGOWA
- 5 ANALIZA SWOT
- 6 DIAGNOZA STANU POWIATU SŁUPSKIEGO
- 7 ZAŁOŻENIA DO STRATEGII ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO DLA POWIATU SŁUPSKIEGO DO ROKU 2022
- 8 PERSPEKTYWY I KIERUNKI ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO
 - 8.1 WIZJA I MISJA POWIATU SŁUPSKIEGO
- 9 STRATEGICZNY PROGRAM ROZWOJU SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO POWIATU SŁUPSKIEGO - PRIORYTETY, CELE SZCZEGÓŁOWE, KIERUNKI DZIAŁANIA
- 10 MECHANIZMY PARTNERSTWA I WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ, MIĘDZYPOWIATOWEJ I MIĘDZYGMINNEJ
- 11 PROMOCJA POWIATU SŁUPSKIEGO
- 12 MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

W aktualizacji „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2022” zdefiniowano misję, która określa główny cel powiatu i brzmi następująco:

„Wszechstronny i zrównoważony rozwój powiatu słupskiego we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego, kulturalnego i społecznego, podnoszący konkurencyjność powiatu w województwie pomorskim, zapewniający atrakcyjne warunki życia i wypoczynku mieszkańcom i turystom, otwarty na współpracę z samorządami, rozwijający współpracę zagraniczną.

Powiat słupski to obszar zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, oparty na potencjale gospodarczym, sprzyjający aktywizacji zawodowej mieszkańców oraz rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości i usług turystycznych.

Powiat Słupski to obszar zamieszkiwany przez wykształcone społeczeństwo.

Powiat słupski to obszar zrównoważonego rozwoju między interesami stałych mieszkańców, a oczekiwaniami turystów.

To region turystyczny z nieocenionymi zasobami przyrody chronionej o różnorodnym charakterze, zharmonizowany z nadmorskim charakterem powiatu poprzez dostosowaną infrastrukturę turystyczną i powiększające się zrewitalizowane obszary powiatu słupskiego.

Ponadto w *Strategii* wyznaczono cele szczegółowe i kierunki działań w zakresie priorytetów tj.: społeczność, infrastruktura, gospodarka, przestrzeń i ekologia.”

Przy opracowaniu aktualizacji „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2022”, uwzględniono uwarunkowania zawarte w dokumentach unijnych, krajowych i wojewódzkich, tj.:

- a) **dyrektywach i zaleceniach Unii Europejskiej:** Strategia Europa 2020, Elementy wspólnych ram strategicznych na lata 2014-2020 dla EFRR, EFS, FS, EFR ROW, EFMiR – projekt, Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne przepisy dot. EFRR, EFS, FS, EFR ROW, EFMiR – projekt, Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju regionalnego i celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (COM(2011)614) – projekt, Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1081/2006 (COM(2011)607) - projekt oraz Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 - Założenia Umowy Partnerstwa,
- b) **aktach prawnych i dokumentach strategiczno-planistycznych odnoszących się do rozwoju społeczno-gospodarczego w Polsce:** Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo, Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Krajowy Program Reform, Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 - projekt, Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku, Strategia Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko – perspektywa 2020, Strategia Sprawne Państwo 2011-2020, Strategia rozwoju kapitału społecznego, Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie, Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP 2012-2022, Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa

na lata 2012-2020, Strategia średniookresowa do 2020 roku, Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,

- c) **dokumentach strategiczno-planistycznych obowiązujących w województwie pomorskim:** Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020, Uwarunkowania i kierunki rozwoju turystyki w województwie pomorskim, Regionalna Strategia Rozwoju Transportu w Województwie Pomorskim na lata 2007-2020, Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020,
- d) **dokumentach strategiczno-planistycznych obowiązujących w Powiecie Słupskim:** Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Słupskiego wraz z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym do roku 2013, Słupski Powiatowy Program na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej na lata 2007-2013.

Cele aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2022* są bezpośrednio powiązane ze *Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 (SRWP 2020)*:

- **Priorytet 1. Społeczność** - powiązanie z *SRWP 2020*, Cel strategiczny 2. Aktywni mieszkańcy
- **Priorytet 2. Infrastruktura** - powiązanie z *SRWP 2020*, Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka, Cel strategiczny 3. Atrakcyjna przestrzeń.
- **Priorytet 3. Gospodarka** - powiązanie z *SRWP 2020*, Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka, Cel strategiczny 2. Aktywni mieszkańcy.
- **Priorytet 4. Przestrzeń** - powiązanie z *SRWP 2020*, Cel strategiczny 1. Nowoczesna gospodarka, Cel strategiczny 3. Atrakcyjna przestrzeń.
- **Priorytet 5. Ekologia** - powiązanie z *SRWP 2020*, Cel strategiczny 3. Atrakcyjna przestrzeń.

4. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Stan środowiska w powiecie słupskim zdiagnozowany został między innymi w oparciu o następujące dokumenty:

- *Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 r.*, Inspekcja Ochrony Środowiska w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Gdańsku,
- *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Słupskiego 2010*, aktualizacja grudzień 2007
- *Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020*, Zespół Wojewódzkiego Biura Planowania Przestrzennego w Słupsku
- *Ocena roczna jakości powietrza w województwie pomorskim za rok 2012*, WIOŚ Gdańsk
- *Program ochrony powietrza dla strefy pomorskiej na lata 2013-2016 z perspektywą na lata następne, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu*. Projekt z dnia 09.08.2013 r.
- *Ocena stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych zagrożonych nieosiągnięciem stanu dobrego*” Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa, czerwiec 2012
- *Program ochrony środowiska przed hałasem na lata 2013–2017 z perspektywą na lata następne dla terenów poza aglomeracjami w województwie pomorskim, położonych wzdłuż odcinka drogi krajowej nr 21 Łosino – Ustka (Przejsie 1), której eksploatacja powoduje ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne, określone wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N*

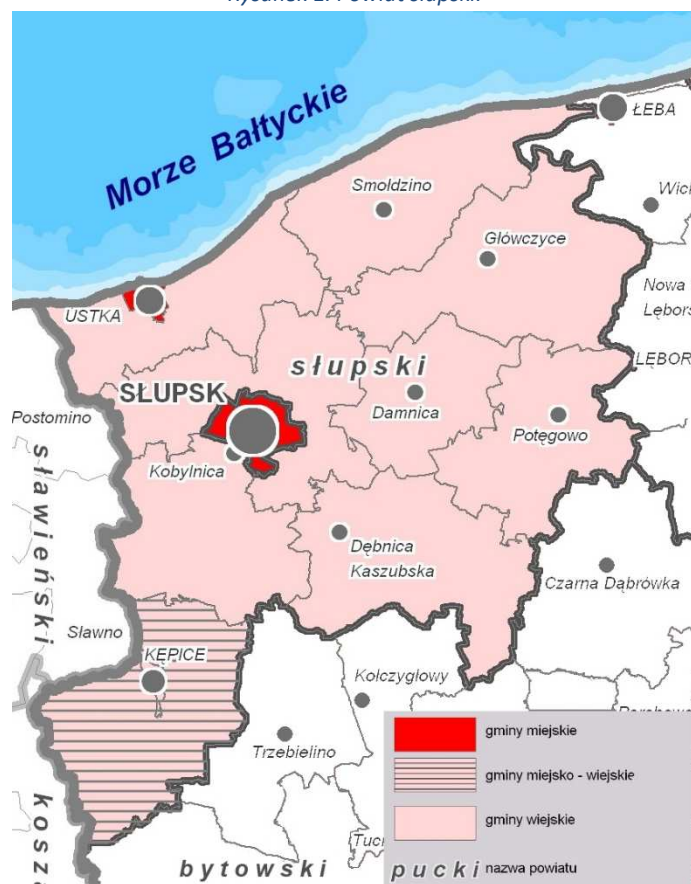
Dane zawarte w w/w dokumentach pozwalają na ocenę stanu środowiska na terenie powiatu oraz umożliwiają zidentyfikowanie ewentualnych problemów środowiskowych w przypadku odstąpienia od realizacji *Strategii*.

4.1. Położenie fizyczno-geograficzne

Powiat słupski położony jest w środkowej części Wybrzeża Bałtyckiego, w północno-zachodniej części województwa pomorskiego. Północną granicę stanowi 57 kilometrowy brzeg Morza Bałtyckiego. Od zachodu graniczy z województwem zachodniopomorskim (powiat sławieński), natomiast od wschodu z powiatem lęborskim, a od południa z powiatem bytowskim.

Powiat słupski jest jednym z 19 powiatów województwa pomorskiego (16 powiatów i 4 miasta na prawach powiatu: Gdańsk, Gdynia, Słupsk i Sopot) obejmującym zasięgiem obszar 2304 km², co stanowi blisko 13% powierzchni całego województwa. Siedziba władz powiatu mieści się w mieście Słupsku.

Rysunek 1. Powiat słupski.

Źródło: Na podstawie

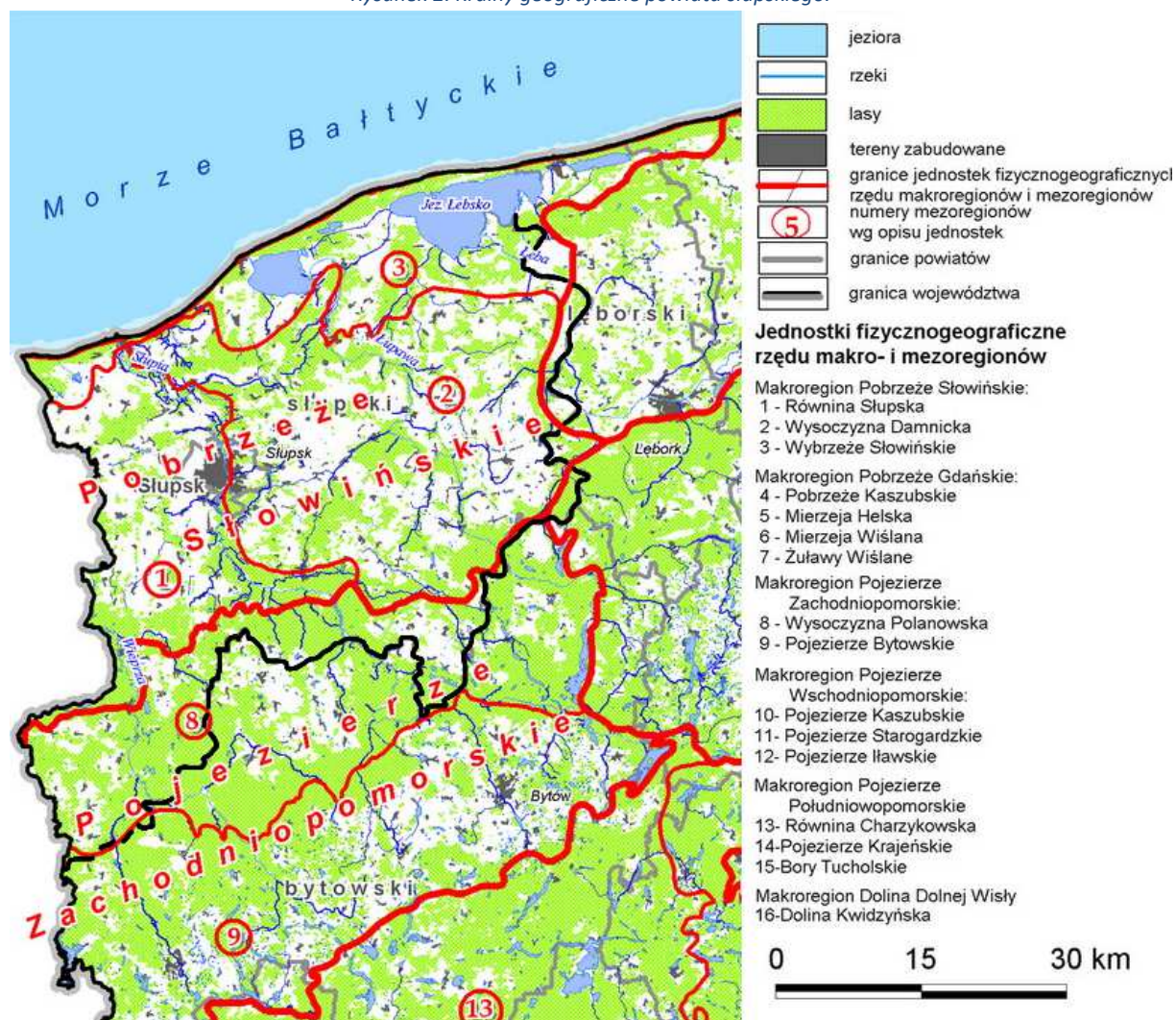
http://www.pomorskie.eu/pl/pomorze_znane_i_nieznane/o_regionie/podzial_administracyjny_województwa_pomorskiego

W skład powiatu słupskiego wchodzi 10 gmin:

- miejskie: Ustka
- miejsko-wiejskie: Kępice
- wiejskie: Damnica, Dębica Kaszubska, Główny, Kobylnica, Potęgowa, Słupsk, Smołdzino, Ustka

W podziale na regiony fizycznogeograficzne (wg J. Kondrackiego) powiat słupski leży w obrębie dwóch podprowincji Pobrzeży i Pojezierzy Południowobałtyckich. Przeważająca część powiatu należy do makroregionu Pobrzeże Słowińskie. Swoiste cechy środowiska i zmienność krajobrazu stały się podstawą wydzielenia w tej części Pobrzeża następujących mezoregionów: Wybrzeże Słowińskie, Wysoczyzna Damnicka, Równina Sławieńska zwana również Słupską oraz skrajnego fragmentu Pradoliny Redy – Łeby. Południowa część powiatu leży w mezoregionie Wysoczyzna Polanowska należącym już do makroregionu Pojezierze Zachodniopomorskie.

Rysunek 2. Krainy geograficzne powiatu słupskiego.

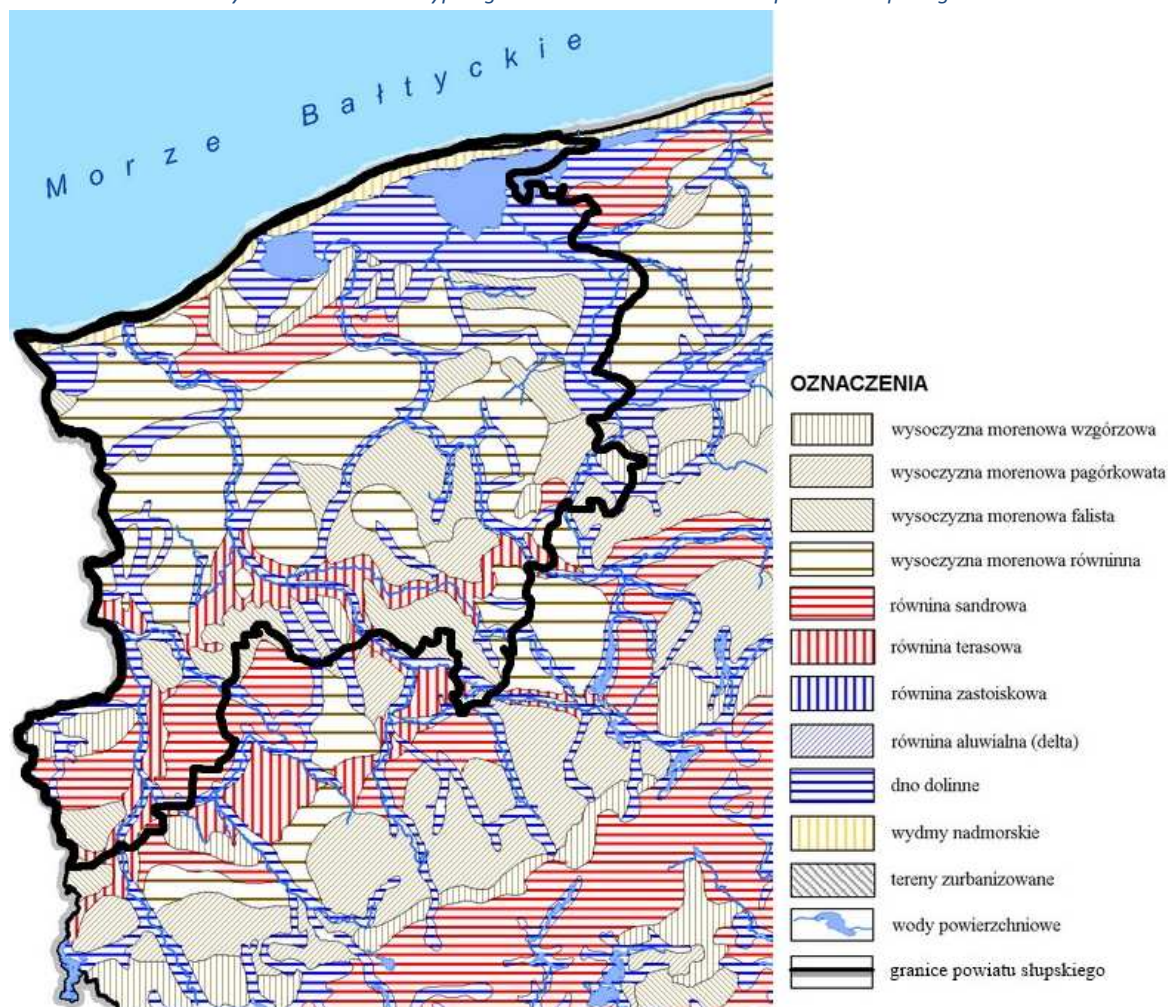

Źródło: http://urząd.pomorskie.eu/res/umwp/dokumenty/plan_zagospodarowania/11_regionalizacja_fizycznogeograf.jpg

4.2. Ukształtowanie terenu, krajobraz

Współcześnie obszar powiatu obejmuje przede wszystkim tereny młodoglacjalnej rzeźby lodowcowej. Najbardziej rozprzestrzenionymi jej typami są wysoczyzny morenowe, a znacznie mniej równiny sandrowe. Urozmaicają je liczne zagłębienia i pagórki morenowe. Rytm rzeźby podkreślają równoległe ciągi wzgórz, usypywanych stopniowo w miarę wycofywania się lądolodu, nawiązujące do przebiegu głównych stref marginalnych. W części północno-wschodniej ukształtowanie terenu zmienia się zasadniczo, przechodząc w nizinę nadmorską, zamkniętą od północy wąską strefą form wybrzeża, kształtowanych głównie przez wiatr, fale morskie i prądy przybrzeżne.

Rysunek 3. Jednostki typologiczne ukształtowania terenu powiatu słupskiego.

Źródło: http://urząd.pomorskie.eu/res/umwp/dokumenty/plan_zagospodarowania/03_ukształtow_terenu.jpg

Od północy obszar powiatu ogranicza pas plaż o szerokości do 40 m na odcinkach brzegu mierzejowego i bardzo wąskich u stóp cofającego się brzegu klifowego. Źródła płynących przez teren powiatu rzek Wieprzy, Słupi, Łupawy i Łeby, znajdują się w strefie moren czołowych w obrębie Pojezierzy Południowobałtyckich, w znacznym oddaleniu od południowej granicy powiatu.

4.3. Budowa geologiczna

Powierzchniową pokrywę ziemi tworzą osady czwartorzędowe, stanowiące najmłodszy element w budowie geologicznej powiatu słupskiego. Akumulacja osadów czwartorzędu, zwłaszcza w epoce plejstocenu, doprowadziła do powstania dzisiejszej rzeźby tego obszaru. Osady zalegają na zróżnicowanej powierzchni utworów podczwartorzędowych – trzeciorzędu i kredy. W rejonie Słupska częściowo brak utworów trzeciorzędowych i formacja czwartorzędowa zalega bezpośrednio na podłożu kredowym. Nagromadzenie osadów przebiegało w kilku etapach związanych z kolejnymi nasunięciami lądolodów skandynawskich. Utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez plejstocenyjskie osady lodowcowe i wodnolodowcowe oraz holocenyjskie osady rzeczne, jeziorne, bagienne i eoliczne. Miąższość czwartorzędu w północnej części powiatu waha się od około 30 do ponad 100m (w rejonie Głębina ponad 180m) i wzrasta w kierunku południowym.

Profil osadów plejstoceniowych jest bardzo zróżnicowany. Składa się z licznych poziomów osadów lodowcowych (głównie gliny zwałowe), wodnolodowcowych (piaski i żwiry), zastoiskowych (iły), jeziornych i rzecznych. Zmienność ta występuje w profilu pionowym jak i w rozprzestrzenieniu poziomym. Na przeważającym obszarze powiatu powierzchnię warstwę ziemi budują osady plejstoceniowe. Są to najczęściej słabo przepuszczalne gliny zwałowe. Na południu przewagę uzyskują piaski i żwiry sandrowe. Osady piaszczyste wyższych tarasów akumulacyjnych wypełniają doliny rzek Wieprzy, Słupi i Łupawy. Przemieszany materiał piaszczysty ma też znaczny udział w budowie dość licznych wzniesień czołomorenowych. Największym obszarem nagromadzenia iłów i mułów jest równina zastoiskowa na wschód od Ustki.

Najmłodsze osady czwartorzędowe reprezentowane przez holoceniowe piaski, torfy, namuły rzeczne, mułki jeziorne oraz kredę jeziorną wypełniają dna dolin rzecznych na całym obszarze, a największe rozprzestrzenienie uzyskują w strefie wybrzeża, zwłaszcza w obrębie nisko położonych równin otaczających jeziora przymorskie. Miąższość tych osadów jest bardzo zróżnicowana i zmienia się oscylując od 0,5 – 10,0m. Strefę brzegową budują piaski plażowe. Mierzeje na ich zapleczu powstały z piasków wydmych o miąższości przekraczającej miejscami 30m. Piaski eoliczne budują również ciągi wydmy utrwalonych na zapleczu mierzei. Ten rodzaj utworów największe rozprzestrzenienie uzyskuje na obszarze gm. Smołdzino. Zwarte obszary osadów organicznych, głównie torfów występują zwłaszcza w rozległych obniżeniach wokół jezior przymorskich Modła, Gardno i Łebsko oraz w szerokiej pradolinie Łeby.

Surowce mineralne występujące na obszarze powiatu pochodzą z epoki plejstocenu. Są to przede wszystkim piaski, żwiry i mułki warwowe. Z najmłodszym okresem geologicznym, holocenem, związane są surowce organiczne. Należą do nich kreda jeziorna i torfy. Kreda jeziorna, zwana też wapnem łąkowym, powstaje w zarastających zbiornikach jeziornych, torfy zaś generalnie w wilgotnych zagłębieniach terenu. Mogą to być zarówno zarastające jeziora, starorzecza, czy też dna dolin rzecznych.

Na obszarze powiatu słupskiego udokumentowano 35 złóż kopalin. Są to głównie złoża kruszywa naturalnego, przeważnie niższej granulacji, w postaci piasków i pospółek. Ich zasoby są niewielkie i mają znaczenie lokalne. Eksploatację prowadzi się tylko na części z nich, przede wszystkim w okolicach Słupska i Ustki. Ze złóż Zagórki, Siemianice, Głobino oraz Machowino zaspokajane są głównie potrzeby miasta Słupska. Największe spośród złóż - „Potęgowo”, podobnie jak wiele mniejszych, stanowi rezerwę zasobową.

Torf na cele ogrodnicze wydobywany jest ze złóż w Gaci i Wieliszewie.

Surowce lecznicze, borowinę i wody lecznicze chlorkowo - sodowe bromkowe jodkowe borowe udokumentowano w Ustce. Te cenne zasoby, a także złoża bursztynu w Mońdzanowie, zaliczane do kopalin o podstawowym znaczeniu dla gospodarki (w rozumieniu ustawy prawo geologiczne...), nie są obecnie eksploatowane. Rozpoznane termalne wody lecznicze (ich temperatura przekracza 210 °C) związane są z utworami klastycznymi paleozoiku (dolny perm), ujętymi do eksploatacji na głębokości 680 – 702 m. Naturalne surowce lecznicze – udokumentowane solanki i borowina (peloidy) stanowią potencjalne zasoby lecznicze Uzdrowiska Ustka, dysponującego stosownymi koncesjami na ich wydobycie.

Niektóre złoża w znacznej części wyeksploatowano lub z różnych powodów zaniechano wydobywania – wymagają one rozliczenia zasobów i należy traktować je jako obszary dalszego perspektywicznego występowania surowca.

Tabela 1. Wykaz złóż kopalin udokumentowanych na obszarze powiatu słupskiego.

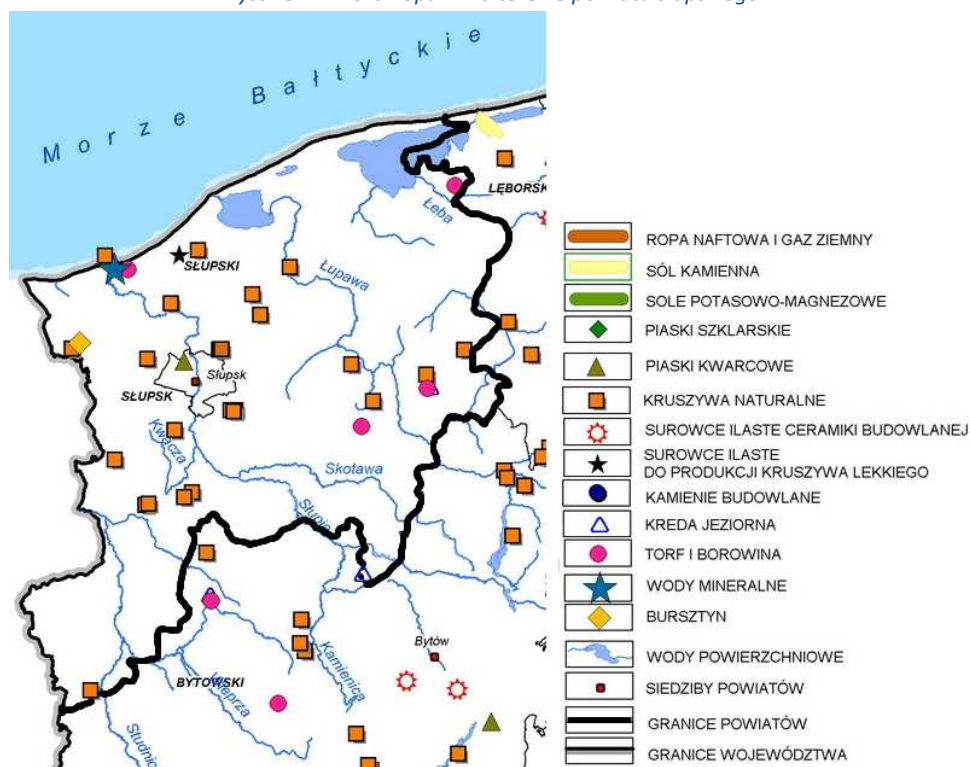
lp.	nazwa złoża	gmina	rodzaj kopaliny	zasoby bilansowe tys. t	zasoby przemysłowe tys. t	wydobywanie	zagospodarowanie
1.	Bierkowo II	gm. Słupsk	kruszywo naturalne	3 470	-	-	Z
2.	Głobino IV*	gm. Słupsk	kruszywo naturalne	1 087	-	-	T
3.	Głobino V	gm. Słupsk	kruszywo naturalne	825.	613	62	E
4.	Głobino	gm. Słupsk	kruszywo naturalne	-	-	-	Z
5.	Kusowo	gm. Słupsk	kruszywo naturalne	217	-	-	Z
6.	Siemianice II	gm. Słupsk	kruszywo naturalne	546	-	-	Z
7.	Siemianice III	gm. Słupsk	kruszywo naturalne	3433	-	-	Z
8.	Siemianice IV	gm. Słupsk	kruszywo naturalne	1626	1626	167	E
9.	Wiklino	gm. Słupsk	kruszywo naturalne	67	-	-	Z
10.	Wiklino II	gm. Słupsk	kruszywo naturalne	509	-	-	R
11.	Machowino	gm. Ustka	kruszywo naturalne	490	-	-	Z
12.	Możdżanowo	gm. Ustka	kruszywo naturalne	22	-	-	R
13.	Objazda	gm. Ustka	kruszywo naturalne	1013	-	-	R
14.	Lulemino S	Kobylnica	kruszywo naturalne	493	-	-	Z
15.	Zagórki	Kobylnica	kruszywo naturalne	313	-	-	Z
16.	Zagórki II	Kobylnica	kruszywo naturalne	2621	1561	57	E
17.	Zagórki III	Kobylnica	kruszywo naturalne	3882	-	-	R
18.	Kczewo	Kobylnica	kruszywo naturalne	689	516	62	E
19.	Potęgowo	Potęgowo	kruszywo naturalne	24585	-	-	R
20.	Karżnica	Potęgowo	kruszywo naturalne	300	-	-	Z
21.	Skórowo	Potęgowo	kruszywo naturalne	403	-	-	Z
22.	Łebień	Potęgowo	kruszywo naturalne	-	-	-	Z
23.	Machowinko	gm. Ustka	surowce ilaste do prod. kruszywa lekkiego	21 556 mln m ³	-	-	P
24.	Grabówko	Dębica Kaszubska	kreda jeziorna	720,20	-	-	Z
25.	Darżyno	Potęgowo	kredy	-	-	-	Z
26.	Darżyno	Potęgowo	torfy	-	-	-	Z
27.	Wieliszewo	Potęgowo	torfy	1743.10 (tys. m ³)	258.00 (tys. m ³)	-	E
28.	Gać-Krakulice - kompleks A	Głównicyce	torfy	2335.75 (tys. m ³)	656.60 (tys. m ³)	50.64 (tys. m ³)	E
29.	Ustka I	m.i gm. Ustka	torfy, borowina	196 (tys. m ³)	-	-	R
30.	Ustka	m. Ustka	wody lecznicze -solanki	-	-	Nie eksp.	Lz
31.	Możdżanowo	gm. Ustka	bursztyn	10,0 t	-	-	R
32.	Kobylnica	Kobylnica	piaski i żwiry	274	-	-	Z
33.	Kobylnica III	Kobylnica	piaski i żwiry	128	128	-	T
34.	Skórowo Nowe	Potęgowo	piaski i żwiry	1754	1754	-	R
35.	Strzelino	Słupsk	piaski i żwiry	77	-	-	R

Źródło: na podstawie Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31. 12. 2012, Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2013.

Skróty literowe stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

B - dla kopalin stałych - kopalnia w budowie, a dla ropy i gazu - przygotowane do wydobycia lub eksploatacja próbna
E - złoża eksploataowane
G - podziemny magazyn gazu (PMG)
M - złoża skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym
P - złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D, a dla ropy i gazu – w kat. C)
R - złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A+B+C1, a dla ropy i gazu – w kat. A+B)
Z - złoża, z którego wydobycie zostało zaniechane
T - złoża zagospodarowane, eksploataowane okresowo
K - zmiana rodzaju kopaliny w złożu
Lz - wody lecznicze zmineralizowane (mineralizacja >1 g/dm³)

Rysunek 4. Złoża kopalin na terenie powiatu słupskiego.

Źródło: http://urząd.pomorskie.eu/res/umwp/dokumenty/plan_zagospodarowania/02_zasoby_kopalin.jpg

4.4. Gleby

W granicach powiatu zalegają zwarte obszary utworów czwartorzędowych, głównie pochodzenia lodowcowego. Stanowią je plejstocenyjskie osady lodowcowe i wodno-lodowcowe (piaski i gliny zwałowe, piaski akumulacji wodno-lodowcowej rzadziej ility) oraz osady holocenyjskie (aluwialne, deluwialne i jeziorne, torfy i piaski wydymowe).

Utwory czwartorzędowe charakteryzują się dużą zmiennością składu mineralogicznego i granulometrycznego, są z natury słabo wysyczone zasadami oraz ubogie w składniki pokarmowe. Wysoki stopień naturalnego zakwaszenia skał macierzystych znacznie obniża wartość produkcyjną gruntów ornych i ogranicza dobór roślin uprawnych.

Pokrywą glebową powiatu tworzą w większości gleby wytworzone z glin zwałowych, za-zwyczaj w górnych warstwach spiaszczonych do piasków gliniastych. Dominują gliny lekkie, rzadziej średnie i ciężkie, na których uformowały się gleby brunatne kwaśne, rzadziej właściwe i wylugowane, których rolnicza przydatność uzależniona jest od stopnia przemycia i spiaszczenia górnych warstw profilu glebowego oraz od stopnia zakwaszenia. W sąsiedztwie tych gleb, zalegają wyspowo gleby typu bielcowego wytworzone z glin lekkich lub piasków gliniastych mocnych głębokich podścielonych gliną.

Ze względu na przydatność tych gleb do uprawy zaliczono je do kompleksu gruntów ornych: 2-pszenne dobre i 4 – żytnie bardzo dobre (pszenno-żytnie) oraz do klasy bonitacyjnej IIIa, IIIb i IVa. Powyższe typy gleb i wykształcone na nich kompleksy rolniczej przydatności dominują w północnej i środkowej części powiatu, w obrębie mezoregionów: Równina Słupska i Wysoczyzna Damnicka. Gminy wchodzące w skład tego obszaru charakteryzują się najkorzystniejszymi warunkami dla rolnictwa (gminy: Damnica, Słupsk, Kobylnica, Potęgowo, Główny, południowa część gminy Ustka oraz północna część gminy Dębica Kaszubska).

Pozostałe obszary gruntów ornych wytworzyły się w większości z uboższych utworów piaszczysto - gliniastych i piaszczystych. Najczęściej są to lekkie gleby pseudobielicowe zaliczane do klasy IVb, V i VI, oraz do słabszych kompleksów żytnich: 5, 6, 7 i zbożowo-pastewnych: mocnego - 8 i słabego - 9. Stanowią one dominujący element pokrywy glebowej na obszarach gmin wchodzących w skład mezoregionów Wybrzeże Słowińskie (gmina Smołdzino i północno-wschodnia część gminy Ustka) oraz Wysoczyzna Polanowska (gmina Kępice i południowe części gmin Kobylnica i Dębica Kaszubska). Warunki glebowe do produkcji rolnej są tu zdecydowanie słabsze.

Na terenie powiatu, szczególnie w jego północnej części (gminy Ustka i Główny) spotyka się czarne ziemie. Są to dość żyzne gleby, o dobrze rozwiniętym poziomie próchnicznym, powstałe na skutek nadmiernego uwilgotnienia hamującego procesy mineralizacji masy organicznej. Występują najczęściej na obrzeżach gleb bagiennych lub w okresowo podmokłych obniżeniach terenowych. Na obszarze powiatu ten typ gleb zaliczono najczęściej do kompleksu 8 zbożowo-pastewnego mocnego i klasy IV.

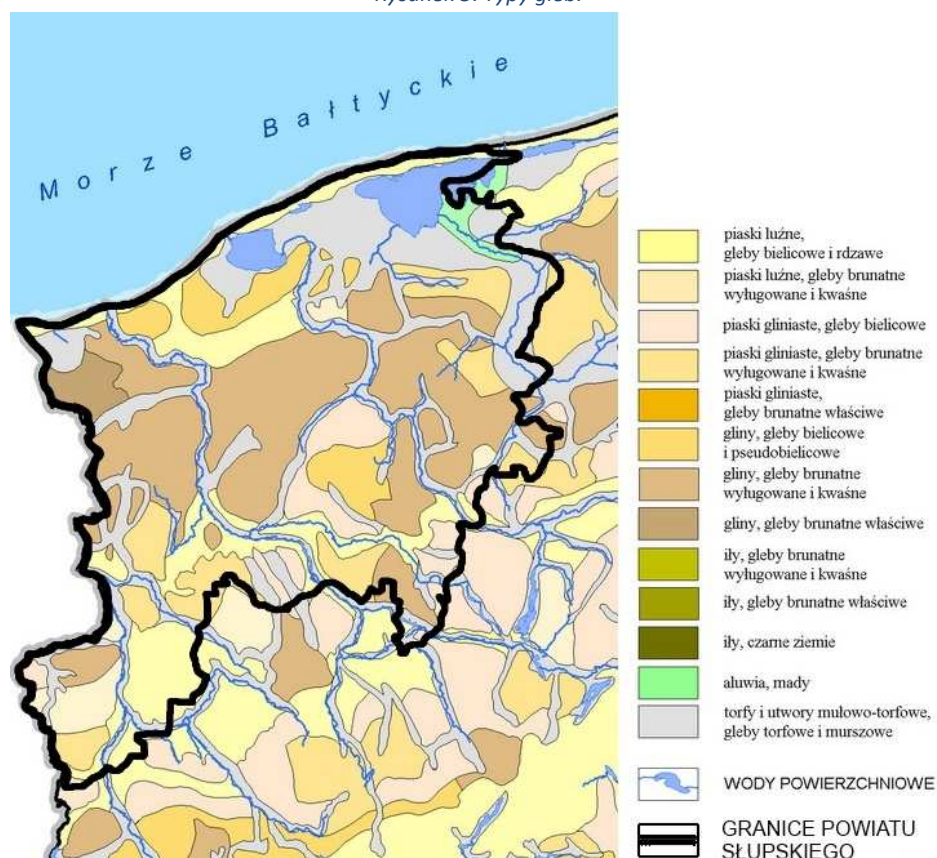
Bardzo ważnym składnikiem pokrywy glebowej obszaru są gleby bagienne, które ukształtowały się pod wpływem dominującego oddziaływania wód gruntowych lub zalewowych oraz wywołanego nim procesu bagiennego. W użytkowaniu rolniczym znalazły się głównie torfowiska niskie, gleby murszowe i torfowo-mułowe, na których uformowały się trwale użytki zielone o zróżnicowanej, przeważnie średniej jakości (przewaga kompleksu 2z i klasy IV). Trwale użytki zielone średniej jakości stanowią około 70% użytków zielonych powiatu a ich największe jednorodne areale występują w gminach: Główny, Smołdzino, Kobylnica i Ustka, zalegając w rejonie jezior Gardno, Łebsko, Modła oraz w dolinach rzek przymorskich: Łeby, Słupi i Łupawy oraz ich dopływów.

Gleby murszowo-mineralne i murszowate tworzą znaczną grupę gleb pobagiennych. Należą do gleb mniej przydatnych rolniczo – klasa V i VI. Tworzą nadmiernie przesuszone grunty orne kompleksu 9- zbożowo-pastewnego słabego lub użytki zielone słabszej jakości. Powstały ze zmurszałych płytkich zatorfiń, występują w sąsiedztwie gleb torfowych, na obrzeżach zatorfionych do-lin lub w osuszonych zagłębieniach terenu (Uggla H.).

Najśłabsze, wytworzone z piasków gleby, zostały w większości zalesione. Najwięcej takich gruntów posiadają gminy: Kępice, Smołdzino, Dębica Kaszubska i Słupsk. Na obszarze powiatu występują nadal obszary użytków rolnych o bardzo niskiej przydatności dla rolnictwa, które należałoby wyłączyć z użytkowania rolniczego z przeznaczeniem na cele nierolnicze, w tym do zalesienia lub upraw energetycznych. Dalsze rolnicze użytkowanie tych gleb jest nieopłacalne a intensyfikacja produkcji rolnej jest niewskazana ze względów ekologicznych i ekonomicznych.

W nadbrzeżnej części Bałtyku występują utwory piaszczyste - piaski wydymowe. Są to z punktu widzenia rolniczego nieużytki. Przeważający ich obszar znajduje się pod borami.

Rysunek 5. Typy gleb.

Źródło: http://urząd.pomorskie.eu/res/umwp/dokumenty/plan_zagospodarowania/01_podloze_litolog_glebowe.jpg

4.5. Wody podziemne

Powiat słupski leży w obrębie hydrogeologicznego regionu pomorskiego. Zwykle wody podziemne związane są z utworami kenozoicznymi (czwartorzędu i trzeciorzędu) oraz ze stropowymi warstwami podłoża mezozoicznego (kredy).

Powiat słupski położony jest w obszarze zasobnym w wodę dobrej jakości, co widać w klasyfikacji jakości zwykłych wód podziemnych dla potrzeb monitoringu WIOŚ (w tabeli poniżej). Czynniki decydującymi o jakości wody są głównie azotany i chlorki. Ich zawartość uwarunkowana jest geogenicznie i nie jest zależna od działalności człowieka.

Wody czwartorzędowego piętra wodonośnego w obszarze powiatu są typowe dla płytkich obiegów rejonów pojeziernych Polski Północnej. Są to wody klarowne, miękkie do średnio twardych, o odczynie obojętnym lub lekko zasadowym.

Wody z utworów trzeciorzędowych w obszarze powiatu słupskiego są z reguły wysokiej i średniej jakości. Należą do wód słodkich, średnio twardych o odczynie słabo zasadowym lub obojętnym i podwyższonej zawartości związków żelaza. Wody piętra trzeciorzędowego wykazują często brązowe zabarwienie, co związane jest z występowaniem pokładów węgla i pyłu węgla brunatnego.

Tabela 2. Klasyfikacja wód podziemnych powiatu słupskiego badanych w 2012 roku w ramach monitoringu krajowego realizowanego przez PiG.

Przekrój pomiarowy			Wskaźniki w granicach stężeń klas jakości			Klasa jakości związki organiczne	Klasa jakości w przekroju pomiarowym
Gmina	Miejscowość	JCWPD	III klasy	IV klasy	V klasy		
Ustka	Machowinko	11					II
Ustka	Machowinko	11					II
Głównice	Głównice	11	O ₂				III
Dębica Kaszubska	Łysomiczki	11				I	II
Dębica Kaszubska	Łysomiczki	11	Fe	pH		I	III
Smoldzino	Czołpino	12	NH ₄	Fe			III
Słupsk	Kępka Słupska	11					II
Głównice	Gać	12	Mn, Ca, HCO ₃	Zn	NH ₄ , Fe		V

Oznaczenia: O₂ - tlen rozpuszczony, temp. - temperatura, Ca - wapń, HCO₃ - wodorowęglany, Fe - żelazo, Mn - mangan, K - potas, NH₄ - amoniak, F - fluorki, As - arsen, NO₂ - azotyny, NO₃ - azotany, Cl - chlorki, Mg - magnez, Zn - cynk, TOC - ogólny węgiel organiczny, B - bor, pH - odczyn, PO₄ - fosforany, Na - sód, Mo - molibden

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

Ocena kondycji wód monitorowanych w 2012 roku wykazała, iż niemal całość rozpatrywanych zasobów podziemnych w powiecie słupskim charakteryzowała się dobrym stanem chemicznym.

Tabela 3. Klasyfikacja wód podziemnych powiatu słupskiego badanych w 2012 roku w ramach monitoringu operacyjnego realizowanego przez WIOŚ w Gdańsku.

Nr ppk	Miejscowość / nazwa ujęcia	Nr lokalny	Gmina	Powiat	Stratygrafia / Izolacja	Głębokość (m) / Zwiardło	Nr JCWPd	GZWP	Wskaźniki w granicach stężeń:			Azotany mg NO ₃ /l	Klasyfikacja w przekroju	Ocena stanu chemicznego
									III kl. jakości	IV kl. jakości	V kl. jakości			
32	Bobrowniki - ujęcie wiejskie (OHZ)	2	Damnica	słupski	Q	22	11	115	NO ₃			34,50	III	DOBRY
35	Głobino - ujęcie wiejskie	H4	Słupsk	słupski	Q	34	11	117				2,12	I	DOBRY
47	Potęgowo - ujęcie wiejskie	3	Potęgowo	słupski	Q	18,4	11	115				6,85	I	DOBRY
53	Ustka - ujęcie miejskie	7	Ustka	słupski	Tr	44	11					1,00	II	DOBRY
55	Rowy - OW Columbus piezometr	P-2	Ustka	słupski	Q	8,6	12		Fe	TOC, PO ₄		1,00	IV	SŁABY

Oznaczenia: Ca - wapń, Fe - żelazo, NH₄ - amoniak, As - arsen, NO₃ - azotany, Cl - chlorki, TOC - ogólny węgiel organiczny, PO₄ - fosforany, F - fluorki, Se - selen, Sb - antymon

Izolacja: < 15 m - izolacja słaba, brak
15 - 50 m - izolacja częściowa
> 50 m - izolacja pełna

Rodzaj zwiardła: swobodne
napięte

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych:

I	- wody bardzo dobrej jakości
II	- wody dobrej jakości
III	- wody zadowalającej jakości
IV	- wody niezadowalającej jakości
V	- wody złej jakości

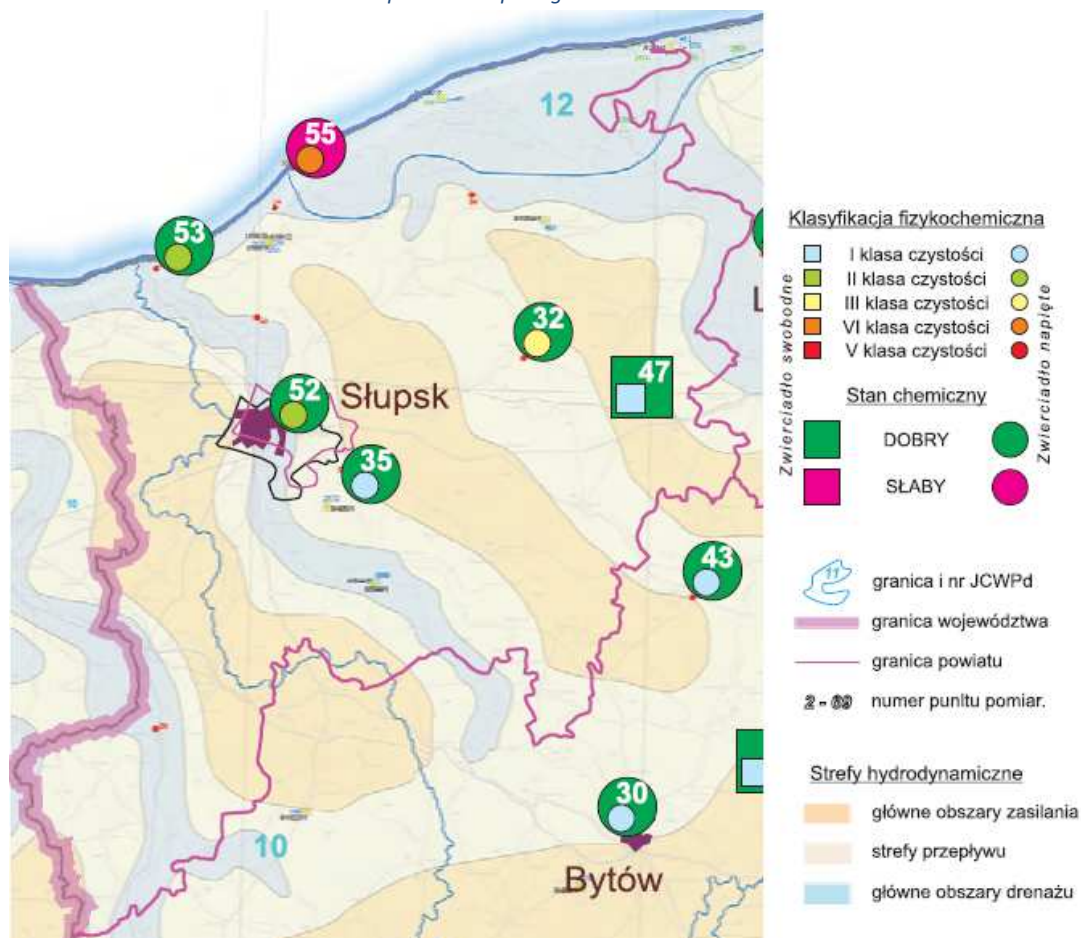
Stan chem.: DOBRY
SŁABY

Stratygrafia: Q - Czwartorzęd
Tr - Neogen Paleogen
Trol - Oligocen
Trm - Miocen
Trpc - Paleocen
Cr - Kreda

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

Koncentracja tlenu rozpuszczonego, amoniaku i azotynów, uwzględnianych przy ocenie zanieczyszczenia wód podziemnych związkami azotu, spełniała dla dwóch przekrojów pomiarowych standardy I klasy (Dz.U. z 2008 r. Nr 143, poz. 896). Analogicznie, jak w poprzednich latach, najwyższym obciążeniem azotanowym charakteryzowały się zasoby podziemne monitorowane na terenie Ośrodka Hodowli Zarodowej w Bobrownikach. Stężenia azotanów wielkości ponad 30 mg NO₃/dm³ oscylowały we wskazanym przekroju na poziomie zadowalającym (III klasa czystości) i jako najbardziej zbliżone do granicy przyjętej dla wód zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu, zwracają uwagę na charakter oddziaływań antropogenicznych, tj. zabiegi rolnicze w przemysłowej uprawie ziemniaków w rejonie Damno- Bobrowniki.

Rysunek 6. Klasyfikacja wód podziemnych w punktach pomiarowych monitoringu operacyjnego prowadzonego na terenie powiatu słupskiego w 2012 roku.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

Największa część powiatu słupskiego leży w obrębie JCWPd nr 11, która znajduje się na obszarze dorzecza rzek Słupi, Łupawy i Łeby, w regionie wodnym Dolnej Wisły. Zachodnia część powiatu położona jest na terenie JCWPd nr 10, jednostki należącej do regionu wodnego Dolnej Odry i Pomorza Zachodniego. Północno-wschodnią część powiatu obejmuje JCWPd nr 12, należąca do regionu wodnego Dolnej Wisły. W wyniku analizy danych pomiarowych w punktach badawczych jednostka ta została zaklasyfikowana do jednostek zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu¹.

W związku z dużą zawartością jonu chlorkowego w wodach podziemnych występujących w osadach czwartorzędowych i neogeńskich, na części obszaru, w rejonie Rowów, brak jest użytkowego piętra wodonośnego. Podobna sytuacja występuje w centralnej części jednostki, na zachodnim brzegu jeziora Łebsko, gdzie ze względu na bardzo złą jakość wód podziemnych poziomu plejstoceno-holoceno wyznaczone zostały obszary pozbawione użytkowych poziomów wodonośnych. Z powodu stagnacji wód charakteryzuje je bardzo wysoka: zawartość azotu amonowego, żelaza, manganu oraz utlenialność, twardość i barwa. Niewielkie obszary pozbawione użytkowego poziomu wodonośnego znajdują się również na północno-wschód od jeziora Łebsko. Obszar JCWPd nr 12 obejmuje obszar Słowińskiego Parku Narodowego wraz z otoczeniem. Ekosystemy gruntowo-wodne parku występują w bezpośredniej więzi hydraulicznej z wodami podziemnymi.

¹ Raport z wykonania zadania nr 6 „Ocena stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych zagrożonych nieosiągnięciem stanu dobrego”, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa, czerwiec 2012 r.

Tabela 4. Charakterystyka JCWPd nr 12.

Powierzchnia [km ²]	Dorzecze	Stratygrafia poziomów wodonośnych występujących na obszarze JCWPd	Główny użytkowy poziom wodonośny	Struktura poboru rejestrowanego		Stan chemiczny wg danych z 2009 r.	Stan ilościowy wg danych z 2010 r.	Stan chemiczny wg danych z 2010 r.
				Stratygrafia	Udział [%]			
278,99	Wisła	Q ₂ ^z , (Pg ^z) – K ^z	Ol – M – Qm	Q	100	DOBRY (niska wiarygodność oceny)	DOBRY	SŁABY

źródło: Raport z wykonania zadania nr 6 „Ocena stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych zagrożonych nieosiągnięciem stanu dobrego”, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa, czerwiec 2012 r.

W JCWPd nr 12 nie występują obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenie związkami azotu pochodzenia rolniczego. Istotnym problemem jednostki jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Wśród czynników antropogenicznych mających wpływ na wody podziemne wymieniana jest również turystyka.

W ramach monitoringu operacyjnego w 2011 r. na obszarze JCWPd nr 12 opróbowano cztery punkty monitoringowe o numerach 933, 1981, 2500, 2502.

Rysunek 7. Klasy jakości wód podziemnych na terenie JCWPd nr 12 w punktach monitoringu operacyjnego wg danych z 2011 roku.

Źródło: <http://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wynik-badan.html>

Głębokość zalegania warstwy wodonośnej w badanych punktach mieści się w przedziale od 1,3 do 5,0 m, a zwierciadło wody w tej warstwie na charakter swobodny. Próbkę wody pobrane w punktach 2500 i 2502 zostały zaklasyfikowane do V klasy jakości ze względu na wysokie stężenia NH₄, Fe, Zn, PO₄, K, HCO₃ i Na. Dodatkowo w punkcie 2500 wartości stężeń chlorków, przekroczyły 75% wartości granicznej III klasy jakości. Wyniki badań parametrów fizyczno-chemicznych w punktach 933 i 1981 wykazały podwyższone stężenia TOC, jonów NH₄ oraz Fe, przez co próbki wody pobrane z tych punktów zostały zaklasyfikowane odpowiednio w IV i III klasie jakości.

Tabela 5. Ocena stanu chemicznego wód podziemnych w JCWPd nr 12.

Nr MONBADA/ Nr SOBWP	Głębokość ww. strop [m]	Stratygrafia	Klasa jakości w punkcie	Wskaźniki w zakresie stężeń		Stan chemiczny warstw wodonośnych	Stan chemiczny JCWPd wg danych z 2011 r.
				IV klasy jakości	V klasy jakości		
933	1,3	Q	IV	NH ₄ TOC, NH ₄		SŁABY (NH ₄ , Fe i HCO ₃ >75 % wartości progowej)	SŁABY
1981	5,0	Q	III				
2500	2,8	Q	V	Na PO ₄ , Fe	NH ₄ , K, HCO ₃ , Fe NH ₄ , K, HCO ₃		
2502	4,5	Q	V	Zn Fe	NH ₄ , Fe NH ₄		

źródło: Raport z wykonania zadania nr 6 „Ocena stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych zagrożonych nieosiągnięciem stanu dobrego”, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa, czerwiec 2012 r.

Po uśrednieniu wyników próbek wody ze wszystkich punktów monitoringowych odnotowano przekroczenia wartości granicznych stężeń III klasy jakości, w przypadku jonu NH_4 , Fe i HCO_3 . Obszar przekroczeń stężeń progowych dobrego stanu chemicznego w obrębie analizowanej jednostki oszacowano jako przekraczający 50% badanej jednostki (test 1), w związku z czym stan JCWPd nr 12 oceniono jako słaby (tabela powyżej). Ocena stanu chemicznego jednostki w porównaniu z rokiem poprzednim została wykonana na danych uzyskanych z opróbowania 4 punktów badawczych, co daje pełniejszy obraz. Należy utrzymać liczbę opróbowywanych punktów, gdyż stan JCWPd ulega pogorszeniu i wymaga regularnego monitorowania. W teście 3 i 5 analizowana jednostka otrzymała status jednostki o stanie chemicznym dobrym.

4.6. Wody powierzchniowe i przybrzeżne

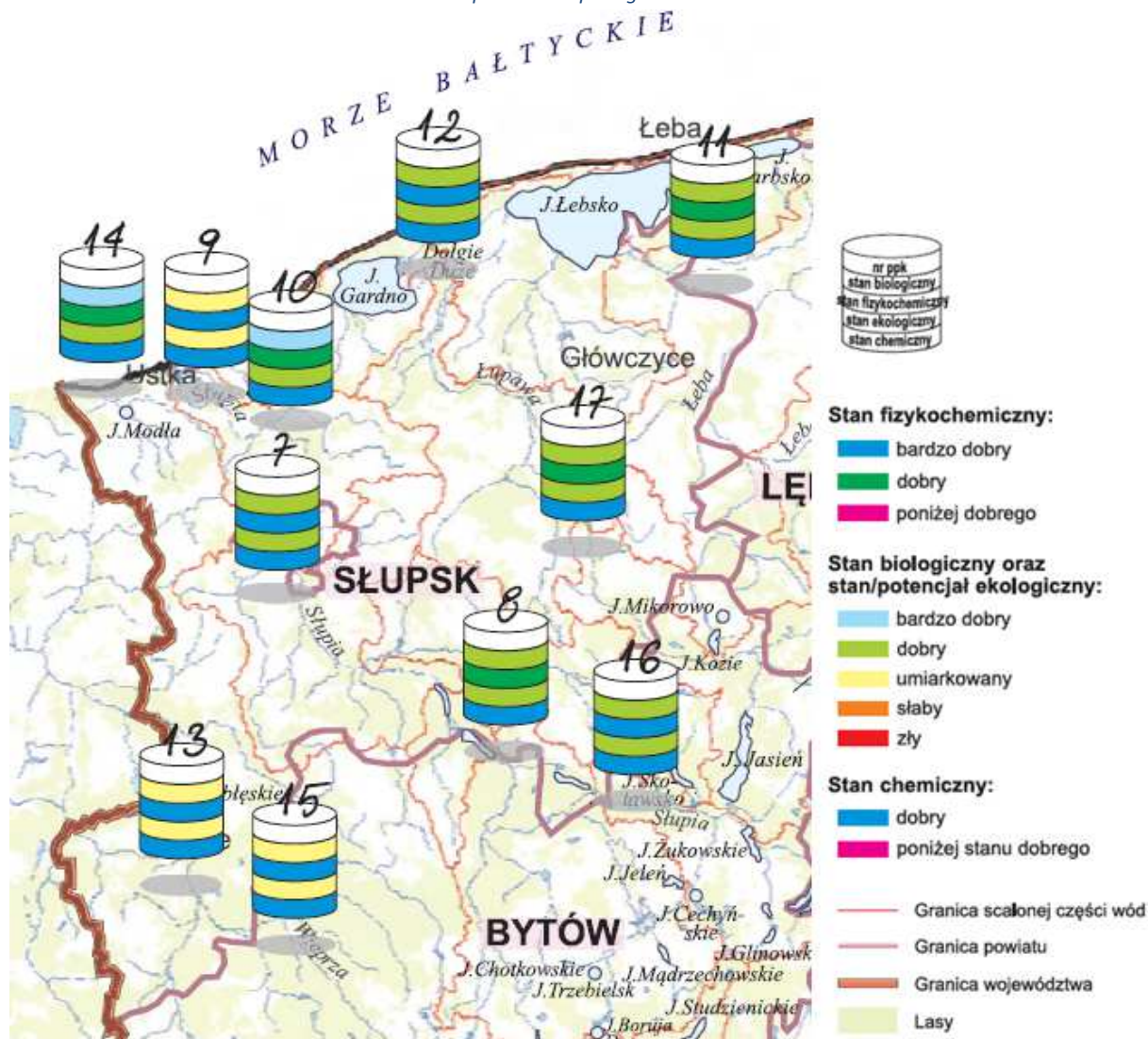
Wody powierzchniowe (rzeki i jeziora) zajmują w powiecie słupskim 4,3% jego ogólnej powierzchni (9943 ha). Ponadto stawy zajmują łącznie 65 ha i rowy melioracyjne – 1 311 ha. O dużym udziale wód decydują przede wszystkim rozległe jeziora przybrzeżne. Obszar powiatu leży w zlewni rzek Przymorza, odprowadzających wody do Morza Bałtyckiego.

W granicach powiatu znajdują się duże fragmenty zlewni podstawowych rzek: Wieprzy z jej środkowym biegiem, Słupi i Łupawy z odcinkami środkowym i dolnym oraz Łeby w jej dolnym biegu, lecz bez ujścia. Wzdłuż brzegu Bałtyku wyodrębnia się ponadto zlewnie morskie z kanałem Potena (na zachód od Ustki) oraz rzeki Orzechowej (na wschód od Ustki), a także wąskiego pasa mierzei pomiędzy jeziorami Gardno i Łebsko. Źródła i górne odcinki głównych rzek leżą poza granicami powiatu. Ze względu na duży udział wód gruntowych w zasilaniu i duży stopień zasilania dorzeczy rzek (około 40% powierzchni) ich stany i przepływy są wyrównane.

Jeziorność powiatu jest bardzo nierównomierna - wysoka na Wybrzeżu Słowińskim i bardzo niska na Równinie Słupskiej i Wysoczyźnie Damnickiej. Podstawową grupę jezior stanowią jeziora przybrzeżne – kryptodepresje, oddzielone od morza piaszczystymi mierzejami. Jeziora przybrzeżne charakteryzuje przeważnie duża powierzchnia i niewielka głębokość oraz szybkie tempo wypłykania i zarastania. Największym jeziorem w powiecie jest jezioro Łebsko. Łącznie na ziemi słupskiej znajdują się 82 jeziora, które zajmują powierzchnię 8,5 tys. hektarów. Do większych zbiorników polodowcowych należą m.in. położone na Wysoczyźnie Polanowskiej jeziora Głębokie i Obłęż. Charakterystyczne są liczne w dolinach rzecznych starorzecza – formy młode i nietrwałe, szybko ulegające zamuleniu i zarastaniu. Najwięcej zbiorników wodnych o powierzchni powyżej 1 ha występuje w Dębnicy Kaszubskiej. Jest ich 17, w tym dwa sztuczne. Zdecydowana większość jezior to zbiorniki przepływowe, sprzyjające naturalnej retencji. Ważną funkcję ekologiczną spełniają również oczka wodne i bagienka zlokalizowane w bezodpływowych zagłębieniach terenu.

Północną granicę powiatu słupskiego stanowi brzeg Morza Bałtyckiego. Charakterystyczną cechą stosunków głębokościowych południowego Bałtyku jest niemal jednolitej szerokości pas płytkich wód przybrzeżnych. Wyznacza go izobata 6m głębokości, przebiegająca w odległości 2-3 m od wybrzeża. Sztormy piętrzą wody o 2-3 m ponad zwykły poziom, powodując lokalne wlewy wody słonej do rzek lub jezior przybrzeżnych, a niekiedy powodzie.

Rysunek 8. Ocena stanu powierzchniowych wód płynących w ramach monitoringu diagnostycznego prowadzonego na obszarze powiatu słupskiego w 2012 roku.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

Zgodnie z Raportem o stanie środowiska w województwie pomorskim z 2012 r., stan czystości głównych rzek powiatu słupskiego przedstawia się następująco:

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020 - aktualizacja listopad 2013 r.

Tabela 6. Ocena stanu powierzchniowych wód płynących w ramach monitoringu diagnostycznego monitorowanych na obszarze powiatu słupskiego w 2012 roku

Lp.	Nazwa rzeki - nazwa stanowiska	Nazwa i kod jcw	Elementy biologiczne					Elem. hydromor- ficzny	Elementy fizykochemiczne																	Klasa specyf. zanieczyszcz. synt. i niesynt. (3.6)	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY																				
			Fitoplankton	Fitobentos	Makrofity	Makrozoobentos	Ichtiofauna		Temperatura	Zawiesina ogólna	Tlen rozpuszcz.	BZT ₅	ChZT-Mn	OWO	Zasolenie				Zakwaszenie	Substancje biogenne				Klasa elem. fizykochem. (gr. 3.1-3.5)																								
															Przewodność w 20°C	Substancje rozpuszcz.	Siarczany	Chlorki		Wapń	Magnez	Twardość ogólna	Odczyn		Zasolenie ogólna				Azot amonowy	Azot Kjeldahla	Azot azotanowy	Azot ogólny	Fosforany	Fosfor ogólny														
																																			mg/l	mg SO ₄ /l	mg Cl/l	mg Ca/l	mg Mg/l	mg CaCO ₃ /l	pH	mg CaCO ₃ /l	mg N(H ₄)/l	mg N/l	mg N(H ₄)/l	mg N/l	mg PO ₄ /l	mg P/l
°C	mg/l	mg O ₂ /l	mg O ₂ /l	mg O ₂ /l	mg Cl/l	µS/cm	mg/l	mg SO ₄ /l	mg Cl/l	mg Ca/l	mg Mg/l	mg CaCO ₃ /l	pH	mg CaCO ₃ /l	mg N(H ₄)/l	mg N/l	mg N(H ₄)/l	mg N/l	mg PO ₄ /l	mg P/l																												
7.	Słupia - Skupsk	Słupia od wypł. ze zbiornika Krzyżnia do Kamierca PLRW20001947291	I	II	I		II	II	I	I	I	I	I	I								I	I	I	I	I	I	I	I	I	II	II	DOBRY															
8.	Słupia - Gałęźnia Mała	Słupia od dopł. z Jez. Głębockiego do wpływu do Jez. Zalewy PLRW20001947255	I	II			II	II	I	I	I	I	I	I								I	II		I	I	I	I	I	I	I	II	II	DOBRY														
9.	Słupia - Ustka	Słupia od Otocznicy do ujścia PLRW20002247299			II	III		III	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	II	III	DOBRY														
10.	Słupia - Charnowo	Słupia od Kamierca do Otoczn. PLRW20001947297			I			I	II	I	II	I	I	I								I	I		I	I	I	I	I	I	I	II	II	DOBRY														
11.	Łeba - Izbiica	Łeba od Pogorzeli do wypł. z Jez. Łebsko PLRW200024476799			II	II		II	I	I	I	I	II	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	II	I	I	I	I	II	II	DOBRY														
12.	Łupawa - Smołdzino	Łupawa od dopł. z Łojewa do wpływu do Jez. Gardno PLRW20002047459	I	II	I			II	II	I	I	I	I	I								I	I		I	I	I	I	I	I	I	I	II	II	DOBRY													
13.	Wieprza - Biesowiczki	Wieprza od Pokrzywny do Studnicy PLRW6000194639			II	III	III	III	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	II	III	DOBRY													
14.	Potynia - Potynia	Potynia PLRW60002247169			I			I	I	I	I	I			I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	II	II	DOBRY														
15.	Wieprza - Bożanka	Wieprza od Pokrzywny bez Pokrzywny PLRW6000174619			II	II	III	III	II	I	I	I	I	I	I								I	I		I	I	I	I	I	I	I	II	III	DOBRY													
16.	Słupia - Gałęźnia Góra	Słupia od wypł. z Jez. Żukówko do oddziel. kan. do Jez. Głębockiego / PLRW200020472191	I	II	I			II	II	I	I	I	I	I								I	I		I	I	I	I	I	I	I	I	II	II	DOBRY													
17.	Łupawa - Poganice	Łupawa od Bukownicy do Darzyńskiej Strugi PLRW20002047435					II	II	II																								II	II	DOBRY													

Oznaczenia:

Klasa elementów biologicznych			Stan/potencjał ekologiczny			Klasa elementów fizykochemicznych			Stan chemiczny			Klasa elem. hydromorfologicznych		
stan ekologiczny	potencjał ekologiczny		stan ekologiczny	potencjał ekol. (jow silnie zmien.)		stan ekologiczny	potencjał ekol. (jow silnie zmien.)		DOBRY	stan dobry		stan ekologiczny	potencjał ekol. (jow silnie zmien.)	
I	b. dobry	maksym.	I	b. dobry	maksym.	I	b. dobry	maksym.	PSD &		przekroc. stępn. średniorocz. przekroc. stępn. maksym.	I	b. dobry	maksym.
II	dobry	II	II	dobry	II	II	dobry	II	PSD max	poniżej stanu dobrego			dobry	II
III	umiarkowany	III	III	umiarkowany	III	PSD	poniżej dobrego	PSD	PSD					
IV	słaby	IV	IV	słaby	IV									
V	zły	V	V	zły	V									
						Rodzaj JCW								
						naturalna		sztuczna lub silnie zmodyfikowana						

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

Tabela 7. Ocena stanu powierzchniowych wód płynących w ramach monitoringu operacyjnego monitorowanych na obszarze powiatu słupskiego w 2012 roku.

Nazwa rzeki - nazwa stanowiska	Nazwa i kod jcw	Elementy biologiczne					Elem. hydromorf.	Elementy fizykochemiczne																	Klasa specyf. zanieczyszcz. synt. i niesynt. (3.6)	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY						
		Fitoplankton	Fitobentos	Mikrofity	Makrozoobentos	Ichtiofauna		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfolog.	Stan fizyczny	Warunki tlenowe		Zasolenie					Zakwaszenie		Substancje biogenne													
										Temperatura ogólna	Zawiesina ogólna	Tlen rozpuszcz.	BZT ₅	ChZT-Mn	OWO	Przewodność w 20°C	Substancje rozpuszcz.	Siarczany	Chlorki	Wapń	Magnez	Twardość ogólna	Odczyn	Zasolenie ogólna				Azot amonowy	Azot Kjeldahla	Azot azotanowy	Azot ogólny	Fosforany	Fosfor ogólny
°C	mg/l	mg O ₂ /l	mg O ₂ /l	mg O ₂ /l	mg Cl/l	µS/cm	mg/l	mg SO ₄ /l	mg Cl/l	mg Ca/l	mg Mg/l	mg CaCO ₃ /l	pH	mg CaCO ₃ /l	mg NH ₄ -N/l	mg N/l	mg HNO ₃ -N/l	mg N/l	mg PO ₄ -P/l	mg P/l													
Łupawa - Damnica	Łupawa od Darzyńskiej Strugi do dopł. z Łojewa PLRW20001947453	I				I	II	I	I	I	II	II	I	I		I	I	I	I	I	I		I	II	I	I	II	I	I	II	II	II	
Darżyńska Struga - Gluszyń	Darżyńska Struga PLRW20001747436	II				II	II	I	I	I	I	II	I	I		I	I	I	I	I		I	II	II	II	II	I	I	I	II	II	II	
Głaźna - Łosino	Głaźna PLRW20001747289	III				III	II	I	I	I	I	I	I	I		I	I	I	I	I		I	I	II	I	I	I	I	II	II	III		
Kamieniec - Kobylnica	Kamieniec PLRW20001747292		II			II	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I		I	I	I	I	I	I	I	I	I	II	II	
Łupawa - Rowy	Łupawa z Jez. Gardno do ujścia PLRW2000224749					II	I																							II	II	DOBRY	
Charstnica - Damnica	Charstnica PLRW2000234744					III	III	II																						II	II	III	

Oznaczenia jak w poprzedniej tabeli.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

W 2012 roku przydatność wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych określono na jcw wyznaczonych jako obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie. Analiza wyników przeprowadzona w zakresie parametrów odzwierciedlających presję środowiska na populację ichtiofauny, wykazała przydatność wód prawie wszystkich jcw z obszaru powiatu słupskiego do bytowania ryb zarówno łososiowatych, jak i karpiowatych.

Tabela 8. Ocena przydatności wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych w jcw płynących badanych na obszarze powiatu słupskiego w 2012 roku.

Nazwa obszaru chronionego (jcw)	Nazwa rzeki - nazwa stanowiska	Kod obszaru chronionego (jcw)	Ocena spełnienia wymogów dla obszaru chronionego	Wskaźnik przekroczenia
Słupia od Otocznicy do ujścia	Słupia - Ustka	PLRW20002247299	tak	
Słupia od Kamieńca do Otocznicy	Słupia - Charnowo	PLRW20001947297	tak	
Łupawa od dopływu z Łojewa do wpływu do Jez. Gardno	Łupawa - Smoldzino	PLRW20002047459	tak	
Wieprza od Pokrzywny do Studnicy	Wieprza - Biesowiczki	PLRW6000194639	tak	
Potynia	Potynia - Potynia	PLRW60002247169	tak	
Łupawa od Darżyńskiej Str. do dop. z Łojewa	Łupawa - Damnica	PLRW20001947453	tak	
Darżyńska Struga	Darżyńska Struga - Głuszyno	PLRW20001747436	tak	
Głazna	Głazna - Łosino	PLRW20001747289	nie	fitobentos
Kamieniec	Kamieniec - Kobylnica	PLRW20001747292	tak	

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

Badania w obrębie obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, przeprowadzono w 2012 roku w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jcw powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. Nr 257, poz. 1545). Podstawę klasyfikacji stanowiły wybrane wskaźniki biologiczne - fitobentos i makrofity, jak również wspierające je elementy fizykochemiczne, charakteryzujące warunki biogenne i tlenowe oraz stopień zanieczyszczenia organicznego. Ostatecznie, za eutroficzne uznawano jcw, w wodach których przekroczone zostały warunki określone dla stanu dobrego, tj. stężenia odpowiadające II klasie czystości.

Tabela 9. Ocena eutrofizacji komunalnej w jcw płynących badanych na obszarze powiatu słupskiego w 2012 roku

Nazwa obszaru chronionego (jcw)	Nazwa rzeki - nazwa stanowiska	Kod obszaru chronionego (jcw)	Ocena spełnienia wymogów dla obszaru chronionego	Wskaźnik przekroczenia
Słupia od Otocznicy do ujścia	Słupia - Ustka	PLRW20002247299	tak	
Słupia od Kamieńca do Otocznicy	Słupia - Charnowo	PLRW20001947297	tak	
Łupawa od dopływu z Łojewa do wpływu do Jez. Gardno	Łupawa - Smoldzino	PLRW20002047459	tak	
Wieprza od Pokrzywny do Studnicy	Wieprza - Biesowiczki	PLRW6000194639	tak	
Potynia	Potynia - Potynia	PLRW60002247169	tak	
Łupawa od Darżyńskiej Str. do dop. z Łojewa	Łupawa - Damnica	PLRW20001947453	tak	
Darżyńska Struga	Darżyńska Struga - Głuszyno	PLRW20001747436	tak	
Głazna	Głazna - Łosino	PLRW20001747289	nie	fitobentos
Kamieniec	Kamieniec - Kobylnica	PLRW20001747292	tak	

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

Dyskwalifikację przedostatniej jcw, tj. rzeki Głaznej, warunkował element jakości biologicznej w postaci fitobentosu okrzemkowego, który przy braku innych symptomów zwiększonej trofii wód rzecznych, nieznacznie odbiegał od normatywów obowiązujących dla stanu dobrego (II klasa czystości).

Tabela 10. Klasyfikacja stanu powierzchniowych wód płynących w ramach monitoringu obszarów chronionych badanych na obszarze powiatu słupskiego w 2012 roku.

Nazwa i kod jcw	Nazwa rzeki - nazwa stanowiska	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (wg MD, MO, MB)	OCENA SPEŁNIENIA WYMAGAŃ DLA OBSZARU CHRONIONEGO					Ocena spełn. wymagań dla obszarów chronion.	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w obszarach chronionych	STAN CHEMICZNY (wg MD, MO lub MB)	STAN JCW	
			Kategoria fizykochem.	Kategoria bakteriologia	ŁĄCZNIE	Do ochrony gat. zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (ryby)	Do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych					Wrażliwego na eutrofiza- cję wywołaną zaniecz. ze źródeł komunal.
Słupia od Otocznicy do ujścia PLRW20002247299	Słupia - Ustka	III						T	T	III	DOBRY	ZŁY
Słupia od Kamierica do Otocznicy PLRW20001947297	Słupia - Charnowo	II						T	T	II	DOBRY	DOBRY
Wieprza od Pokrzywny do Studnicy PLRW6000194639	Wieprza - Biesowiczki	III				N		T	N	III	DOBRY	ZŁY
Potynia PLRW60002247169	Potynia - Potynia	II						T	T	II	DOBRY	DOBRY
Łupawa od dopł. z Łojewa do wpływu do Jez. Gardno PLRW20002047459	Łupawa - Smoldzino	II				T		T	T	II	DOBRY	DOBRY
Łupawa z Jez. Gardno do ujścia PLRW2000224749	Łupawa - Rowy	II				N		T	N	III	DOBRY	ZŁY
Łupawa od Darżyńskiej Strugi do dopływu z Łojewa PLRW20001947453	Łupawa - Damnica	II				T		T	T	II		
Darżyńska Struga PLRW20001747436	Darżyńska Struga - Głuszyno	II				T		T	T	II		
Głażna PLRW20001747289	Głażna - Łosino	III						N	N	III		ZŁY
Kamieniec PLRW20001747292	Kamieniec - Kobylnica	II						T	T	II		
Charstnica PLRW2000234744	Charstnica - Damnica	III				N		T	N	III		ZŁY

Oznaczenia:

Stan/potencjał ekologiczny			Stan chemiczny		Spełnianie wymogów dla obszaru chronionego		Stan ogólny	
stan ekologiczny	potencjał ekol. (jcw silnie zmien.)		DOBRY	stan dobry	T	spełnione wymogi	DOBRY	stan dobry
I	b. dobry	maksym.	PSD śr	przekroc. stęż. średniorocz.	N	niespełnione wymogi	ZŁY	stan zły
II	dobry		PSD max	przekroc. stęż. maksym.				
III	umiarkowany		PSD	przekroc. stęż. śr. i maks.				
IV	słaby							
V	zły							

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

Zły stan jcw obejmujących fragmenty biegu Łupawy determinowała nieprzydatność wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych, dziedziczona z badań wcześniejszych.

Tabela 11. Weryfikacja stanu powierzchniowych wód płynących - stan wód i monitoring obszarów chronionych badanych na obszarze powiatu słupskiego w latach 2010-2011.

Nazwa i kod jcw	Nazwa rzeki - nazwa stanowiska	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych (grupa 3.1-3.5)	Klasa specyf. zanieczyszczeń synt. i niesynt. (3.6)	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (wg MD, MO, MB)	OCENA SPEŁNIENIA WYMAGAŃ DLA OBSZARU CHRONIONEGO			Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w obszarach chronionych	STAN CHEMICZNY (wg MD, MO lub MB)	STAN JCW
							Do ochrony gat. zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym (ryby)	Do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Wrażliwego na eutrofizację wywołaną zanieczyszc. ze źródeł komunalnych				
Wieprza od Studnicy do Moszczonicy / PLRW60001946599	Wieprza - Korzybie	I	II	I	II	II	N		T	N	III		ZŁY
Studnica od Pierskiej Strugi do ujścia / PLRW6000194649	Studnica - Ciecholub	II	II	II	II	II	T		T	T	II		
Kwacza PLRW200017472789	Kwacza - Kwakowo	III	II	II	II	III			T	T	III		

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020 - aktualizacja listopad 2013 r.

Kamienna PLRW20001747272	Kamienna - Żelkowo	II	I															
Bystrzenica PLRW60001746529	Bystrzenica - Korzybie	II	II	II	II	II				T	T	II						

Oznaczenia jak w poprzednich tabelach.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

Zgodnie z założeniami Ramowej Dyrektywy Wodnej celem środowiskowym dla wszystkich monitorowanych wód jest osiągnięcie do roku 2015, co najmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego, dobrego stanu chemicznego i, w konsekwencji, dobrego stanu wód. Dla ustanowionych prawem obszarów chronionych jednocześnie musi nastąpić zgodność ze wszystkimi normatywnymi przyjętymi dla tych obszarów.

Tabela 12. Stan ekologiczny, chemiczny i ogólny jednolitych części wód jezior w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego przebadanych na obszarze powiatu słupskiego w latach 2011-2012.

Nazwa jeziora	Rodzaj monitoringu	STAN EKOLOGICZNY											STAN CHEMICZNY				STAN JCW	
		ELEMENTY BIOLOGICZNE				ELEMENTY FIZYKOCHEMICZNE							Specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Klasyfikacja stanu ekologicznego	Substancje priorytetowe dla polityki wodnej	Inne substancje zanieczyszczające		Klasyfikacja stanu chemicznego
		Indeks Fitoplanktonowy PMPL	Fitobentos - wskaźnik okrzemkowy IOI	Makrofitowy Indeks Stanu Ekologicznego ESMI	Klasa elementów biologicznych	Przezroczystość	Tlen rozpuszczony	Średnie nasycenie hipolimnionu tlenem	Przewodność w 20°C	Azot ogólny	Fosfor ogólny	Klasa elementów fizykochemicznych						
2011 rok																		
Łebsko	MO+MOC	III (Ch a)	III	brak oceny	III	pd	d	-	pd*	d	d	pd	-	U	-	-	-	Z
Dąbrówka	MD+MO+MOC	III	III	V	V	pd	d	-	d	pd	pd	pd	d	Z	d	d	D	Z
2012 rok																		
Obleśkie (Obleże)	MO+MOC	II	brak oceny	II	II	d	-	-	d	d	d	d	-	D	-	-	-	BRAK OCENY
Łebsko	MO	III (Ch a)	III	brak oceny	III	pd	d	-	pd*	d	d	pd	-	U	d	-	D*	Z

Oznaczenia:

Rodzaje monitoringu	Ocena wskaźników	Klasyfikacja elem. biologicznych	Klasyfikacja ekologiczna	Klasyfikacja chemiczna	Stan jcw
MDR monitoring diagnostyczny reperowy	d stan dobry	I I klasa	BD stan bardzo dobry	D stan dobry	D dobry
MD monitoring diagnostyczny	pd* stan poniżej dobrego, nieuwzględn. w ocenie	II II klasa	D stan dobry	Z stan poniżej dobrego	Z zły
MO monitoring operacyjny	pd stan poniżej dobrego	III III klasa	U stan umiarkowany	D* ocena odnosi się do monitorow. wsk. rtec	
MOC monitoring obszarów chronionych	wskaźnik biologiczny, nieuwzględn. w ocenie	IV IV klasa	S stan słaby	ocena dziedziczona	
		V V klasa	Z stan zły		
			ocena dziedziczona		

Ch a - chlorofil „a”

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

Wody przymorskiego Jeziora Łebsko, które dziedziczyło ocenę stanu ekologicznego z 2011 roku, cechował umiarkowany stan biologiczny, zaś niska przezroczystość wód potwierdzała tylko ich obniżoną jakość.

Zgodnie z Traktatem Akcesyjnym, wszystkie jednolite części wód powierzchniowych uznano za wody wrażliwe na zanieczyszczenie pochodzące ze źródeł komunalnych.

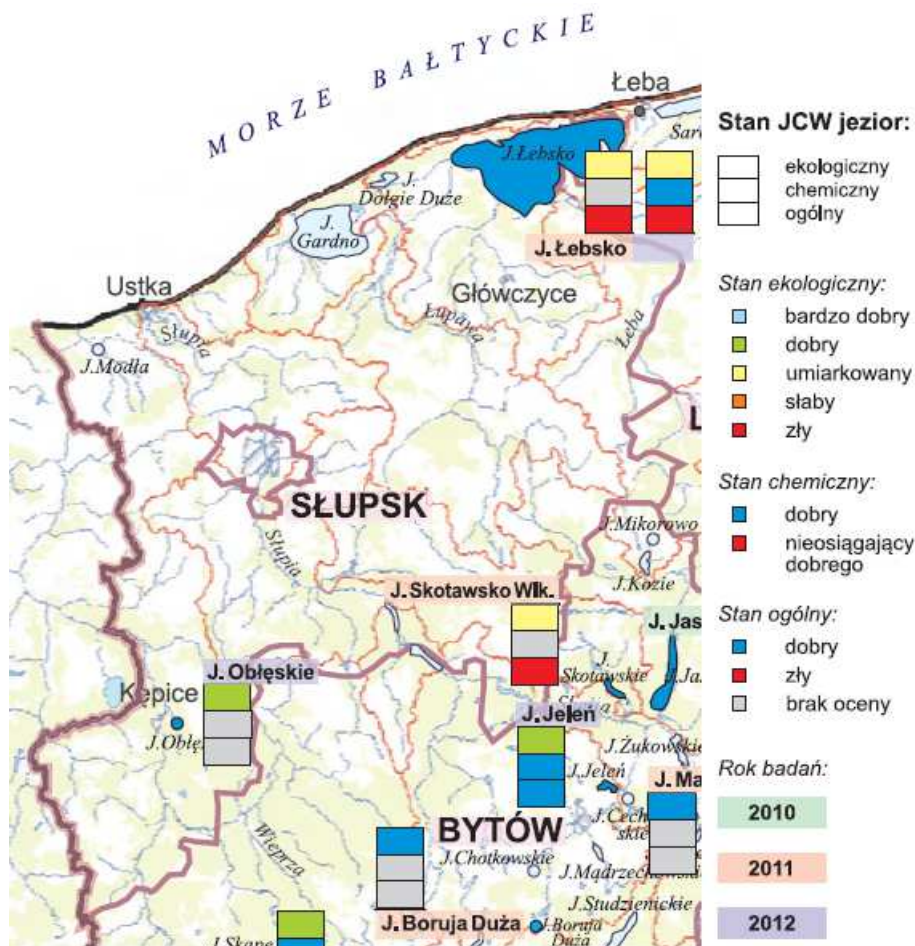
Tabela 13. Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych jezior w ramach monitoringu obszarów chronionych przebadanych na obszarze powiatu słupskiego w latach 2011-2012

Dane o jeziorze			Ocena spełnienia wymagań dla obszaru chronionego			Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w obszarach chronionych	STAN CHEMICZNY	STAN JCW
Kod jcw	Nazwa jeziora	Typ abiotyczny	Obszary chronione, będące jednolitymi częściami wód przeznaczonymi do ochrony siedlisk lub gatunków	Obszary chronione, będące jednolitymi częściami wód przeznaczonymi do celów rekreacyjnych, w tym kąpielisk.	Obszary chronione wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych				
2011 rok									
PLLW21045	Łebsko	4	NIE	-	NIE	NIE	UMIARKOWANY	-	ZŁY
2012 rok									
PLLW20942	Obleśkie (Obleże)	3a	TAK	TAK	TAK	TAK	DOBRY	-	-

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

W 2 jeziorach z powiatu słupskiego w ramach monitoringu operacyjnego realizowano badania przekraczającego w poprzednich latach dopuszczalnego poziomu rtęci (Głębokie i Łebsko). Ocena tego wskaźnika jakości wykazała obecnie dobry stan chemiczny wód.

Rysunek 9. Ocena stanu ekologicznego, chemicznego i ogólnego JCW jezior badanych w powiecie słupskim w latach 2010-2012.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

Zgodnie z założeniami wspomnianej Ramowej Dyrektywy Wodnej, jeziora o powierzchni powyżej 50 ha powinny do 2015 roku charakteryzować się co najmniej dobrym stanem wód. Działania ochronne lub rekultywacyjne, mające na celu zahamowanie tempa eutrofizacji jezior, a także stymulujące proces reeutrofizacji, powinny być w najbliższych latach priorytetem w gospodarowaniu wodami w dorzeczu.

W 2012 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku, realizując założenia programowe Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2010-2012, przeprowadził badania 3 jednolitych części wód powierzchniowych przybrzeżnych na wytypowanych 5 punktach pomiarowo-kontrolnych.

Zakres monitoringu obejmował wody przybrzeżne powiatu słupskiego - pas wód Jastrzębia Góra - Rowy charakterystyczny dla otwartego wybrzeża z substratem piaszczystym z brzegiem wydumowym. Wody charakteryzowały się złą jakością elementów fizykochemicznych (głównie wysokim poziomem soli biogenicznych), wspierających ocenę biologiczną, i sklasyfikowano je poniżej stanu dobrego. Wyznacznikiem tak niekorzystnych ocen potencjału ekologicznego był wysoki poziom chlorofilu "a".

Tabela 14. Stan ekologiczny, chemiczny i ogólny jcw powierzchniowych przybrzeżnych - monitoring diagnostyczny i operacyjny przebadanych na obszarze powiatu słupskiego w latach 2011-2012.

Dane o jcw						STAN EKOLOGICZNY															STAN CHEMICZNY		STAN JCW																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
Nazwa akwenu	Nazwa ocenianej jcw	Kod ocenianej jcw	Kod punktu pomiarowo-kontrolnego	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Program monitoringu	Typ abiotyczny	ELEMENTY BIOLOGICZNE					ELEMENTY FIZYKOCHIMICZNE										Klasa elementów fizykochemicznych		Specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Klasyfikacja stanu ekologicznego	Substancje priorytetowe dla polskiej wodnej	Inne substancje zanieczyszczające	Klasyfikacja stanu chemicznego																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
							Fitoplankton - chlorofil "a"	Fitoplankton - całkowita biomasa	Fitoplankton - żyłkożyłkowce	Fitoplankton - bakterie	Fitoplankton - inne	Temperatura wody (°C)	OxO ₂ (mg O ₂ /l)	Nawodnienie (wzrost 0-5 m)	Odczyn pH	Azot azotanowy (mg N-NO ₃ /l)	Azot ogólny (mg N/l)	Fosforany (mg P-PO ₄ /l)	Fosfor ogólny (mg P/l)	Azot amonowy (mg N/l)	Azot mineralny (mg N/l)																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
							Przemysłowy																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								

Oznaczenia:

Klasa elementów biologicznych		Klasyfikacja ekologiczna		Ocena wskaźników		Klasyfikacja chemiczna		Stan JCW		Rodzaje monitoringu	
I	I klasa	BD	stan/potencjał bardzo dobry	I	I klasa	D	stan dobry	D	dobry	MD	diagnostyczny
II	II klasa	D	stan/potencjał dobry	II	II klasa	Z	stan poniżej dobrego	Z	zły	MO	operacyjny
III	III klasa	U	stan/potencjał umiarkowany	d	stan dobry					MOC	obszarów chronionych
IV	IV klasa	S	stan/potencjał słaby	pd	stan poniżej dobrego						
V	V klasa	Z	stan/potencjał zły								

 jcw silnie zmienione

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

W 2012 roku Monitoring Obszarów Chronionych w kategorii wód przybrzeżnych wykazał, że stan wód wszystkich przebadanych jcw przybrzeżnych jest zły, tym samym nie spełniały one wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej, a dla wyznaczonych obszarów chronionych nie zostały osiągnięte przypisane im cele środowiskowe.

Tabela 15. Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych jcw przejściowych i przybrzeżnych przebadanych na obszarze powiatu słupskiego w latach 2011-2012

Dane o jcw			STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych			Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY w obszarach chronionych	STAN CHEMICZNY	STAN JCW
Kod jcw	Nazwa jcw	Typ abiotyczny		Obszary chronione, będące jednolitymi częściami wód przeznaczonymi do celów rekreacyjnych, w tym kąpielisk.	Obszary chronione, będące jednolitymi częściami wód przeznaczonymi do celów rekreacyjnych, w tym kąpielisk.	Obszary chronione, będące jednolitymi częściami wód przeznaczonymi do celów rekreacyjnych, w tym kąpielisk.				
PLCW II WB 6E	Rowy - Jarosław Wschód	2	ZŁY	NIE	NIE	NIE	NIE	ZŁY	DOBRY	ZŁY
PLCW III WBS	Jastrzębia Góra - Rowy	3	ZŁY	NIE	NIE	NIE	NIE	ZŁY	DOBRY	ZŁY

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2012 roku.

Wszystkie poddane ocenie jcw zostały włączone do sieci obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. W latach 2011-2012, ocena wszystkich obszarów chronionych będących jednolitymi częściami wypadła bardzo niekorzystnie. Wszystkie wytypowane do badań wody przybrzeżne nie spełniały ustalonych wymagań dla tych obszarów.

Na terenie powiatu słupskiego zlokalizowane są obszary zagrożone podtopieniami. Zagrożenie powodziowe w dolinie Wieprzy jest niewielkie – występuje od Kępic w dół rzeki, gdzie mogą być podtapiane użytki zielone.

Rysunek 10. Mapa obszarów zagrożonych podtopieniami na terenie powiatu słupskiego.

Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl/>

Rzeka Słupia objęta jest osłoną przeciwpowodziową na całej długości w granicach powiatu słupskiego. Wynika to z konieczności osłony hydrologicznej hydroenergetycznych zbiorników retencyjnych i jezior przez które przepływa. W dolinie Słupi zagrożona jest część miasta Słupsk. Miasto zagrożone jest również w przypadku awarii technicznych urządzeń i obwałowań na zbiornikach elektrowni wodnych w Krzynie i Konradowie. W celu złagodzenia następstw ewentualnej awarii rozważano wykorzystanie jako polderu odciążającego, doliny zalewowej w rejonie Łosina.

Rzeka Łupawa posiada sygnalizację przeciwpowodziową tylko w Smołdzinie przed wpływem do jeziora Gardno. Dolina rzeki jest niezabudowana na całej długości – zagrożone wodami powodziowymi są wyłącznie użytki zielone przyległe do rzeki. Jezioro Gardno doprowadza wody przetoką do morza.

W dolinie Łeby na wschodniej granicy powiatu zagrożenie powodziowe może wystąpić na użytkach zielonych położonych wzdłuż rzeki do jeziora Łębsko.

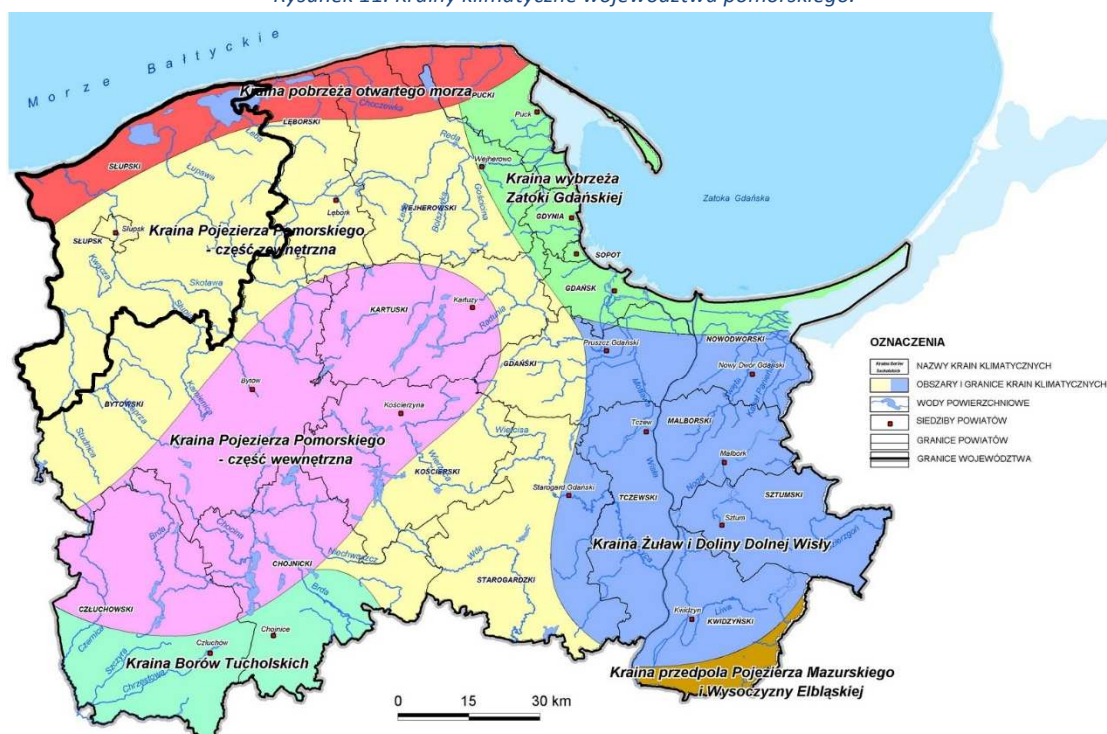
Powódzie sztormowe zagrażają następującym rejonom powiatu słupskiego:

- miejscowość Modła z jeziorem,
- Ustka – miasto, rejon przyportowy,
- miejscowość Rowy z jeziorem Gardno,
- rejon jeziora Łębsko.

4.7. Klimat²

Powiat słupski leży w północnej części regionu pomorskiego, w którym klimat kształtowany jest w dużym stopniu pod wpływem Morza Bałtyckiego. W następstwie ścierania się wpływów klimatu morskiego i kontynentalnego, klimat charakteryzuje zmienność warunków pogodowych. Dominacja klimatu morskiego kształtuje pogodę raczej łagodną, wilgotną, bez ostrych wahań temperatury. Lata bywają chłodne a zimy ciepłe. Najcieplejszymi miesiącami są lipiec i sierpień, a najchłodniejszymi - styczeń i luty. Średnia temperatura roczna z wielolecia w Słupsku wynosi $+7,6^{\circ}\text{C}$, w Ustce jest nieznacznie wyższa ($+7,7^{\circ}\text{C}$). Klimat cechują ponadto względnie małe roczne amplitudy powietrza, duża liczba dni pochmurnych (głównie jesienią i zimą).

Rysunek 11. Krainy klimatyczne województwa pomorskiego.

Źródło: http://urząd.pomorskie.eu/res/umwp/dokumenty/plan_zagospodarowania/06_krainy_klimatyczne.jpg

Przeciętnie klimatyczne pory roku w rejonie Słupska trwają: zima 61 dni, lato 78 dni, wiosna 107 dni i jesień 119 dni. Dość długi jest okres gospodarczy ($T > 2,5^{\circ}\text{C}$) rozpoczynający się po 23 marca i trwający 252 do około 28 grudnia. Okres wegetacyjny ($T > 5,0^{\circ}\text{C}$) trwa około 214 dni – przeciętnie od 12 kwietnia do 10 listopada.

Powiat słupski jest obszarem o stosunkowo wysokich rocznych sumach opadów atmosferycznych (przy średniej w kraju ok. 600 mm). Najobfitszym w opady atmosferyczne miesiącem jest lipiec, niewiele mniejsze bywają one również w sierpniu i wrześniu.

Pas nadmorski o głębokości do 10 – 15 km znajduje się pod wpływem bryzy morskiej i lądowej - termicznych wiatrów miejscowych, powstających na skutek nierównomiernego nagrzewania się lądu i morza w półroczu ciepłym. Ponadto strefę plaży nadmorskiej charakteryzują silnie bodźcowe warunki bioklimatyczne. Promieniowanie słoneczne w tej strefie powiększone o albedo wody i piasku, posiada działanie bakteriobójcze. Najintensywniejsze jest tu działanie aerozolu morskiego. Właściwości

² Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Słupskiego 2010, aktualizacja.

W wyniku dokonanej na tej podstawie rocznej oceny jakości powietrza w województwie pomorskim za rok 2011 zakwalifikowano strefę pomorską do klasy C. Oznacza to konieczność przygotowania Programu ochrony powietrza dla strefy³.

Pomimo odnotowanych przekroczeń poziomów substancji w powietrzu w strefie pomorskiej ogółem, wyniki badań stanu zanieczyszczenia powietrza na stacji w mieście Słupsk nie wskazują na przekroczenia wartości dopuszczalnych dla pyłu PM₁₀. Przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu odnotowano na wszystkich 12 stanowiskach mierzących to zanieczyszczenie. Od chwili rozpoczęcia pomiarów (w roku 2007) obserwowane poziomy stężeń średnich dla wszystkich stacji w województwie pokazuje tabela poniżej:

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport za rok 2012

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Średnie, średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu w pyłe PM ₁₀ ze wszystkich stacji województwa [ng/m ³]	1,5	2,0	3,4	4,5	2,9	3,3

Wysokie stężenia benzo(a)pirenu odnotowywane są w okresie grzewczym (latem poziomy spadają praktycznie do zera). Jego głównym źródłem są przestarzałe, niskoenergetyczne paleniska domowe ogrzewane paliwami stałymi często złej jakości.

Tabela 17. Wyniki pomiarowe dwutlenku siarki (SO₂)

Obszar strefy	Rodzaj pomiaru	Prowadzący pomiary	Stacja	Średnia roczna $\mu\text{g}/\text{m}^3$	max. 1 h $\mu\text{g}/\text{m}^3$	max. śr. 24 h $\mu\text{g}/\text{m}^3$	max. mc $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ilość danych w roku [%]	Rok ²⁾	24h ¹⁾	h ¹⁾
Słupsk	automatyczny	WIOŚ	Słupsk ul. Kniażewicza	7,9	42,5	22,7	X	96	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport za rok 2012..

Tabela 18. Zestawienie wyników pomiarowych dwutlenku azotu (NO₂)

Obszar strefy	Rodzaj pomiaru	Prowadzący pomiary	Stacja	Średnia roczna $\mu\text{g}/\text{m}^3$	max. 1 h $\mu\text{g}/\text{m}^3$	max. mc $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ilość danych w roku [%]	Rok ¹⁾	h ¹⁾
Słupsk	automatyczny	WIOŚ	Słupsk ul. Kniażewicza	13,3	77,6	X	93	A	A
	pasywny	WIOŚ	Słupsk ul. Kniażewicza	9,4	X	16	100	A	A
			Słupsk ul. Gdańska I	7,7	X	11	100	A	A
			Słupsk ul. Gdańska II	21,2	X	34,9	100	A	A
			Słupsk ul. Jana Pawła II	20,8	X	33,6	100	A	A
			Słupsk pl. Dąbrowskiego	23,3	X	37,6	100	A	A
			Słupsk ul. Szczecińska I	18,3	X	26,3	100	A	A
			Słupsk ul. Szczecińska II	12,5	X	19,8	100	A	A
			Słupsk ul. Bałtycka	18,6	X	29	100	A	A
			Słupsk ul. Kopernika	19,7	X	27,9	100	A	A
słupski	pasywny	WIOŚ	Słupsk ul. Poznańska	15,1	X	21,2	100	A	A
			Słupsk ul. Konarskiego	8,1	X	12,8	100	A	A
			Rowy	5,2	X	10,0	100	A	A
słupski	pasywny	WIOŚ	Jezierzycze	5,8	X	13,7	92	A	A
			Ustka ul. Marynarki Polskiej	11,0	X	15,6	100	A	A
			Ustka ul. Kościuszki	6,6	X	12,2	100	A	A
			Kępice ul. Niepodległości	6,3	X	10,9	100	A	A
			Kępice ul. Bielaka	4,6	X	11,7	100	A	A
			Dębica Kaszubska	8,3	X	12,6	100	A	A
			Kobylnica	14,4	X	25,8	100	A	A
słupski	pasywny	WIOŚ	Gać	3,2	X	9,2	100	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport za rok 2012.

³ Program ochrony powietrza dla strefy pomorskiej na lata 2013-2016 z perspektywą na lata następne, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu. Projekt z dnia 09.08.2013 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020 - aktualizacja listopad 2013 r.

Tabela 19. Zestawienie wyników pomiarowych pyłu zawieszonego PM10

Obszar strefy	Rodzaj pomiaru	Prowadzący pomiary	Stacja	Średnia roczna $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Max. 24 h $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Częst. przekr.	Ilość danych w roku [%]	Percentyl 90,4% $[\mu\text{g}/\text{m}^3]$	Rok ¹⁾	Doba ¹⁾	
										R ²⁾	P ²⁾
Słupsk	manualny	WIOŚ	Słupsk ul. Orzeszkowej	25	119	25	87	47	A	A	A
			Słupsk ul. Kniaziewiczza	25	147	26	98	45	A	A	A
słupski	manualny	WIOŚ	Gać	11	66	4	72	21	A	A	A

1) klasyfikacja z uwzględnieniem średnich rocznych i 24 h

2) R – klasyfikacja wynikająca z analizy serii pomiarowej; P – klasyfikacja na podstawie percentyla 90,4% z serii pomiarowej

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport za rok 2012.

Tabela 20. Wyniki pomiaru pyłu zawieszonego PM2,5.

Obszar strefy	Rodzaj pomiaru	Prowadzący pomiary	Stacja	Średnia roczna $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ilość danych w roku [%]	Klasa
Słupsk	manualny	WIOŚ	Słupsk ul. Kniaziewiczza	17	63	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport za rok 2012.

Tabela 21. Wyniki pomiaru tlenku węgla (CO)

Obszar strefy	Rodzaj pomiaru	Prowadzący pomiary	Stacja	Średnia roczna $\mu\text{g}/\text{m}^3$	śr. z 8 h (max) $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ilość danych w roku [%]	Klasa
Słupsk	automatyczny	WIOŚ	Słupsk ul. Kniaziewiczza	394	1770	84	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport za rok 2012.

Tabela 22. Zestawienie wyników pomiarowych ozonu (O₃)

Obszar strefy	Rodzaj pomiaru	Prowadzący pomiary	Stacja	Średnia roczna $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Max ze średnich 8h $\mu\text{g}/\text{m}^3$	częst. przekr.	Ilość danych w roku [%]	poziomy docelowy (do 2010 r)	poziomy celów długotermin. (2020 r)
Słupsk	automatyczny	WIOŚ	Słupsk ul. Kniaziewiczza	47,6	119,0	11*	86	A	D1

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport za rok 2012.

Tabela 23. Zestawienie wyników pomiarowych benzenu

Obszar strefy	Rodzaj pomiaru	Prowadzący pomiary	Stacja	Średnia roczna $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ilość danych w roku [%]	Klasa
Słupsk	automatyczny	WIOŚ	Słupsk ul. Kniaziewiczza	x	x	-
	pasywny	WIOŚ	Słupsk ul. Kniaziewiczza	2,5	100	A
		WIOŚ	Słupsk ul. Gdańska I	1,5	100	A
		WIOŚ	Słupsk pl. Dąbrowskiego	3,6	100	A
		WIOŚ	Słupsk ul. Szczecińska I	3,9	100	A
		WIOŚ	Słupsk ul. Kopernika	3,3	92	A
słupski z.	pasywny	WIOŚ	Gać	1,4	100	A
		WIOŚ	Ustka	2,0	100	A
		WIOŚ	Kępice	2,0	100	A
		WIOŚ	Dębica Kaszubska	3,4	100	A
		WIOŚ	Kobylnica	3,3	100	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport za rok 2012.

Tabela 24. Klasyfikacja stref z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych dla SO_2 oraz NO_x pod kątem ochrony roślin.

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa dla obszarów ze względu na poziom dopuszczalny SO_2	Klasa dla obszarów ze względu na poziom dopuszczalny NO_x
Strefa pomorska	PL2202	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport za rok 2012

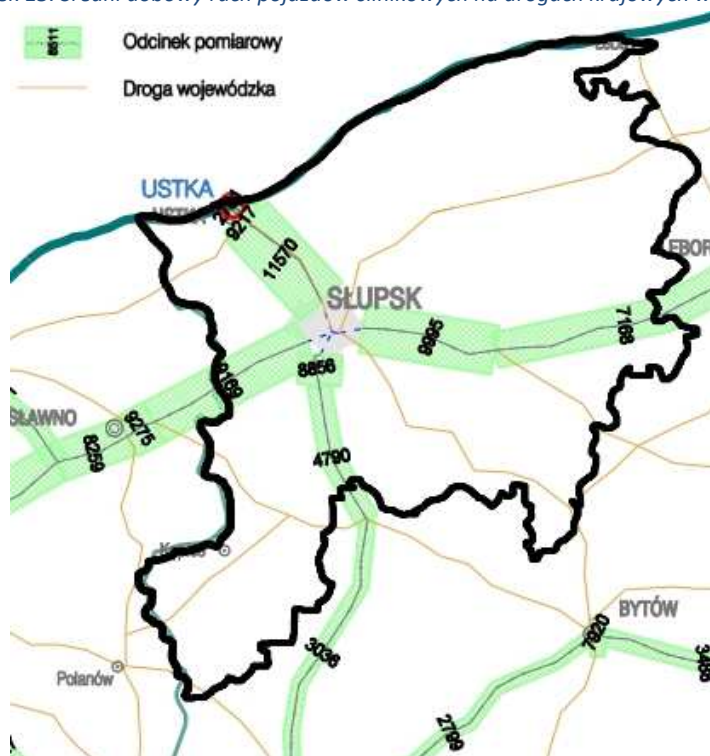
Jak wynika z badań jakości powietrza, na terenie powiatu nie występuje przekroczenie średniorocznych dopuszczalnych norm jakości powietrza. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza są emisje ze środków transportu samochodowego oraz tzw. niska emisja wynikająca z indywidualnego systemu ogrzewania zabudowy mieszkaniowej. Należy wspierać programy i działania promujące korzystanie z biomasy i innych odnawialnych źródeł energii. Proponuje się stworzenie programu szeroko pojętej termomodernizacji obiektów budowlanych na terenie powiatu, polegającego na wspieraniu działań ograniczających energochłonność budynków publicznych i prywatnych.

4.9. Hałas

W powiecie słupskim nie stwierdzono przekroczeń zanieczyszczeń środowiska hałasem. Pojawiają się incydentalne, punktowe przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu.

Na terenie powiatu podstawowym źródłem hałasu jest transport drogowy. Przez teren powiatu przebiegają dwie drogi krajowe o łącznej długości 86 km, które przebiegają przez następujące gminy: Damnicę, Kobylnicę, Potęgowo i Słupsk.

Rysunek 13. Średni dobowy ruch pojazdów silnikowych na drogach krajowych w 2010 r.

Źródło: <http://www.gddkia.gov.pl/>

Czynnikiem wpływającym na ograniczenia hałasu są prowadzone inwestycje drogowe. Stosowane tzw. ciche nawierzchnie oraz ograniczenia prędkości na terenie zabudowanym powodują zmniejszenie emisji hałasu. Zgodnie z raportem WIOŚ⁴ stare, często w fatalnym stanie, nawierzchnie powodowały silny hałas pochodzący od opon i wibracji karoserii. Po modernizacji nawierzchni odczuwa się wyciszenie. Lepsza jakość drogi skutkuje wzrostem ruchu samochodowego i jego prędkości. Hałas więc wraca do tego samego poziomu.

Planowane inwestycje drogowe na terenie powiatu (m.in. obwodnica Słupska) mają na celu wyprowadzenie ruchu komunikacyjnego poza tereny zabudowane w celu zmniejszenia uciążliwości hałasowej dla mieszkańców Słupska. Nie przewiduje się by budowa obwodnicy miała jakkolwiek wpływ na zwiększenie intensywności hałasu na obszarze powiatu słupskiego (droga posiadająca tylko dwa pasy ruchu). Poza tym, inwestycja ta planowana jest na terenach leśnych, z dala od siedlisk ludzkich.

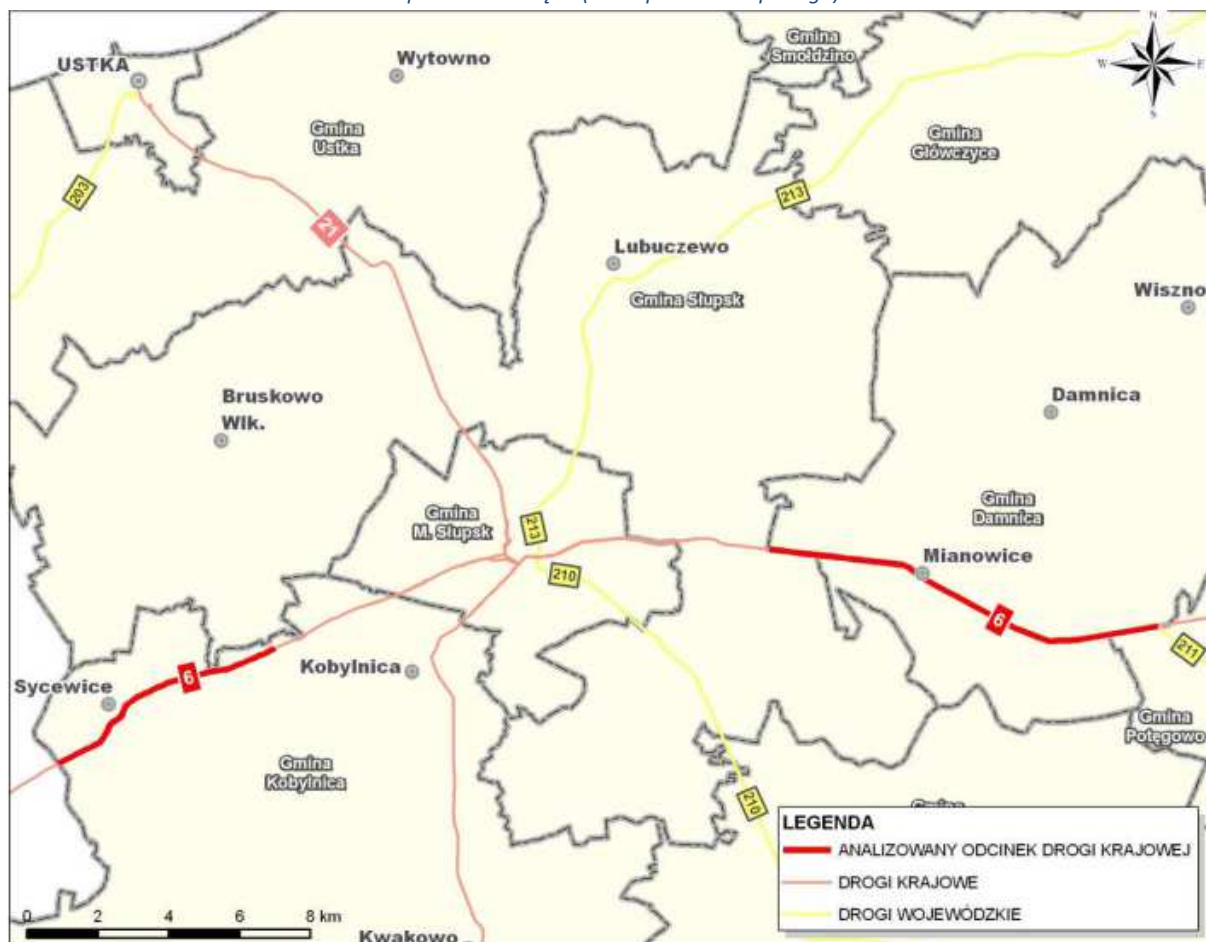
Dla dróg krajowych przebiegających przez teren powiatu słupskiego zostały opracowane programy ochrony środowiska przed hałasem:

- Program ochrony środowiska przed hałasem na lata 2013-2017 z perspektywą na lata następne dla terenów poza aglomeracjami w województwie pomorskim, położonych wzdłuż odcinka drogi krajowej nr 6 granica województwa - Gdynia, której eksploatacja powoduje ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne, określone wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N ,
- Program ochrony środowiska przed hałasem na lata 2013-2017 z perspektywą na lata następne dla terenów poza aglomeracjami w województwie pomorskim, położonych wzdłuż odcinka drogi krajowej nr 21 Łosino – Ustka (Przejście 1), której eksploatacja powoduje ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne, określone wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N .

Pierwszym wymienionym programem objęty jest m.in. odcinek drogi krajowej nr 6 od km 194+660 do km 201+844 oraz od km 216+642 do km 228+247 położony w powiecie Słupskim. Droga przebiega głównie przez tereny rolnicze oraz częściowo przez tereny leśne. Zgodnie z pozyskanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego teren objęty planem w pobliżu omawianej drogi krajowej przeznaczony jest w dużej mierze na cele usługowe, handlowe oraz parkingi i zieleni izolacyjną.

⁴ Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2011 roku.

Rysunek 14. Orientacyjna lokalizacja odcinka drogi krajowej nr 6 Odcinek Granica województwa – Słupsk oraz Odcinek Słupsk – Nowa Dęba (teren powiatu słupskiego).

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem na lata 2013 – 2017 z perspektywą na lata następne dla terenów poza aglomeracjami w województwie pomorskim, położonych wzdłuż odcinka drogi krajowej nr 6 granica województwa - Gdynia, której eksploatacja powoduje ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne, określone wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N , Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego.

Na potrzeby programu dokonano analizy mapy akustycznej dla dróg zlokalizowanych w granicach województwa pomorskiego, w tym powiatu słupskiego, w ramach której opracowano rozkład przekroczeń długookresowego średniego poziomu dźwięku L_{DWN} i L_N . Zakres naruszeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku pochodzącego od ruchu pojazdów, który odbywa się po analizowanym odcinku drogi przedstawiono poniżej w tabeli. Do każdego odcinka przypisano również priorytet narażenia na hałas.

Tabela 25. Tereny zagrożone hałasem zlokalizowane w sąsiedztwie analizowanych odcinków drogi krajowej Nr 6 objętych zakresem opracowania programu ochrony środowiska przed hałasem.

Lp	Nazwa odcinka	Orientacyjny kilometr		Strona drogi	Maksymalna wartość przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikiem L_{DWN} i L_N	Priorytet
1	Granica Województwa – Słupsk	196+027	196+048	L + P	10 dB	Niski
2		196+620	197+460	L + P	10 dB	Niski
3		200+059	200+570	L	10 dB	Niski
4		201+380	201+844	L + P	5 dB	Niski
5	Słupsk – Nowa Dąbrowa	218+428	218+432	P	10 dB	Niski
6		218+680	218+690	L	10 dB	Niski
7		218+738	218+742	P	Powyżej 10 dB	Wysoki
8		218+920	219+187	L + P	10 dB	Niski
9		219+380	219+395	L	5 dB	Niski
10		219+505	219+515	L	5 dB	Niski
11		219+628	219+632	L	10 dB	Niski
12		219+672	219+676	L	10 dB	Niski
13		219+751	219+779	L	5 dB	Niski
14		220+130	220+135	L	10 dB	Niski
15		220+327	220+361	L	10 dB	Niski
16		220+410	220+415	L	10 dB	Niski
17		220+541	220+583	L	5 dB	Niski
18		221+000	221+095	L	10 dB	Niski
19		221+142	221+192	P	5 dB	Niski
20		221+245	221+335	L	Powyżej 10 dB	Wysoki
21		221+340	221+550	L + P	Powyżej 10 dB	Wysoki
22		225+234	225+581	P	Powyżej 10 dB	Wysoki
23		225+697	225+860	L + P	10 dB	Niski
24		226+920	226+935	P	5 dB	Niski
25		228+123	228+237	P	Powyżej 10 dB	Wysoki

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem na lata 2013 – 2017 z perspektywą na lata następne dla terenów poza aglomeracjami w województwie pomorskim, położonych wzdłuż odcinka drogi krajowej nr 6 granica województwa - Gdynia, której eksploatacja powoduje ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne, określone wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N , Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego.

Dla odcinków dróg o priorytecie wysokim założono w programie działania⁵ mające na celu obniżenie wartości przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na przedmiotowych obszarach do poziomu co najmniej niskiego priorytetu ochrony akustycznej – tj. osiągnięcia w ich otoczeniu wartości przekroczeń długookresowego średniego poziomu L_N mniejszej od 10 dB.

Drugi program dotyczy drogi krajowej nr 21 zlokalizowanej na terenie powiatu słupskiego. Niniejszym programem objęte są dwa odcinki. Pierwszy z nich rozpoczyna się w km 50+020 a kończy w km 54+635,

⁵ 1. Budowa drogi ekspresowej S6 na odcinku Słupsk – Łębork w zakresie odcinka od km 216+642 do km 228+247.

2. Odnowa nawierzchni na odcinkach drogi: od km 260+420 do km 261+900, od km 301+540 do km 303+050, od km 305+625 do km 306+500 oraz od km 308+400 do km 309+011.

Inwestycje te wpłyną korzystnie na stan klimatu akustycznego w sąsiedztwie analizowanych odcinków drogi krajowej nr 6. Wymiana starej nawierzchni na nową spowoduje ograniczenie hałasu generowanego na styku kół samochodów i jezdni, co spowoduje zmniejszenie emisji dźwięku (obniżenie poziomu hałasu w sąsiedztwie drogi). Budowa drogi ekspresowej S6 spowoduje natomiast przejęcie przez nią części ruchu o charakterze tranzytowym (w tym najbardziej uciążliwego pod względem hałasu – ruchu ciężkiego) z istniejących w chwili obecnej odcinków drogi krajowej nr 6. Redukcja ruchu spowoduje poprawę warunków akustycznych na odcinkach dróg objętych niniejszym Programem.

przebiega on przez obszar m. Ustka oraz gminę Ustka i Słupsk, natomiast drugi odcinek rozpoczyna się w km 61+600 i kończy w km 76+200. Przechodzi on przez gminę Kobylnica.

Na terenie miasta Ustka analizowana droga na początkowym odcinku przebiega w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej, następnie przez tereny leśne. Na obszarze gminy Ustka oraz gminy Słupsk droga biegnie w sąsiedztwie zabudowy głównie jednorodzinnej oraz terenów zagospodarowanych rolniczo. Odcinek zlokalizowany na obszarze gminy Kobylnica przechodzi głównie przez tereny zabudowane.

Rysunek 15. Orientacyjna lokalizacja odcinka drogi krajowej nr 21 Łosino – Ustka (Przejście 1)

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem na lata 2013 – 2017 z perspektywą na lata następne dla terenów poza aglomeracjami w województwie pomorskim, położonych wzdłuż odcinka drogi krajowej nr 21 Łosino – Ustka (Przejście 1), której eksploatacja powoduje ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne, określone wskaźnikami L_{DWN} i L_N .

W przypadku analizowanego odcinka drogi nie zidentyfikowano terenów, które należałoby przyporządkować do priorytetu wysokiego. Przekroczenia długookresowego średniego poziomu dźwięku L_{DWN} i L_N na terenach podlegających ochronie akustycznej, zlokalizowanych w sąsiedztwie analizowanego odcinka występują w sąsiedztwie 4 odcinków, ale w każdym przypadku są mniejsze od 10 dB (priorytet niski).

Tabela 26. Tereny zagrożone hałasem zlokalizowane w sąsiedztwie analizowanego odcinka drogi krajowej Nr 21 na odcinku Łosino – Ustka objęte opracowaniem programu ochrony środowiska przed hałasem

Lp	Nazwa odcinka	Orientacyjny kilometraż		Strona drogi	Maksymalna wartość przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikiem L_{DWN} i L_N	Priorytet
		Od	Do			
1	Łosino – Słupsk	50+020	51+345	L + P	5	Niski
2		51+439	52+090	L	5	Niski
3		52+748	54+340	L + P	10	Niski
4	Słupsk – Ustka	61+600	61+990	P	5	Niski
5		62+344	62+430	L	5	Niski
6		62+460	62+490	L + P	5	Niski
7		62+490	62+811	L	5	Niski
8		62+811	63+000	L + P	5	Niski
9		63+000	63+920	P	5	Niski
10		64+500	65+000	P	5	Niski
11		65+000	67+107	L + P	10	Niski
12		67+178	67+270	L	10	Niski
13		67+565	67+932	P	5	Niski
14		67+952	68+161	L	5	Niski
15		68+215	69+118	P	5	Niski
16		70+693	70+920	P	5	Niski
17		71+347	71+475	L + P	10	Niski
18		71+524	71+818	L	10	Niski
19		71+880	72+058	P	5	Niski
20		72+158	72+162	L	5	Niski
21		72+330	72+345	L	5	Niski
22		72+481	72+490	L	10	Niski
23		72+950	73+075	L	10	Niski
24		73+570	73+644	L	10	Niski
25		73+840	73+880	L	5	Niski
26		74+000	74+050	L	10	Niski
27		74+469	74+528	L	10	Niski

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem na lata 2013 – 2017 z perspektywą na lata następne dla terenów poza aglomeracjami w województwie pomorskim, położonych wzdłuż odcinka drogi krajowej nr 21 Łosino – Ustka (Przejście 1), której eksploatacja powoduje ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne, określone wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N .

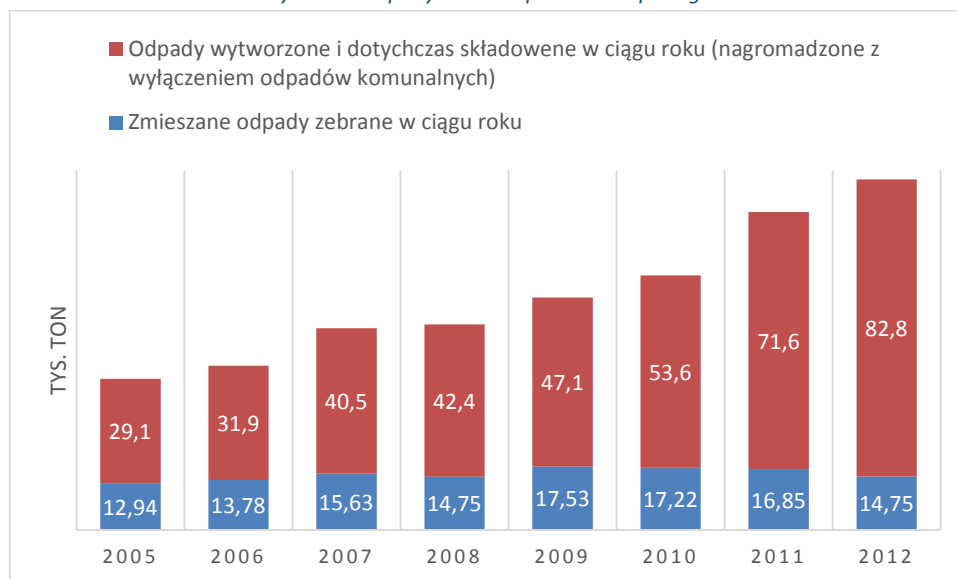
Pojawiającym się problemem jest ekspansja budownictwa mieszkaniowego (głównie indywidualnego) w rejon istniejących zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenach wiejskich i rodzące się z tego powodu konflikty społeczne.

Okresową uciążliwość hałasową dla mieszkańców miasta Ustka i zachodniej części gminy Ustka, stwarzają odgłosy ćwiczeń wojskowych dochodzące z poligonu w Wicku Morskim (Centralny Poligon Sił Powietrznych). Nie są prowadzone badania równoważnego natężenia dźwięku, na podstawie opinii mieszkańców jednak, można zakwalifikować je, jako uciążliwe

4.10. Gospodarka odpadami

Według danych GUS ilość odpadów wytworzonych i nagromadzonych w latach 2005-2012 na terenie powiatu słupskiego wzrosła ponad dwukrotnie.

Wykres 1. Odpady z terenu powiatu słupskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 27. Odpady w powiecie słupskim – wskaźniki.

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) na składowiskach własnych												
ogółem	tys.t	2,2	11,2	12,7	2,2	2,2	11,4	12,7	13,9	15,3	17,3	19,5
Odpady - wskaźniki												
odpady wytworzone na 1 km ²	t	5,8	5,5	6,7	12,6	13,8	17,6	18,4	20,4	23,3	31,1	35,9
udział odpadów składowanych w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku	%	37,6	41,7	35,7	16,8	15,7	22,5	21,5	14,2	13,1	9,2	7,0
udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku	%	58,6	57,5	62,3	82,8	83,7	77,0	73,1	80,3	79,5	90,8	93,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie powiatu słupskiego czynne są 2 składowiska odpadów w Chlewnicy i Obłężu. Większość gmin w powiecie składa swoje odpady na składowisku w miejscowości Bierkowo, którego administratorem jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Słupsku. Składowisko odpadów komunalnych w Bierkowie w gminie Słupsk jest przewidziane do funkcjonowania jako element Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK).

Tabela 28. Wykaz istniejących składowisk odpadów komunalnych w powiecie słupskim i ich rola w systemie gospodarowania odpadami.

Nazwa składowiska	Pojemność całkowita składowiska [m ³]	Pojemność pozostała do wypełnienia [m ³]	Uwagi
Międzygminne składowisko odpadów komunalnych w Chlewnicy (gm. Potęgowo)	90 000,0	38 000,0	Przewidziane do funkcjonowania jako instalacja zastępcza do czasu rozbudowy RIPOK w Czarnówku lub jako element składowy RIPOK w Chlewnicy po rozbudowie istniejącego zakładu przetwarzania odpadów w Chlewnicy.
Składowisko odpadów komunalnych w Obłężu (gm. Kępice)	42 500,0	7 246,0	Po wejściu w życie uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie wykonania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami – nie będzie mogło

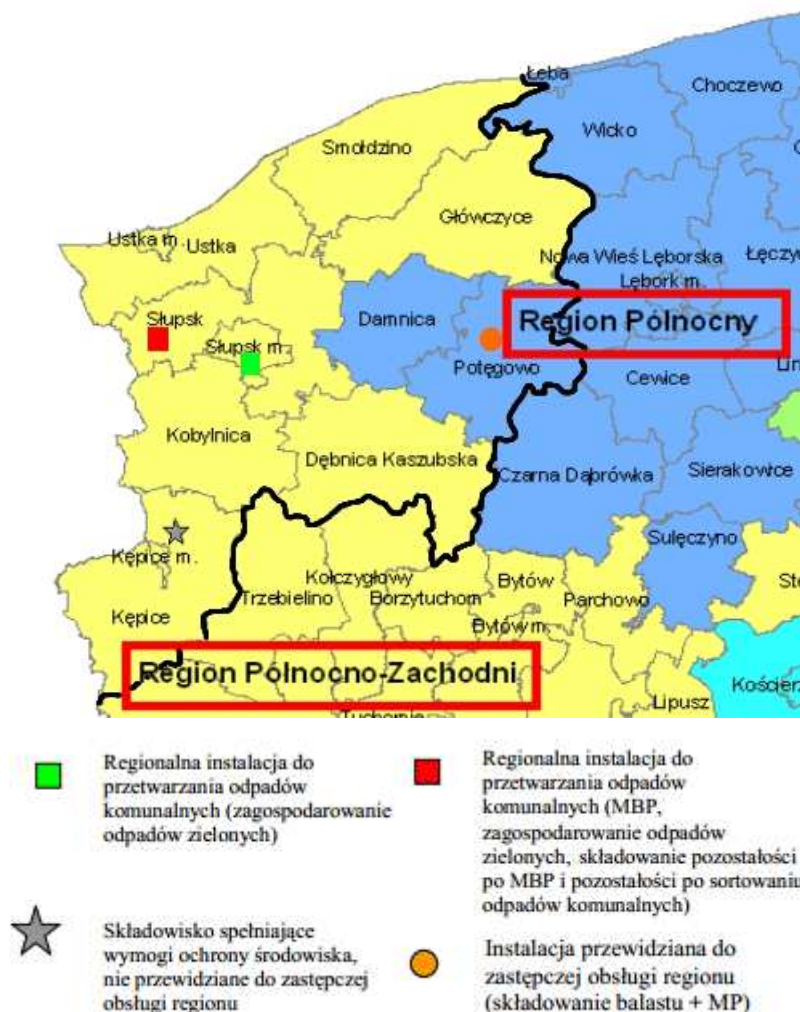
			przyjmować zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania – brak planów zamknięcia i rekultywacji.
--	--	--	---

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018

Dnia 23 stycznia 2013 r. weszła w życie ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2013 r. poz. 21), która zastąpiła obowiązującą w tym zakresie dotychczas ustawę o odpadach z 2001 roku. Nowa ustawa o odpadach określa środki służące ochronie środowiska, życia i zdrowia ludzi, zapobiegające i zmniejszające negatywny wpływ na środowisko oraz zdrowie ludzi wynikający z wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi, oraz ograniczające ogólne skutki użytkowania zasobów i poprawiające efektywność takiego użytkowania.

Ustawa wprowadza instytucję regionów. Przez region gospodarki odpadami komunalnymi należy rozumieć określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami obszar liczący co najmniej 150 tys. mieszkańców; regionem gospodarki odpadami komunalnymi może być gmina licząca powyżej 500 tys. mieszkańców. Prawie cały teren powiatu słupskiego podlega pod region północno-zachodni, dwie gminy (Damnica i Potęgowo) należą do regionu północnego.

Rysunek 16. Podział powiatu słupskiego na regiony gospodarki odpadami.

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018.

Tabela 29. Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) w Regionie Północno-Zachodnim, powiat słupski.

Funkcjonujące regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych	Elementy regionalnej instalacji	Instalacje przewidziane do zastępczej obsługi Regionów w przypadku gdy regionalna instalacja uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn
RIPOK Bierkowo	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielania ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku	RIPOK Sierzno RIPOK Czarnówko RIPOK Eko Dolina
	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzania z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniającego wymagania określone w przepisach odrębnych	
	Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie przez okres nie krótszy niż 15 lat odpadów w ilości nie mniejszej niż powstająca w instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	
RIPOK „Wodociągi Słupsk” Sp. z o. o.	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzania z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniającego wymagania określone w przepisach odrębnych	Nie wyznacza się

Źródło: Uchwała nr 557/XXVIII/13 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lutego 2013 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wykonania "Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018" (Dz.U. woj. Pom. z dnia 20.03.2013 r. Poz. 1459)

Dla gmin Damnica i Potęgowo należących do regionu północnego właściwą instalacją RIPOK będzie Czarnówko (MBP, zagospodarowanie odpadów zielonych, zagospodarowanie pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania).

Do zagrożeń środowiskowych należy zaleganie odpadów zawierających azbest. Celem usuwania i unieszkodliwiania azbestu na terenie powiatu słupskiego jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu oraz ich bezpieczne składowanie i prawidłowe unieszkodliwianie. Wykaz zadań, obowiązków właścicieli, zarządców lub użytkowników oraz wytwórców wyrobów lub odpadów zawierających azbest zawiera *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Słupskiego*⁶.

4.11. Promieniowanie elektromagnetyczne

Nadmierne dawki promieniowania działają szkodliwie na wszystkie organizmy żywe, dlatego też ochrona przed szkodliwym promieniowaniem jest jednym z ważnych zadań ochrony środowiska. Źródłem promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu są:

- 217,5 km linii energetyczne wysokiego napięcia,
- 22 stacje transformatorowe,

⁶ Załącznik do Uchwały Nr 258/2009 Zarządu Powiatu Słupskiego z dnia 5 lutego 2009 r.

- 20 stacji przekąźnikowych telefonii komórkowej.

W trakcie prowadzonych przez WIOŚ w 2011 i 2012 pomiarów na terenie powiatu słupskiego w żadnym punkcie pomiarowym nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów wartości pól elektromagnetycznych.

Tabela 30. Poziom pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie powiatu słupskiego wg pomiarów wykonanych w 2011 i 2012 roku.

Miejsce wykonania pomiaru	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz uzyskanych dla punktu pomiar. [V/m]
2012 r.	
Słupsk ul. 3 Maja	0,41
Ustka	0,52
Smłódzino	0,18
2011 r.	
Kępice	0,04
Dębica Kaszubska	0,18
Główczyce	0,27
Kobylnica	0,11
Potęgowo	0,42

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2011 i 2012 roku.

4.12. Ochrona przyrody, szata roślinna

4.12.1. Szata roślinna i świat zwierzęcy

Szata roślinna

Do najbardziej charakterystycznych dla terenu powiatu roślin należą gatunki związane z siedliskami brzegu morskiego. Na piaszczystych siedliskach wydym nadmorskich występują pionierskie trawy utrwalające ruchome piaski: wydmuchrzyca piaszkowa i piaskownica zwyczajna, miejscami mikołajek nadmorski, na plażach znoszące zasolenie honkenia piaszkowa i rukwiel nadmorska. W borze bażynowym, na utrwalonych wydymach szarych występuje charakterystyczna krzewinka - bażyna czarna.

Na gliniastych, żyznych siedliskach klifu spotyka się pionierskie murawy z przelotem pospolitym i koniczyną łąkową. Na odcinkach od dawna nieczynnych występują zarośla rokitnika, z udziałem paprotki zwyczajnej w runie.

W wodach przybrzeżnej strefy Bałtyku występują glony - morszczyk pęcherzykowaty reprezentujący brunatnice oraz krasnorost - widlik.

Inne gatunki wodne występują w rzekach, strumieniach oraz w różnej wielkości i typu jeziorach. Należą do nich gatunki rzęs, żabiściek pływający, a w jeziorach dystroficznych w południowej części powiatu - gatunki pływaczy.

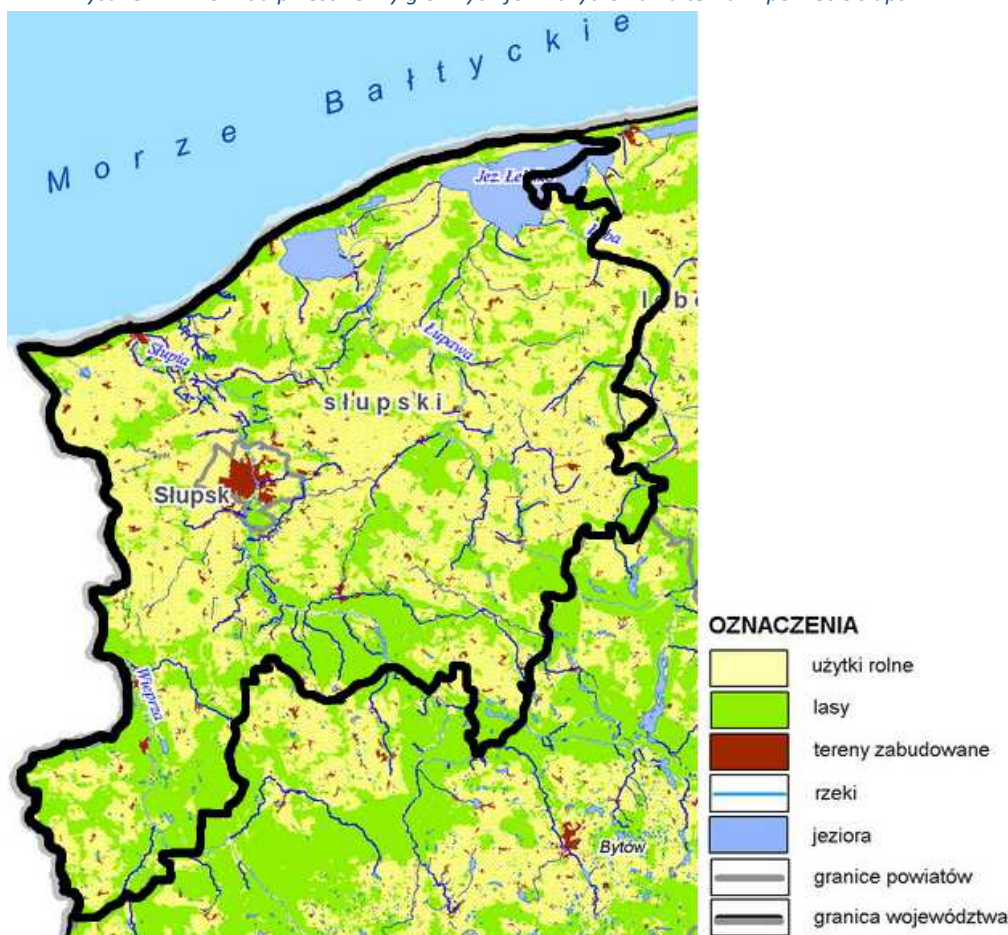
Do specyficznych dla terenu powiatu obszarów należą również rozległe obszary torfowisk różnych typów i wrzosowisk występujących w północnej części powiatu. W skład ich flory wchodzi rzadkie i ginące gatunki, jak: rosiczki, wrzosiec bagienny, woskownica europejska, modrzewnica zwyczajna oraz liczne gatunki mszaków – torfowców, wątrobowców i mchów.

Charakterystycznym elementem flory środkowej części powiatu są także gatunki geofitów wiosennych występujące w żyznych, wielogatunkowych lasach liściastych – fragmentach zachowanych łęgów olszowych i grądów pomorskich. Należą do nich m.in.: zawilce leśny i żółty, ziarno-płon, łuskiwnik różowy, przylaszczka, miodunka żółta, kokorycz wątła.

Tereny leśne

Obszary leśne zajmują średnio ok. 35,5% powierzchni powiatu (36,15% wynosi wskaźnik lesistości województwa pomorskiego, 28,2% krajowy). Lasy nie są równomiernie rozmieszczone. Skupiają się głównie w północnej i południowej części powiatu. Środkowa część charakteryzuje się najniższym wskaźnikiem lesistości – ok. 25%. Najwyższy wskaźnik lesistości, wynoszący ok. 50% posiadają południowe obszary powiatu. Zróżnicowana jest również wielkość kompleksów leśnych: w części północnej powiatu przeważają kompleksy średniej wielkości, w środkowej małe, izolowane, natomiast w części południowej lasy zajmują wielkie powierzchnie, łączące się z lasami sąsiadującymi od południa. Wiąże się to z większym udziałem terenów nieprzydatnych rolniczo w południowej części powiatu (urozmaicona rzeźba terenu, występowanie obszarów sandrowych).

Rysunek 17. Rozkład przestrzenny głównych form użytkowania terenu w powiecie słupskim.

Źródło: http://urząd.pomorskie.eu/res/umwp/dokumenty/plan_zagospodarowania/27_formy_uzytkowania.jpg

Teren powiatu charakteryzuje się bardzo dużym zróżnicowaniem siedlisk leśnych, odzwierciedlającym zmienność warunków geobotanicznych. Generalnie przeważają żyzne siedliska lasowe (lasu mieszanego świeżego, lasu świeżego), znaczny jest także udział siedlisk borów mieszanych. Na północy oraz na południowych krańcach obszaru znaczącą rolę odgrywają siedliska najuboższe – boru suchego

oraz boru świeżego (tereny wydym nadmorskich, obszary sandrów). Z dolinami rzek związane jest występowanie siedlisk lasów łęgowych oraz olsów, na rozległych terenach zatorfionych obniżen przymorskich występują inne siedliska hydrogeniczne: borów i lasów bagiennych i wilgotnych.

Pomimo wysokiej potencjalnej zasobności siedlisk, gatunkiem panującym w drzewostanach jest sosna (ok. 65 – 70% udziału). Dużą rolę odgrywa buk (ok. 11%) oraz dąb (ok. 7%). Często domieszkę stanowi świerk i brzoza.

Tereny użytkowane rolniczo

Użytki rolne zajmują 121,5 tys. ha, co stanowi ponad połowę obszaru powiatu. Pod względem wielkości posiadanego arealu gruntów rolnych, powiat słupski zajmuje pierwsze miejsce wśród powiatów województwa pomorskiego. Z uwagi na rolniczy charakter obszaru, użytki rolne stanowią dominujący element w strukturze użytkowania ziemi w prawie wszystkich gminach powiatu. Wyjątek stanowią gminy: Smołdzino, gdzie dominują wody, a pozostały obszar ma charakter rolno-leśny, Dębica Kaszubska, gdzie ponad połowa obszaru gminy jest zalesiona oraz Kępice, z prawie dwukrotną przewagą lasów nad gruntami rolnymi. Użytki rolne układają się w pasmo ograniczone od północy kompleksami nadmorskich lasów i jezior zaś od południa pasmem lasów na wysoczyznach, układ tych pasm posiada przebieg równoległy do linii brzegowej Bałtyku. Największym arealem użytków rolnych dysponują gminy: Główny, Słupsk, Potęgowo i Kobylnica.

W grupie użytków rolnych największy udział w powierzchni zarówno powiatu jak i wchodzących w jego skład gmin posiadają grunty orne. Wyjątek stanowi gmina Smołdzino, gdzie przeważają trwałe użytki zielone. Odsetek gruntów ornych waha się od 11,9% w gminie Smołdzino do 57,6% w gminie Damnica, zaś trwałe użytki zielone od 4,9% w gminie Kępice do 19,6% w gminie Główny.

Zwierzęta

Na terenie powiatu występuje wiele gatunków zwierząt spotykanych powszechnie, ale także chronionych, zagrożonych wyginięciem i rzadkich. Na obszarach większych kompleksów leśnych, w południowo-wschodniej części gminy bytują populacje jeleni, dzików, saren, zajęcy (nieliczne), a także bobrów oraz gatunki mniejszych ssaków: jeże, krety, łasice, kuny, wiewiórki, ryjówki, myszy i nietoperze.

W rzekach powiatu występują ryby łososiowate – pstrąg potokowy i tęczowy, troć wędrowna i łosoś szlachetny. W dolnym biegu rzeki Głaznej odławiane były też pojedyncze egzemplarze lina i szczupaka.

Północna i północno-zachodnia część powiatu wchodzi w skład terenów ważnych dla ptaków podczas migracji, wykorzystywanych jako bazy żerowe, zimowiska oraz lęgowe wielu gatunków.

W północno-zachodniej części terenu położone są żerowiska wykorzystywane podczas migracji wiosennych i jesiennych przez żurawie, siewki złote, czajki, mewy śmieszki i mewy pospolite.

Obszary wód przybrzeżnych w odległości 2 – 3 km od brzegu, w okolicach klifu pod Orzechowem, Poddębem, Dębina oraz w okolicy Rowów, są wykorzystywane zimą przez liczne populacje kaczek morskich (łódówek, edredonów), lub w okresie koncentracji ich stad przed wędrówkami wzdłuż Wybrzeża Bałtyku.

Na terenie powiatu słupskiego odnotowano występowanie stanowisk wielu cennych gatunków ptaków. Należą do nich min. kuropatwa, kukułka, dzięciołek, pierwiosnek, skowronek, pliszka siwa, rudzik, słowik szary, pleszka, pokląska, kilka gatunków sikor, myszołów, bocian biały, kruk, sówka, drozd, kos, gołąb grzywacz, dzięcioły: duży oraz czarny.

Szerokie odcinki dolin rzecznych z kompleksami łąk, stanowią poławowe miejsca koncentracji ptaków siewkowatych, żurawi i czajek.

W granicach administracyjnych powiatu słupskiego znajdują się formy ochrony przyrody określone w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.).

[illegible]

Według danych GUS obszary prawnie chronione stanowią 22,7% powierzchni powiatu.

Tabela 31. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej.

	Jedn. miary	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Obszary prawnie chronione												
ogółem	ha	46304,4	47800,6	48763,4	48763,4	48791,1	51866,1	52445,4	52294,4	52294,4	52324,0	52324,0
parki narodowe	ha	15934,4	15934,4	18828,9	18828,9	18828,9	18828,9	18828,9	18828,9	18828,9	18828,9	18828,9
rezerваты przyrody	ha	1216,1	1216,1	653,3	653,3	653,3	941,1	1515,6	1515,6	1515,6	1515,6	1515,6
parki krajobrazowe razem	ha	16368,0	16368,0	16368,0	16368,0	16368,0	16368,0	16368,0	16368,0	16368,0	16368,0	16368,0
rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody w parkach krajobrazowych	ha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2
obszary chronionego krajobrazu razem	ha	12036,0	12036,0	12036,0	12036,0	12036,0	12036,0	12036,0	12036,0	12036,0	12036,0	12036,0
rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu	ha	194,8	194,8	194,8	194,8	194,8	194,8	194,8	194,8	194,8	194,8	194,8
użytki ekologiczne	ha	925,7	2421,9	1053,0	1053,0	1080,7	1080,8	1094,1	942,8	942,8	972,4	972,4
użytki ekologiczne wprowadzone uchwałą rady gminy	ha	-	895,5	895,5	895,5	923,2	923,3	936,6	-	-	-	-
stanowiska dokumentacyjne	ha	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	ha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2787,1	2787,1	2787,4	2787,4	2787,4	2787,4
Pomniki przyrody												
ogółem	szt.	422	421	472	472	473	446	453	459	458	461	467
wprowadzone uchwałą rady gminy	szt.	-	184	235	235	236	209	217	-	-	-	-
Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem												
ogółem	%	20,1	20,7	21,2	21,2	21,2	22,5	22,8	22,7	22,7	22,7	22,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Park narodowy

Słowiński Park Narodowy położony jest w północnej części województwa pomorskiego na Wybrzeżu Słowińskim, które wchodzi w zasięg Pobrzeża Słowińskiego, na terenie dwóch powiatów: słupskiego i lęborskiego, w granicach administracyjnych pięciu gmin. Powierzchnia Parku w obrębie powiatu słupskiego przedstawia się następująco:

Gmina Ustka ogółem	288,76 ha
Gmina Smołdzino ogółem	16 833,26 ha
Gmina Główny ogółem	1 706,90 ha
Razem powiat słupski	18 828,92 ha

Źródło: <http://slowinski.pn.pl>

Rysunek 19. Słowiński Park Narodowy.

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Główne walory przyrodnicze Parku to unikatowy w skali Europy obszar ruchomych wydmy zwanych "Białymi Górą" wraz z przymorskimi jeziorami: Łebsko, Gardno, Dołgie Małe, Dołgie Duże. Występują cenne zbiorowiska leśne takie jak: bór bażynowy, brzezina bagienna, świeży bór bagienny, oraz bardzo rzadkie gatunki fauny, w tym awifauny, jak orzeł bielik i orzeł przedni. Na terenie Parku występują także gatunki roślin reprezentujące grupy wymienione w załączniku II do Dyrektywy Siedliskowej UE oraz 28 gatunków ptaków z listy załącznika I do Dyrektywy Ptasiej UE, co dało podstawę do włączenia Parku do sieci obszarów chronionych Natura 2000. Park jest włączony do sieci Światowych Rezerwatów Biosfery i obszarów chronionych w ramach Konwencji Ramsarskiej.

Rezerваты przyrody

- Bagna Izbickie** - w gm. Główny, obręb Główny, obejmują wielkość 281,18 ha. Ochronie rezerwatu podlegają głównie brzeziny bagienne i zbiorowiska wrzosowisk atlantyckich. Występuje tu sześć dominujących zespołów roślinnych, charakteryzujących środowisko wilgotne. Bardziej interesujące rośliny rezerwatu to: wrzosiec bagienny, woskownica europejska, rosziczka okrągłolistna, przysłodka biała, turzycza bagienna, modrzewnica, bażyna czarna, bagno zwyczajne.
- Torfowisko Pobłockie** – gm. Główny (Nadleśnictwo Damnica) o powierzchni 112,31 ha. Rezerwat jest cennym obszarem retencji wodnej. Wśród najbardziej interesujących roślin występujących w rezerwacie należy wymienić m. in.: woskownica europejska, wrzosiec bagienny, modrzewnica, rosziczka okrągłolistna, bagno zwyczajne.
- Jezioro Modła** gm. Ustka, obręb Łędowo o powierzchni 194,80 ha. Obszar, z uwagi na występującą tam roślinność zapewniającą właściwe warunki, jest miejscem lęgowym ptactwa wodnego np. mewy

śmieszki, mewy srebrzystej, mewy pospolitej, rybitwy czarnej, kaczki krzyżówki, łabędzia niemego, błotniaka łąkowego, remiza, kwiczoła. Występuje tu także roślinność wodna i szuwarowa typowa dla płytkiego, zarastającego jeziora przymorskiego.

4. **Torfowisko Potoczek**, gm. Kępice (obwód Obłęż) o powierzchni 15,24 ha. Występuje tu bór bagienny o powierzchni 3,86 ha. Rezerwat usytuowany jest w malowniczej dolinie otoczonej zalesionymi stokami wzniesień, która jest ostoją zwierzyny płowej i czarnej. Znajdują się tu również stanowiska licznych gatunków roślin podlegających ochronie (m. in. listeria sercowata, bagno zwyczajne, paprotka zwyczajna).

5. **Wzgórze Rowokół** gm. Smołdzino (obwód Smołdzino) o powierzchni 562,81 ha. Położenie stożka Rowokołu (115 m n.p.m.) w odległości zaledwie 6 km od morza wywołuje w nizinnym krajobrazie nadmorskim nieoczekiwane urozmaicenie oraz widokowy kontrast. Las na stokach wzgórza sprawia miejscami wrażenie regła dolnego (udział buka i jodły).

6. **Buczyna Nad Słupią**, gm. Ustka (Nadleśnictwo Ustka) o powierzchni 18,92 ha. Obszar stanowi interesujący przykład drzewostanu bukowego.

7. **Wierzchocińskie Jałowce**, gm. Smołdzino (Nadleśnictwo Damnica) o powierzchni 1,29 ha. Skupienie ok. 150 okazów jałowca pospolitego (*Juniperus communis*) o zróżnicowanych formach w drzewostanie sosnowym (kolumnowe, piramidalne, stożkowe itp. do wys. 10 m) wśród wzniesień morenowych.

8. **Buczyna Nad Słupią** - położona jest na pograniczu miasta i gminy Ustka, między korytem rzeki Słupi a torem kolejowym relacji Ustka-Słupsk, przy przystanku PKP Mokrzyca. Wielkość 18,92 ha. Swym zasięgiem obejmuje fragment pradoliny Słupi z drzewostanem bukowym.

9. **Zaleskie Bagna** - gmina Ustka (Nadleśnictwo Ustka) o powierzchni 350 ha. Przedmiotem ochrony są złoża wysokiego torfowiska bałtyckiego wraz z charakterystyczną roślinnością. Dominującą rolę przestrzenną pełnią tu bory i brzeziny bagienne, żywe torfowiska wysokie i torfowiska przejściowe. Najcenniejszą osobliwością florystyczną jest stanowisko maliny moroszek. Istotnym walorem jest również obfita populacja woskownicy europejskiej. Ponadto w rezerwacie spotkać można: wrzosiec bagienny, bagno zwyczajne, widłak jałowcowy, bobrek trójlistny, płwacz zwyczajny. Rezerwat zamieszkują bezkręgowce, których stwierdzono ponad 81 gatunków, w tym najwięcej motyli, ważek i chrząszczy. Naliczono tu ponadto 33 gatunki kręgowców, w tym 22 gatunki ptaków i 10 gatunków ssaków.

Park krajobrazowy

Park Krajobrazowy "**Dolina Słupi**" - został utworzony w 1981 roku na obszarze 7 gmin (Słupsk, Kobylnica, Dębica Kaszubska, Kołczygłowy, Borzytuchom, Bytów, Czarna Dąbrówka) i 2 powiatów (słupskiego i bytowskiego). Jego powierzchnia wynosi 37 040 ha i wraz ze swoją otuliną - 83 170 ha, obejmuje obszar środkowego biegu rzeki Słupi i jej zlewni od miejscowości Soszyca do drogi Krępałosino.

Charakterystyczną cechą Parku jest jego lesistość, aż 72% powierzchni zajmują lasy. Najczęściej spotykanymi tu zbiorowiskami leśnymi są bór sosnowy świeży i mieszany, znacznie rzadziej bór bagienny, którego niewielkie płyty wykształciły się na torfowiskach wysokich w końcowej fazie ich zarastania.

Flora roślin naczyniowych Parku liczy 748 gatunków, wiele z nich to gatunki chronione, zagrożone i ginące.

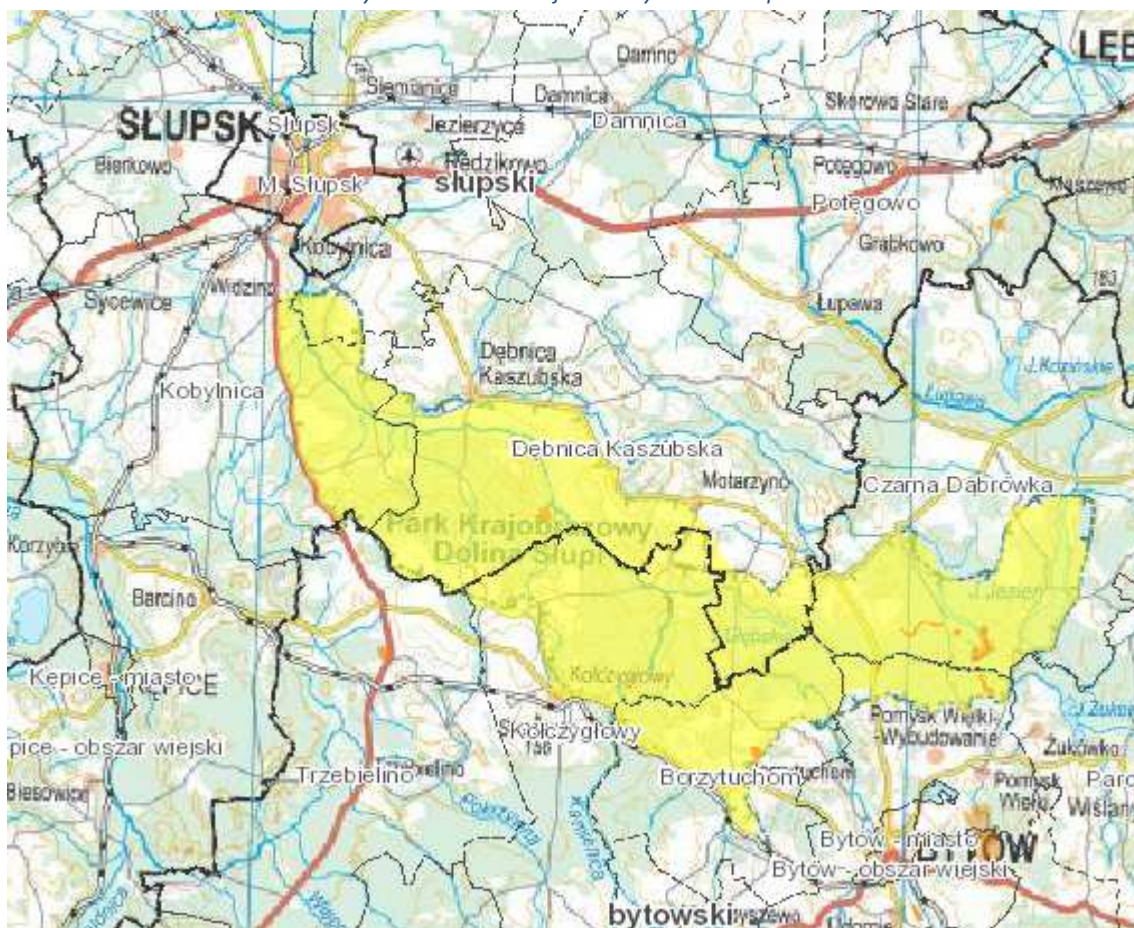
Na obszarze Parku stwierdzono występowanie 41 gatunków ssaków.

Obszar Parku z jeziorami, licznymi strumieniami i rzekami stanowi dogodne środowisko życia dla wielu gatunków ryb, w tym cennych ryb wędrownych: łososi i troci.

Wśród podmokłych terenów znakomite warunki rozwoju znalazło 10 gatunków płazów. Na terenie Parku spotkać można również 4 gatunki gadów.

Bogato przedstawia się ornitofauna. Na szczególną uwagę zasługuje gniazdowanie gągoła, błotniaka zbożowego, kani rdzawej, bielika, orlika krzykliwego i puchacza - ptaków zagrożonych i wpisanych do "Polskiej czerwonej księgi zwierząt". Ze względu na różnorodność i bogactwo awifauny cały obszar Parku został uznany za jedną z 118 ostoi ptaków w Polsce.

Rysunek 20. Park Krajobrazowy "Dolina Słupi".

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Dla ochrony najcenniejszych fragmentów naturalnej przyrody, na terenie Parku utworzono 8 rezerwatów przyrody i ustanowiono 57 pomników przyrody ożywionej i 1 jeden przyrody nieożywionej.

W 2004 cały obszar Parku włączony został do sieci Natura 2000 jako obszar specjalnej ochrony ptaków "Dolina Słupi" - PLB 220002. Ponadto w granicach Parku znajduje się obszar specjalnej ochrony siedlisk

„Jeziora Lobeliowe koło Soszycy” - PLH 220039 oraz projektowany obszar specjalnej ochrony siedlisk „Dolina rzeki Słupi” – PLH 220052.

Obszary chronionego krajobrazu

1. **Jezioro Łętowskie i Okolice Kępi** leży w mezoregionach Równina Słupska i Wysoczyzna Polanowska. Na atrakcyjność krajobrazu decydująco wpływa obecność dwóch dużych jezior: Łętowskiego i Obłęskiego, a także przepływająca przez środek obszaru rzeka Wieprza. Rzeźba ma charakter pagórkowaty. W lasach gatunkiem dominującym jest sosna z domieszką dębu, brzozy i buka. Obszar cechuje bardzo duża lesistość - 76%, duża ilość pomników przyrody (13 szt.), interesujące obiekty przyrodnicze jak sędziwe drzewa i okazałe głazy polodowcowe (eratyki).

2. **Pas Pobrzeża na Wschód od Ustki** położony jest w mezoregionach Wybrzeże Słowińskie, Równina Słupska i Wysoczyzna Damnicka. Główne walory przyrodnicze stanowi wybrzeże morskie z plażami wydmy i klifem, cała gama roślinności nadmorskiej, od maleńkiej wydymotwórczej honkenii, aż po zespoły leśne jak: bory nadmorskie i buczyny. Na obszarze tym występują miejscowości o funkcji wczasowej i częściowo uzdrowiskowej: Orzechowo, Poddąbie, Rowy. Z zabytków architektury zasługują na uwagę m. in. dwór i kościół w Wytownie.

3. **Pas pobrzeża na zachód od Ustki (wschodnia część)** - na zachód od ujścia rzeki Słupi, wzdłuż wybrzeża do granicy powiatu o powierzchni 7520 ha. Główne walory przyrodnicze stanowi bezpośrednie sąsiedztwo morza i związany z tym urozmaicony świat roślinny – roślinność wydmy, bagienna, bory nadmorskie oraz kryptodepresyjne jezioro przymorskie: Modła, wraz z najbliższym otoczeniem jeziora.

4. **Fragment Pradoliny Łeby i wzgórze morenowe na południe od Lęborka** - w obrębie jego granic znajduje się zachodnia część Pradoliny Łeby-Redy od miejscowości Orle do jeziora Lubowickiego w okolicach Lęborka. Wielkość: 19 516 ha. Środowisko przyrodnicze na dnie doliny tworzą głównie użytki zielone (łąki i pastwiska). Lasy porastające strefę krawędziową budowane są przez drzewostany buczyny niżowej, która na stożkach napływowych przechodzi w bory mieszane.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

1. **„Kraina w Kratę”** w Dolinie Rzeki Moszczeniczki o powierzchni 2 572,24 ha, został utworzony rozporządzeniem Wojewody Pomorskiego z dnia 21 czerwca 2007 r. Zespół obejmuje swoim zasięgiem najcenniejsze fragmenty krajobrazu rzeki Moszczeniczki wraz z miejscowościami Swołowo, Krzemienica (całe obręby), Bruskowo Małe i Wielkie, Radęcin, Gać, Bierkowo (część obrębów). Celem utworzenia zespołu jest zachowanie niezwykle cennego krajobrazu kulturowego i przyrodniczego Krainy w Kratę. Nazwa krainy pochodzi od stylu budownictwa o konstrukcji kratownicowej, której cechą charakterystyczną są czarne elementy drewniane, tworzące kratę i bielone wapnem wypełnienia. Najwięcej budynków o konstrukcji ryglowej zachowało się we wsi Swołowo. Najstarszym obiektem jest tu tzw. kurna chata (chata dymna) z końca XVII i początku XVIII wieku.

2. **„Ostoja Łabędzi”** w m. Ustka, funkcjonująca zgodnie z uchwałą Nr II/10/94 Rady Miejskiej w Ustce z dnia 18 marca 1994 r. Istotą funkcjonowania tego zespołu jest stworzenie obszaru umożliwiającego przezimowanie łabędziom niemych bytującym na terenie Miasta Ustka w okresie jesienno-zimowym. W okresie lęgowym trwającym na terenie Polski północnej od miesiąca kwietnia do września łabędzie nieme zamieszkują stojące zbiorniki wodne z dużą ilością trzcin: jeziora, stawy, starorzecza, gliniarki, zbiorniki miejskie i wiejskie, gdzie znajdują pokarm i spokój niezbędny do wychowania potomstwa.

W okresie jesienno-zimowym, w którym wymagają szczególnej ochrony mogą przebywać na brzegu morskim, co umożliwia im stworzony zespół przyrodniczo-krajobrazowy. W pozostałym okresie roku szczególna ochrona w ustanowionej ostoi nie jest potrzebna.

3. ZPK-2 - „Odcinek doliny Słupi od miejscowości Młynki do Jeziora Głębokiego”

Projektowany zespół ma na celu ochronę interesującej rzeźby terenu, walorów krajobrazowych, faunistycznych i kulturowych fragmentu doliny Słupi (górnego biegu rzeki w PKDS). Znajdują się tu stanowiska i miejsca rozrodu lipienia, głowacza białopłetwego, pstrąga potokowego oraz strzebli potokowej. Ochronie podlegają też tereny lęgowe specyficznej dla rzek Pomorza awifauny: żurawia, zimorodka, pliszki górskiej, samotnika, nurogęsi, a na obrzeżach doliny - orzechówki.

4. ZPK-4 - „Odcinek doliny Słupi (Stara Słupia) od zakola Bytowy (ujście Bytowy) aż do Zalewu na Słupi”

Celem utworzenia zespołu jest ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych doliny rzecznej, zwłaszcza ryb i ptaków związanych ze środowiskiem wodnym rzek Pomorza. Znajduje się tu fragment najcenniejszego w Parku mikroregionu osadniczego, archeologicznego środowiska kulturowego złożonego z przeszło 90 stanowisk o dużych różniących się funkcjonalnie strefach - północnej, pastersko-hodowlanej z siecią 34 obozowisk i osad sezonowych oraz południowej, rolniczej z osadniczym centrum wspólnoty terytorialnej, z grodem kultury łużyckiej, dużymi osadami i cmentarzyskami oraz osadami wczesnośredniowiecznymi o własnej formie krajobrazowej. Obszar planowanego zespołu odznacza się wybitnymi walorami archeologicznymi i innymi walorami kulturowymi, które stanowią: unikatowy zabytek techniki w postaci elektrowni wodnej z jej budowlami hydrotechnicznymi i kanałem, zespół folwarczno-dworsko-parkowy położony po wschodniej stronie owalnicowej wsi Gałąźnia Wielka i zachowany zespół dworsko-parkowy w Gałąźni Małej.

5. ZPK-6 - „Odcinek doliny Słupi od połączenia kanału elektrowni Krzynia z korytem Słupi do północnej granicy Parku wraz z odcinkiem doliny Kamiennej”

Wyznaczenie tego zespołu ma celu ochronę walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych doliny rzecznej, zwłaszcza ryb i ptaków związanych ze środowiskiem wodnym rzek Pomorza. W granicach projektowanego zespołu znajdują się stanowiska i miejsca rozrodu anadromicznych ryb wędrownych oraz miejsca lęgowe derkacza, tereny łowieckie kani rdzawej, gatunków ptaków zagrożonych w skali globalnej oraz zagrożonych w skali kontynentu. Jest to rejon stałego bytowania wydry. W łosinie znajduje się zespół osadniczy z grodziskiem wczesnośredniowiecznym datowanym na VIII - IX w. z osadami przygodowymi pradziejowymi, które zlokalizowane są na dnie doliny Słupi oraz na dobrze rozwiniętych długich, łagodnych stokach doliny.

6. ZPK-9 - „Budówko-Budowo-Jawory”

Celem utworzenia zespołu jest ochrona walorów krajobrazowych i kulturowych: obszar między Budowem, Jaworem, Budówkiem wyznaczony stokami doliny Skotawy z dwoma wczesnośredniowiecznymi (VIII/IX w.) grodziskami - jednym kultury łużyckiej; osadami o własnej formie krajobrazowej i cmentarzyskami kurhanowymi. Krajobraz kulturowy wzbogaca zabytkowy kościół z 1350 roku, przebudowany w 1600-1700 roku, dwór z XVIII wieku z założeniem parkowym, 2 cenne zabytki techniki - wodociągowa wieża ciśnień i kolejowa wieża ciśnień; przykłady budownictwa wiejskiego, grodziska wczesnośredniowieczne, cmentarzyska kurhanowe, zespoły dworsko-parkowe i folwarczne.

Pomniki przyrody

Ponadto na terenie powiatu znajdują się pomniki przyrody, w tym:

- pojedyncze drzewa - 177,
- grupy drzew - 42,
- aleje drzew - 3,
- głązy narzutowe – 1.

Obszary Natura 2000

Specjalne Obszary Ochrony (siedliskowe)

Ostoja Słowińska PLH220023

Obszar chroni krajobraz i różnorodność form morfologicznych obserwowanych na Mierzei Gardneńsko-Łebskiej, w tym unikatowe barchany nadmorskie (do 40 m n.p.m., wędrujące w tempie 3 -10 m rocznie), dwa największe słonawe przymorskie jeziora: Łebsko (7 140 ha, maks. gł. 6,3 m) oraz Gardno (2 468 ha, maks. gł. 2,6 m) wraz z przylegającymi łakami, torfowiskami, lasami i borami bagiennymi. Łącznie, w skład obszaru wchodzi: główny kompleks Słowińskiego PN (wraz z włączonymi do parku w 2004 r. wodami morskimi), kompleks Rowokół i koryto rzeki Łupawy łączącej Rowokół z głównym kompleksem. W zagłębieniach międzywydmowych, zwanych polami deflacyjnymi, obserwowana jest pierwotna sukcesja roślinna, przebiegająca od inicjalnych zbiorowisk psammofilnych po bór bażynowy.

Obszar zajmują dobrze zachowane, wykształcone typowo i na dużych powierzchniach, siedliska charakterystyczne dla terenów nadmorskich, w tym 26 typów siedlisk znajduje się na Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W obszarze stwierdzono stanowiska wielu rzadkich i zagrożonych gatunków, w tym 23 z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG (w tym 8 gatunków ryb, a także jedną z bogatszych w Polsce populację Inicy wonnej (również gatunku z Załącznika II tej Dyrektywy) i wiele objętych ochroną prawną roślin naczyniowych. Z tego terenu podawane są także interesujące gatunki bezkręgowców, m. in. pijawek Hirudinae: *Haementeria costata*, *Haemopsis sanguisuga*, *Piscicola geometra* i pajęczaków Arachnidae: *Arctosa* sp., *Dolomedes fimbriatus*. Chroniony tu jest unikatowy krajobraz ruchomych wydm. Morska część obszaru jest ważnym siedliskiem dla bałtyckiej populacji morświna.

Jest to ważna ostoja ptasia o randze europejskiej E 09 (Słowiński PN). Obszar wpisany został na listę obszarów Konwencji Ramsar; znajduje się też w obrębie Słowińskiego Rezerwatu Biosfery. Występuje co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bielik (PCK), orzeł przedni (PCK), rybołów (PCK), puchacz (PCK), biegus zmienny (*schinzii*) (PCK), sieweczka obrożna (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje błotniak łąkowy, kormoran czarny. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrownego następujących gatunków ptaków: bielaczek (ca 2%), Żuraw (>3%), gęś zbożowa (>4%) i nurogęś; w stosunkowo dużych zagęszczeniach występują gęś białoczelna i świstun.

Bagna Izbickie PLH220001

Obszar obejmuje fragment dna pradoliny Łeby, wypełnionej utworami torfowymi, poprzecinanej siecią rowów kanałów melioracyjnych. W przeszłości eksploatowano tam na znacznej powierzchni torf. Obecnie znajduje się tu rozległy kompleks wrzosowisk atlantyckich z wrzoścem bagiennym, zarośla woskownicy europejskiej oraz bory i lasy bagienne. W licznych dołach potorfowych rozwijają się

zbiorowiska przejściowo-torfowiskowe. Teren otoczony jest zbiorowiskami łąkowymi, w części porośniętymi przez laski brzoźowe.

W obszarze znajduje się rozległy kompleks wrzosowisk atlantyckich, borów i brzezin bagiennych oraz dobrze wykształconych zbiorowisk przejściowo-torfowiskowych (w dołach potorfowych). Występuje tu 5 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które zajmują łącznie ponad 50% obszaru. Odnotowano tu występowanie 1 gatunku z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, choć jego populacja nie jest znacząca. Fragment obszaru porastają zarośla woskownicy europejskiej. Gatunki roślin atlantyckich tworzą bogate populacje.

Torfowisko Pobłockie PLH220042

Kopułowe torfowisko wysokie, w znacznej części zalesione, lecz z zachowaną bezleśną wierzchowiną kopuły porośniętą mszarami i mszarnikami wrzoścowymi. Bezleśną wierzchowinę okalają bory bagienne. W części wschodniej kompleks potorfii, niemal całkowicie zarośniętych jeziorok dystroficznych, łozowisk oraz inicjalnych postaci olsów.

Stosunkowo dobrze zachowane torfowisko wysokie z bezleśną wierzchowiną kopuły. Zachowany typowy, koncentryczny układ siedlisk przyrodniczych, 7 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Wartość torfowiskowych siedlisk przyrodniczych w obiekcie dodatkowo podnosi obfite występowanie w nich rzadkich, a typowych dla torfowisk gatunków roślin (wełnianeczka darniowa, wrzosiec bagienno, woskownica europejska).

Przymorskie Błota PLH220024

Obszar obejmuje fragment równiny błot przymorskich na zachód od Ustki, wraz z Jeziorem Modła. Dominującym zbiorowiskiem roślinnym są dobrze zachowane szuwary trzcinowe i turzycowe, które zarastają eutroficzne Jezioro Modła. Znaczny udział powierzchniowy mają lasy olsowe i acidofilne dąbrowy. W zachodniej części obszaru występują bardzo dobrze zachowane torfowiska wysokie i przejściowe oraz płaty borów i brzezin bagiennych, a także zarośla woskownicy europejskiej.

W obszarze wyróżniono 9 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, zajmujących łącznie ok. 50% powierzchni. Bardzo dobrze są zachowane wartościowe zbiorowiska torfowiskowe i szuwarowe oraz zarośla woskownicy europejskiej. Bogata jest tu flora roślin naczyniowych, z rzadkimi i zagrożonymi gatunkami. Obszar ma także duże znaczenie dla ochrony ptaków.

Dolina Grabowej PLH320003

Dolina rzeki Grabowej, od obszaru źródłowego aż po pradolinę i jej południowy skraj w okolicy Sulechówka. Obszar źródłowy położony jest w dobrze zachowanej, półnaturalnej mozaice torfowisk, wilgotnych i świeżych łąk, jezior i oczek śródpolnych oraz lasów (z dużym udziałem grądów i buczyn); dalej rzeka płynie doliną przez krajobraz morenowy o bardzo urozmaiconej rzeźbie. Na zboczach dolin i w jej sąsiedztwie występują płaty buczyn (z udziałem starodrzewi), przy rzece bardzo dobrze wykształcone zostały płaty grądów i wilgotnych łąk. Bardzo dobrze zachowana jest boczna dolina Wielenki, również porośnięta buczynami i grądami, głęboko wcięta w niemal "górski" krajobraz. Bardzo intensywne są tu zjawiska źródłkowe - doskonale wykształcone i bardzo liczne są źródła niewapienne i torfowiska źródłkowe i mechowiskowe, łąki z licznymi populacjami storczyków, wykształcone na wysiękach wód źródłkowych; na krawędzi pradoliny, w północnej części obszaru, występują również źródła z trawertynami. Rzeka została zachowana w stanie zbliżonym do naturalnego, ma charakter pstrągowy.

Obszar o bardzo wysokiej różnorodności siedlisk - występuje tu 16 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jeden z obszarów najintensywniejszego występowania zjawisk źródłiskowych na Pomorzu Zachodnim. Szczególnie cenne są dobrze zachowane siedliska leśne oraz torfowiskowe. Występuje tu 6 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Bardzo wysoka różnorodność florystyczna, ponad 600 gatunków roślin naczyniowych. Ważny korytarz ekologiczny.

Dolina Łupawy PLH220036

Obszar obejmuje doliny rzek Łupawy i Bukowiny od wypływu z jez. Jasień. W granicach obszaru występują:

- naturalne, głębokie koryta rzeczne Łupawy i Bukowiny
- źródła i niewielkie potoki (dopływy)
- rozległe obszary łąg o podgórskim charakterze Carici remotae-Fraxinetum na zboczach doliny, jak również grądy dębowo-grabowe Stellario-Carpinetum w wielu wąwozach oraz buczyny Luzulo-Fagetum i Asperulo-Fagetum
- podmokłe łąki, torfowiska przejściowe i wysokie, oraz dystroficzne jeziora w bezodpływowych obszarach.

Obszar chroni 14 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Są to jednocześnie ważne siedliska fauny, niezwykle tu bogatej. Dodatkową wartość stanowią:

- górski i podgórski charakter rzeki,
- jedno z największych skupisk źródeł na Pomorzu,
- duże kompleksy łąg o podgórskim charakterze,
- liczne rzadkie i zagrożone gatunki roślin z Polskiej Czerwonej Księgi,
- bardzo liczna populacja słodkowodnego glonu *Hildenbrandtia rivularis*, świadcząca o czystości wód,
- cenne gatunki ryb łososiowatych,
- siedliska ptaków drapieżnych oraz ptaków wodno-błotnych i terenów łąk,
- malowniczy krajobraz z rozległymi kompleksami lasów.

Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038

Obszar obejmuje część dolin rzek Wieprzy i Studnicy, od źródeł koło Wałdowa i Miastka, aż po miejscowość Staniewice koło Sławna, wraz z dużymi fragmentami zlewni tych rzek, w tym terenami źródłiskowymi. Rzeki te mają naturalny charakter, w niewielkim tylko stopniu zostały przekształcone przez człowieka. Wzniesienia morenowe w otoczeniu dolin dochodzą do ponad 200 m n.p.m. Przełomowe odcinki tych rzek mają podgórski charakter. Szczególnie głęboko wcięta jest rychna rzeki Wieprzy (od źródeł do Bożanki). W zlewni Wieprzy zachowały się duże połacie mokradeł, oraz torfowiska wysokie i bory bagienne (teren rezerwatu Torfowisko Potoczek). W dolinach rzek występują starorzecza, mezotroficzne i dystroficzne jeziora, niektóre otoczone torfowiskami mechowiskowymi i podmokłymi oraz świeżymi łąkami. Występuje tu także jezioro lobeliowe (j. Byczyńskie). Na terenach bezodpływowych, liczne są małe mszary i oczka dystroficzne. Cały obszar charakteryzuje się dużą lesistością. Strome zbocza (Pradolina Pomorska) i liczne wąwozy są porośnięte grądami oraz kwaśnymi i żyznymi buczynami, a w obszarach źródłiskowych występują olsy źródłiskowe i podgórskie łągi.

Dolina Wieprzy i Studnicy obejmuje 21 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, a szczególnie ważna jest dla zachowania jezior lobeliowych i dystroficznych zbiorników wodnych. Ponadto do walorów przyrodniczych należy: podgórski charakter rzek przymorskich, jedna z większych

koncentracji źródeł na Pomorzu, kompleksy leśne w Pradolinie Pomorskiej oraz lasy łąkowe o podgórskim charakterze. Są to również bardzo ważne siedliska dla fauny: wydry *Lutra lutra*, ryb (w tym łososiowatych), kumaka nizinnego *Bombina bombina* i traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*. Występuje tu największa znana populacja słodkowodnego krasnorostu *Hildenbrandtia rivularis* na Pomorzu oraz wiele roślin rzadkich i zagrożonych z Polskiej Czerwonej Księgi Roślin. Cenne biotopy ptaków drapieżnych oraz związanych z obszarami wodno-błotnymi.

Klif Poddębskie PLH220100

Ostoja obejmuje klifowy i wydmy brzeg Bałtyku między Orzechowem a Rowami oraz fragment kompleksu leśnego i wydm parabolicznych na jego zapleczu. Brzeg klifowy zróżnicowany jest wysokościowo od 5 do 35m n.p.m. Występują to zarówno odcinki klifu martwego, jak i żywego. Klif zbudowany kolejno z szarej gliny zwałowej, piasków mierzejowych oraz młodoholocenijskich torfów i gleb kopalnych w zachodniej części przykrytych piaskami eolicznymi. Omawiany odcinek wybrzeża stanowi jeden z najaktywniejszych klifów na południowym wybrzeżu Bałtyku. Według danych archiwalnych brzeg na wschód od Ustki cofnął się w latach 1862-1938 o 150 cm (w tempie ok. 2 m/rok). W latach 1960-1978 dolna podstawa klifu cofnęła się o 32 m. Brzeg wydmy dość niski, miejscami z wykształconymi inicjalnymi stadiami wydmy białej i wydmy szarej. Na zapleczu klifu zlokalizowanych jest kilka wydm parabolicznych, do niedawna ruchomych. Ostoja obejmuje dość silnie zróżnicowane spektrum siedliskowe, obok siedlisk oligotroficznym występują tu także relatywnie żyzne siedliska buczyn, grądów i łągów.

W skali polskiego wybrzeża, ostoja obejmuje unikatową strukturę brzegu morskiego z sąsiadującymi odcinkami klifowymi i wydmy. Na szczególną uwagę zasługują utwory eoliczne (do niedawna ruchome wydmy paraboliczne) na zapleczu klifu. Piaski akumulacji morskiej przykrywają też zachodnią część klifu (odcinek od Orzechowa do Poddębna). Pod względem siedlisk przyrodniczych dominującą rolę odgrywają zbiorowiska kwaśnych buczyn (zlokalizowane miejscami na zawietrznych stokach wydmy parabolicznych) i nieźle zachowane nadmorskie bory bażynowe. Niewielkie powierzchnie zajmują wydmy białe i fragmenty ich stadiów inicjalnych oraz wydmy szare. W zagłębieniach międzywydmowych powstałych w nieckach deflacyjnych zlokalizowane są zbiorowiska borów i brzeziny bagiennych. Występują tu także fragmenty siedlisk grądów i łągów. Ostoja stanowi miejsce występowania szeregu gatunków roślin rzadkich i ginących w regionie, oraz objętych ochroną prawną.

Jezioro Wicko i Modleskie Wydmy PLH320068

Fragment obszaru (około 165 ha z 1834,1 ha powierzchni całkowitej) leży na terenie powiatu słupskiego, w północno-zachodniej części. Obejmuje płaty nadmorskich borów bażynowych, wśród których znajdują się wysokie wydmy paraboliczne (Modleskie i Zaleskie) o historycznej genezie, w części zalesione kosodrzewiną, ale w części z zachowanymi płatami wydmy roślinności napiaskowej. Bardzo dobrze wykształcone i zachowane bory bażynowe w całym spektrum ich zróżnicowania.

Obszar leży w granicach Centralnego Poligonu Sił Powietrznych (Poligon Wicko Morskie), intensywnie użytkowanego do ćwiczeń wojskowych. Jednak to właśnie fakt, że teren jest czynnym poligonem, zapobiegł dotychczas umocnieniu i przekształceniu wydmy nadmorskich, masowej presji turystycznej oraz degradacji borów bażynowych.

Obszary Specjalnej Ochrony (ptasie)

Pobrzeże Słowińskie PLB220003

Obszar chroni krajobraz i różnorodność form morfologicznych obserwowanych na Mierzei Gardneńsko-Łebskiej, w tym unikatowe barchany nadmorskie (do 40 m n.p.m., wędrujące w tempie 3-10 m rocznie), dwa największe słonawe przymorskie jeziora: Łebsko (7140 ha, maks. gł. 6,3 m) oraz Gardno (2468 ha, maks. gł. 2,6 m) wraz z przylegającymi łakami, torfowiskami, lasami i borami bagiennymi. Łącznie, w skład obszaru wchodzi: główny kompleks Słowińskiego PN (wraz z włączonymi do parku w 2004 r. wodami morskimi), kompleks Rowokół i koryto rzeki Łupawy łączącej Rowokół z głównym kompleksem. W zagłębieniach międzywydmowych, zwanych polami deflacyjnymi, obserwowana jest pierwotna sukcesja roślinna, przebiegająca od inicjalnych zbiorowisk psammofilnych po bór bażynowy.

Jest to ważna ostoja ptasza o randze europejskiej E 09 (Słowiński PN). Obszar wpisany na listę obszarów Konwencji Ramsar; znajduje się też w obrębie Słowińskiego Rezerwatu Biosfery. Występuje co najmniej 25 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 15 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bielik (PCK), orzeł przedni (PCK), rybołów (PCK), puchacz (PCK), biegus zmienny (schinzii) (PCK), sieweczka obrożna (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje błotniak łąkowy, kormoran czarny. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrownego (C2 i C3) następujących gatunków ptaków: bielaczek (c. 2%), żuraw (>3%), gęś zbożowa (>4%) i nurogęś; w stosunkowo dużych zagęszczeniach (C7) występują gęś białoczelna i świstun.

Dolina Słupi PLB220002

Obszar obejmuje dorzecze środkowego odcinka rzeki Słupi oraz jej dopływów: Bytowej, Jutrzenki i Skotawy. Charakteryzuje się on urozmaiconym krajobrazem polodowcowym z typowymi formami: jeziorami rynnowymi i wytopiskowymi, równinami sandrowymi oraz wzgórzami moren czołowych. Wśród licznych jezior część stanowi oligotroficzne jeziora lobeliowe. Największymi jeziorami są: Jasień, Skotowskie i Głębokie. Lasy, w wieku 40-100 lat, to głównie lasy iglaste z sosną oraz mieszane i liściaste lasy z bukiem i dębem. W dolinach strumieni występują łągi olszowo-jesionowe. Krajobraz ostoji jest zróżnicowany, z licznie występującymi wąwozami i wzgórzami, osiągającymi wysokość do 160 m n.p.m.

Występują co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6⁷ gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: kania ruda (PCK), lelek, rybołów (PCK), brodziec piskliwy, gągoł, nurogęś; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują w znaczących ilościach: bocian biały, bocian czarny, żuraw, samotnik, lerka i gąsiorek. Wiele cennych, dobrze zachowanych typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej tworzących mozaikę. Szczególnie cenne są różnego typu torfowiska i lasy łąkowe. Obszar występowania 6 gatunków zwierząt z Załącznika II, w tym wydry.

⁷ 29.09.2011 r. W związku z koniecznością weryfikacji danych, na podstawie których wskazywane były obszary specjalnej ochrony ptaków, w latach 2009-2011 przeprowadzono korektę bazy zawierającej dane dotyczące liczebności poszczególnych gatunków ptaków występujących w obszarach Natura 2000 oraz oszacowano rzeczywisty ich udział w populacji krajowej. Oprócz weryfikacji danych wyjściowych, obejmującej korekty błędów naukowych polegających na niewłaściwym wskazaniu gatunków stanowiących przedmioty ochrony, uzupełniono i poprawiono dane o liczebnościach w oparciu o dostępne źródła literaturowe oraz przeprowadzone inwentaryzacje ornitologiczne.

Przybrzeżne Wody Bałtyku PLB990002

Obejmuje wody przybrzeżne Bałtyku o głębokości od 0 do 20 m. Jej granice rozciągają się na odcinku 200 km, poczynając od nasady Półwyspu Helskiego, a na Zatoce Pomorskiej kończąc. Dno morskie jest nierówne, deniwelacje sięgają 3 m.

Ostoja ptasia o randze europejskiej E 80. Na obszarze zimują w znaczących ilościach 2 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: nur czarnoszyi i nur rdzawoszyi (C7). W okresie zimy występuje powyżej 1% populacji szlaku wędrówkowego (C3) lodówki, co najmniej 1% nurnika i uhl. W faunie bentosowej dominują drobne skorupiaki. Rzadko obserwowane są duże ssaki morskie – foki szare *Phoca hispida* i obrączkowane *Halichoerus grypus* oraz morświny *Phocaena phocaena*.

Ponadto przez obszar powiatu słupskiego przebiegają korytarze ekologiczne.

Rysunek 21. Korytarze ekologiczne.

źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

4.12.3. Zabytki i obiekty o wartościach kulturowych⁸

Na terenie powiatu słupskiego znajdują się zabytkowe kościoły gotyckie, renesansowe i późniejsze, obiekty rezydencjonalne, zabytkowe zespoły zieleni, zabytki dziedzictwa rzeczno, obiekty dawnej użyteczności publicznej, mieszkalnej i gospodarczej, zabytkowe cmentarze.

⁸ Źródło: Program opieki nad zabytkami powiatu słupskiego na lata 2009-2012.

Do zabytków nieruchomych o dużej wartości historycznej i architektonicznej zaliczone zostały m.in.: wieś rybacka Kluki z zachowaną unikatową regionalną architekturą z dawnym układem melioracyjnym pól i łąk, z miejscowymi nazwami (mieści się tu Muzeum Wsi Słowińskiej); założenia ruralistyczne w Swołowie (gm. Słupsk) oraz Ustka jako osada rybacka z dzielnicą uzdrowską z XIX/XX wieku.

Zabytki ruchome w powiecie słupskim wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego to przede wszystkim wyposażenie kościołów oraz pałaców. Przykładem zbiorów prywatnych w powiecie słupskim, w których zgromadzono również zabytki ruchome jest Muzeum Chleba w Ustce. W Ustce działa ponadto Muzeum Ziemi Usteckiej, w Smołdzinie - Muzeum Przyrodnicze Słowińskiego Parku Narodowego. Muzea podległe Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku to - Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach i Muzealna „Zagroda Albrechta” nr 8 w Swołowie.

Obiektami archeologicznymi w powiecie słupskim o zasięgu europejskim są m.in. Megality Łupawskie – jedyny zachowany na Niżu Europejskim zespół cmentarzysk megalitycznych

i osad kultury pucharów lejkowatych (neolit) z Rezerwatem w Runowie. W rejestrze Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się 67 stanowisk archeologicznych. Są to stanowiska o własnej formie krajobrazowej - głównie grodziska wczesnośredniowieczne, cmentarzyska kurhanowe z epoki brązu, cmentarzyska megalityczne z epoki neolitu. W wojewódzkiej ewidencji zabytków archeologicznych znajduje się około 5 200 stanowisk archeologicznych.

Powiat słupski jest atrakcyjnym turystycznie regionem nadmorskim, o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych.

5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

W aktualizacji *Strategii* przedstawiono cele szczegółowe i kierunki działań dla każdego z priorytetów życia społeczno-gospodarczego mieszkańców powiatu słupskiego (społeczność, infrastruktura, gospodarka, przestrzeń i ekologia).

Wszystkie działania przewidziane do realizacji w ramach priorytetu ekologia mają z założenia na celu poprawę jakości środowiska, natomiast jego poprawa wpłynie pozytywnie na zdrowie mieszkańców powiatu. Brak realizacji zapisów *Strategii* prowadzić będzie do znaczącego pogorszenia jakości wszystkich elementów środowiska.

Do potencjalnych zmian należeć będą:

- pogorszenie jakości powietrza,
- wzrost zużycia surowców i energii,
- degradacja walorów krajobrazu,
- utrata różnorodności biologicznej i cennych przyrodniczo terenów,
- postępująca degradacja gleb,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców.

Poniżej przedstawiono zmiany, jakie mogłyby mieć miejsce w przypadku braku realizacji ustaleń *Strategii*, w poszczególnych komponentach środowiska i innych działaniach wspomagających:

Powietrze atmosferyczne

Przyjęty w *Strategii* kierunek działania „Likwidacja i ograniczenie niskiej emisji m.in. poprzez rozbudowę sieci gazowniczej lub nowoczesnych sieci ciepłowniczych w obszarach zwartej zabudowy oraz promocję nowych technologii grzewczych wśród mieszkańców” realizowany będzie głównie poprzez rozbudowę sieci gazowniczej oraz zwiększenie udziału nowych technologii grzewczych opartych o odnawialne źródła energii. Zaniechanie działań zmierzających do ograniczenia emisji gazów i pyłów do atmosfery może prowadzić do stopniowego pogorszenia czystości powietrza atmosferycznego. Utrzymanie przestarzałych technologii niewątpliwie spowoduje wzrost energochłonności oraz wzmożoną emisję zanieczyszczeń. W związku z tym zaniechanie realizacji ustaleń w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Skalę zanieczyszczeń powietrza można także zmniejszyć upłynniając ruch na drogach. Emisja spalin powodowana przez pojazdy, zależna jest oprócz wielkości natężenia od prędkości i sposobu jazdy. Emisja tlenu węgla, dwutlenku węgla, jak i zużycie paliwa są zależne od procesów hamowania i przyspieszania. Poprawa stanu dróg poprzez budowę i remont, modernizację nawierzchni przyczyni się do ograniczenia korków i upłynnienia ruchu, dzięki czemu emisja spalin i trujących wyziewów z płynów hamulcowych będzie niższa. Należy także zachęcać mieszkańców do korzystania z komunikacji publicznej i kolejowej. Zaniechanie działań związanych z infrastrukturą drogową, przy wzrastającym ciągle natężeniu ruchu niewątpliwie spowoduje dalsze pogarszanie jakości powietrza.

Energia odnawialna

Przyjęty w *Strategii* kierunek działania „Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod względem prawnym i technicznym dla rozwoju produkcji energii odnawialnej i opartej o HT” realizowany będzie głównie poprzez zagospodarowanie istniejących wolnych terenów inwestycyjnych np. pod budowę elektrowni wiatrowych, na biomasę, biogaz, a także węglowych opartych o nowoczesne technologie, z poszanowaniem dotychczasowych turystycznych funkcji powiatu i zachowaniem dotychczasowego komfortu życia mieszkańców. Brak realizacji założonych ustaleń dokumentu będzie prowadzić do postępującego zanieczyszczania powietrza atmosferycznego oraz wzrostu zużycia krajowych zasobów surowców.

Tereny zdegradowane

Przyjęty w *Strategii* kierunek działania „Rewitalizacja terenów zdegradowanych ekologicznie” realizowany będzie poprzez unieszkodliwianie odpadów, rekultywację składowisk i budowę sieci kanalizacyjnych poprzez poszczególne gminy powiatu słupskiego. Natomiast Powiat ma obowiązek przejęcia roli koordynatora i jednostki monitorującej stan środowiska i potencjalnych dla niego zagrożeń. Brak realizacji założonych ustaleń w zakresie rewitalizacji terenów zdegradowanych jest działaniem zdecydowanie niekorzystnym.

Przyroda

Przyjęty w *Strategii* kierunek działania „Ochrona najcenniejszych przyrodniczo obszarów powiatu”, w szczególności na terenie obszaru Doliny Słupi, realizowany będzie poprzez tworzenie spójnego systemu ochrony przyrody dostosowanego do bieżących wymagań prawa i warunków trwałej egzystencji ekosystemów, a także potrzeb związanych z turystyką i dydaktyką poprzez min. tworzenie nowych obszarów i obiektów prawnie chronionych. Zaniechanie działań zmierzających do ochrony obszarów najcenniejszych przyrodniczo pełniących funkcje krajobrazowe, biocenotyczne,

glebochronne i wodochronne może prowadzić do zubożenia zasobów biotycznych tego obszaru. Natomiast postępująca degradacja ekosystemów może spowodować szereg nieodwracalnych zmian w ich strukturze a w konsekwencji prowadzić do zanikania elementów różnicujących takich jak zadrzewienia i zakrzewienia, które pełnią funkcję środowiskotwórcze i krajobrazowe. Zmniejszenie różnorodności krajobrazu spowoduje zanik części siedlisk przyrodniczych a tym samym zaburzenie fauny. W związku z tym zaniechanie realizacji ustaleń w zakresie ochrony przyrody jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Gleby

Przyjęty w *Strategii* kierunek działania „Zagospodarowanie gruntów o niskiej klasie bonitacyjnej i nieprzydatnych rolniczo” realizowany będzie głównie poprzez wprowadzanie zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na rzecz nowych funkcji gospodarczych na poziomie poszczególnych gmin powiatu oraz prowadzenie zalesień. Brak realizacji założonych ustaleń dokumentu może prowadzić do postępującej degradacji gleb.

Edukacja ekologiczna

Przyjęte w *Strategii* kierunki działań tj. „Tworzenie programów edukacji ekologicznej młodzieży na poziomie szkół ponadgimnazjalnych” i „Edukacja społeczności lokalnej poprzez lokalne media w zakresie nowych technologii ochrony środowiska i zagrożeń ekologicznych” mają na celu zapewnienie rozwoju społeczeństwa realizującego zasady zrównoważonego rozwoju i posiadającego umiejętność oceny stanu bezpieczeństwa ekologicznego. Działania edukacyjne w zakresie ekologii podejmowane w ramach Strategii zmierzają do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu oraz zagwarantowania szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie.

Brak podejmowania działań w tym zakresie sprzyjać będzie rozwojowi konsumpcyjnego stylu życia, zwiększonemu zapotrzebowaniu na surowce, wodę i energię, wzrostowi zanieczyszczenia środowiska. Zaniechanie realizacji ustaleń z zakresu edukacji ekologicznej jest działaniem zdecydowanie negatywnym.

Reasumując, realizacja *Strategii* przyczyni się do poprawy stanu środowiska w powiecie słupskim. W przypadku, gdy *Strategia* dla powiatu słupskiego nie zostanie wdrożona, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać, dlatego realizacja *Strategii* jest konieczna.

6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu związane są z zasobami przyrodniczymi, zanieczyszczeniem powietrza i gleb, energią odnawialną i terenami zdegradowanymi.

Na terenie powiatu słupskiego obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 - tekst jednolity) to park narodowy, rezerваты przyrody, park krajobrazowy, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Charakterystykę form ochrony przyrody występujących na terenie powiatu przedstawiono już w rozdziale 4.12.2.

Duża ilość prawnie chronionych obszarów na terenie powiatu przyczynia się do utrzymania pierwotnych wartości przyrodniczych. Ograniczony jest także dostęp człowieka i jego działalności do terenów z cennymi zasobami przyrodniczymi.

Obszar parku narodowego może być udostępniany w sposób, który nie wpłynie negatywnie na przyrodę w parku narodowym. W parkach narodowych oraz w rezerwach przyrody zabrania się m.in. budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych; chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, gniazd, lęgówisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu; pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów; pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu; palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu oraz zakłócania ciszy. Na obszarze parku narodowego Minister Środowiska, po zasięgnięciu opinii dyrektora parku narodowego, może zezwolić na odstępstwa od zakazów. Natomiast na odstępstwa od zakazów na obszarze rezerwatu przyrody może zezwolić Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, po zasięgnięciu opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Zasady udostępniania Słowińskiego Parku Narodowego w celach turystycznych, rekreacyjnych i sportowych określa Zarządzenie nr 16/2013 Dyrektora Słowińskiego Parku Narodowego z dnia 26.01.2012 roku.

Istotnym problemem na terenie obszarów chronionych jest lokalizacja nowej zabudowy, w tym zabudowy turystycznej i rekreacyjnej. Ograniczeniem jest zatem zakaz lokalizacji nowych obiektów budowlanych w pasie o szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych (z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej) oraz w pasie szerokości 200 m od krawędzi brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego, co zapewnia ochronę ekosystemów wodnych najbardziej wrażliwych na degradację. Na terenie parku krajobrazowego „Dolina Słupi” obowiązuje zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy „ocenowej” z dnia 03.10.2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), dzięki czemu wyeliminowano możliwość lokalizacji na tych terenach inwestycji szczególnie szkodliwych dla przyrody i krajobrazu. Powszechnie obserwowanym zjawiskiem na terenie parków jest postępująca antropopresja. Park krajobrazowy jako teren o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych jest bardzo atrakcyjnym miejscem dla wypoczynku jak i dla turystyki. W rejonach koncentracji zabudowy turystycznej

występują nasilone zagrożenia praktycznie dla wszystkich komponentów środowiska oraz całości przyrody. Istotnym narzędziem regulującym szczegółowo zasady użytkowania i zagospodarowania parku jest tzw. plan ochrony na podstawie rozporządzenia nr 15/2003 Wojewody Pomorskiego z dnia 23.06.2003r. Plan ten zawiera precyzyjne zapisy odnośnie możliwości, zasad użytkowania i zagospodarowania obszaru chronionego, w tym koncepcję ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych, a także eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Ponadto na terenie parku krajobrazowego „Dolina Słupi” wprowadzono uchwałą nr 146/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. szereg zakazów i ograniczeń. Na terenie Parku wprowadza się zakazy m.in. takie jak likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, dokonywania zmian stosunków wodnych, likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych; prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.

Orientacyjne położenie obszarów Natura 2000 zaprezentowano na rys. 17. Poniżej wymieniono zagrożenia dla poszczególnych obszarów Natura 2000:

Ostoja Słowińska PLH220023

Zagrożeniem dla obszaru jest ograniczenie, a w wielu miejscach zaprzestanie wypasu łąk i pastwisk, które powoduje zanikanie dużych, otwartych powierzchni wokół dwóch największych jezior przymorskich Parku. Skutkiem tego jest zmniejszanie miejsc lęgowych ptaków charakterystycznych dla obszarów wodno-błotnych (siewkowatych) oraz zanik zbiorowisk roślinnych związanych z gospodarką człowieka.

Bardzo duża presja turystyczna w najbardziej uczęszczanych miejscach Parku w obrębie plaży i wydm przednich niszczy zbiorowiska psammofitów i miejsca lęgowe ptaków tam bytujących.

Duże wahania poziomu wód gruntowych i nieuregulowana gospodarka ściekowa powodują niekorzystne zmiany w strukturze ekosystemów jeziornych i torfowiskowych (obniżanie poziomu wody, eutrofizacja).

Zagrożeniem dla flory i fauny siedliska 1170 Rafy jest eutrofizacja wód przybrzeżnych wynikająca z odpływu zeutrofizowanych wód rzeki Łupawy przepływającej przez zeutrofizowane Jezioro Gardno (Osowiecki i Kruk-Dowgiałło 2006). Inne zagrożenia dla tego siedliska mogą się pojawić wraz z rozwinięciem działalności gospodarczej w tym rejonie.

Bagna Izbickie PLH220001

Poważne zagrożenie stwarzają pożary, eksploatacja torfu, melioracje odwadniające oraz zmiany w sposobie użytkowania terenu. Siedliska otwarte są zagrożone sukcesją naturalną.

Torfowisko Pobłockie PLH220042

Zagrożeniem dla obszaru jest odwodnienie rowami, zwiększona transpiracja w wyniku częściowego zalesienia. W 2006 początek zabiegów ochrony czynnej.

Przymorskie Błota PLH220024

Podstawowe zagrożenia na tym obszarze to melioracje bagien, zanieczyszczenia wód, eutrofizacja i wypływanie wód, ekspansja gatunków szuwarowych na siedliska łąkowe.

Dolina Grabowej PLH320003

Zanieczyszczenie rzeki (wpływ miasta Polanów, chociaż posiada oczyszczalnię ścieków), rozbudowa pstrągarni, ujmowanie wód źródłkowych na potrzeby gospodarcze, zarastanie porzuconych łąk.

Dolina Łupawy PLH220036

Zagrożeniem dla doliny rzeki Łupawy mogą być:

- prace hydro-inżynierskie
- zaprzestanie użytkowania (np. wypasu lub wykaszania) łąk i soligenicznych torfowisk
- intensyfikacja gospodarki leśnej, wycinanie drzew, zwłaszcza na stromych zboczach doliny, wąwozów i źródlisk
- lokowanie w granicach obszaru i w jego sąsiedztwie inwestycji powodujących zanieczyszczenia wód.

Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038

Do istotnych zagrożeń na rzece Wieprzy i Studnicy należą:

- zabudowa hydroenergetyczna rzeki Wieprzy w miejscowości Kępka, Biesowice i Ciecholub,
- zaniechanie wypasu oraz zarzucenie koszenia łąk świeżych i podmokłych oraz torfowisk mechowiskowych,
- osuszanie torfowisk,
- wycinanie lasu na stromych zboczach i krawędziach dolin oraz w obrębie stromych wąwozów i jarów, jak i w obrębie stromych nisz źródłkowych,
- nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa w obrębie zlewni,
- pobór wód źródłkowych przez gospodarstwa domowe,
- budowa stawów rybnych (m.in. dla hodowli pstrąga).

Dolina Słupi PLB220002

Główne zagrożenia dla obszaru to zanieczyszczenie wód ściekami komunalnymi i rolniczymi, niekontrolowana presja turystyczno-rekreacyjna, w tym presja osadnicza.

Przybrzeżne Wody Bałtyku PLB990002

Podstawowym zagrożeniem są plany lokowania tu farm elektrowni wiatrowych. Zagrożeniem dla ptaków mogą być również pewne formy rybołówstwa - sieci stawne i sznury hakowe.

Klify Poddębskie PLH220100

Główne zagrożenia o indygenacie antropogennym dla ostoji stanowią turystyka pobytowa, piesza i rowerowa oraz prace związane z obroną przed aktywnością morza i ochroną wybrzeża. Pewien wpływ na ostoję ma też gospodarka leśna, szczególnie próby zalesienia wydmy, a także dawniejsze osuszanie siedlisk hydrogeniczych. Z zagrożeń naturalnych wymienić należy aktywność morza, która ukształtowała obecny obraz środowiska przyrodniczego, ale jednocześnie stanowi czynnik destabilizujący. Efektem działalności abrazyjnej jest m.in. dość duże tempo niszczenia klifu w okolicach Poddęb.

Jezioro Wicko i Modelskie Wydmy PLH320068

Obecne użytkowanie terenu nie wydaje się stwarzać zagrożenia dla walorów przyrodniczych poligonu. Potencjalnym zagrożeniem byłaby sytuacja ograniczenia zasięgu poligonu, a także zmiana dotychczasowego podejścia do lasów na poligonie i np. podjęcie użytkowania borów bażynowych rębnią zupełną. Potencjalnym zagrożeniem jest także urbanizacja, zwłaszcza miejscowości Królew, Łącko, Wicko Morskie.

Pobrzeże Słowińskie PLB220003

Zagrożeniem dla obszaru jest ograniczenie, a w wielu miejscach zaprzestanie wypasu łąk i pastwisk powoduje zanikanie dużych, otwartych powierzchni wokół dwóch największych jezior przymorskich Parku. Skutkiem czego jest zmniejszanie miejsc lęgowych ptaków charakterystycznych dla obszarów wodno-błotnych (siewkowatych) oraz zanik zbiorowisk roślinnych związanych z gospodarką człowieka.

Bardzo duża presja turystyczna w najbardziej uczęszczanych miejscach Parku w obrębie plaży i wydm przednich niszczy zbiorowiska psammofitów i miejsca lęgowe ptaków tam bytujących. Duże wahania poziomu wód gruntowych i nieuregulowana gospodarka ściekowa powodują niekorzystne zmiany w strukturze ekosystemów jeziornych i torfowiskowych (obniżanie poziomu wody, eutrofizacja).

Jednym z istotnych problemów ekologicznych powiatu jest ciągle utrzymujące się zagrożenie dla czystości powietrza powstające głównie poprzez spalanie odpadów, tworzyw sztucznych w indywidualnych gospodarstwach rolnych oraz obiektach mieszkalnych głównie na terenach wiejskich.

Wartością negatywną jest brak sprawnie funkcjonujących systemów dystrybucji energii cieplnej w części gmin powiatu słupskiego, co jest przyczyną występującego na terenie niektórych obszarów zjawiska tzw. niskiej emisji.

Głównymi czynnikami wpływającymi na poziom emisji hałasu komunikacyjnego w powiecie są:

- natężenie ruchu i udział pojazdów transportu ciężkiego (samochody ciężarowe, „tiry”, autobusy) w strumieniu wszystkich pojazdów,
- rodzaj nawierzchni dróg i ich zły stan,
- organizacja ruchu drogowego (głównie w pasie przybrzeżnym i obszarach turystycznych).

Gospodarka wodno-ściekowa w powiecie słupskim jest na dobrym poziomie, choć wymaga dalszych inwestycji związanych z jej rozbudową i rozdziałem sieci kanalizacyjnej ogólnospławnej na kanalizacyjną i deszczową, zwłaszcza w obszarach miejskich.

Źródłami zanieczyszczeń wód na terenie powiatu słupskiego są:

- niekontrolowane zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych z budynków i zakładów nie objętych siecią kanalizacyjną,
- nielegalne zrzuty ścieków gospodarstw domowych na terenach wiejskich pozbawionych dostępu do kanalizacji i lokalnych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Do istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji aktualizacji *Strategii* należy zaliczyć także zagrożenie podtopieniami i powodzią.

Wysoka atrakcyjność turystyczna powiatu słupskiego i bliskość Słupska winna być powodem stworzenia gotowych projektów partnerstwa publiczno-publicznego i publiczno-prywatnego we współpracy z samorządem miasta Słupska z korzyścią dla obydwu stron np. budowa ścieżki rowerowej Słupsk - Ustka, szlaków narciarstwa biegowego, Nordic Walking, itp. co w znacznym stopniu pozwoli na zachowanie walorów przyrodniczych, które są ogromną wartością powiatu słupskiego, jak miasta Słupska.

Użytkowanie turystyczne i rekreacyjne obszarów chronionych powinno być dostosowane do nadrzędnych wymogów ochronnych. Warunki te spełniają coraz bardziej popularne w ostatnich czasach tzw. ekoturystyka i ekoedukacja. Ekoturystyka polega ona na takim użytkowaniu i zagospodarowaniu środowiska przyrodniczego, aby utrzymana została równowaga w systemach

ekologicznych i zachowane w możliwie niezmienionej formie walory krajobrazu. Z tego też względu na terenach cennych przyrodniczo preferuje się uprawianie przede wszystkim turystyki pieszej, a także rowerowej, konnej, kajakowej. Edukacja ekologiczna ma na celu przewartościowanie postaw człowieka wobec przyrody, rozbudzenie świadomości i wrażliwości ekologicznej, a także wykształcenie poczucia jedności z przyrodą. Ekoedukacja adresowana jest najczęściej do dzieci i młodzieży. Znaczącą rolę w działalności edukacyjnej odgrywają różnego rodzaju imprezy ekologiczne, konkursy wiedzy o ochronie przyrody, rajdy piesze po cennych przyrodniczo terenach.

Realizacja zadań zawartych w *Strategii* pozwoli na:

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez usprawnienie układu komunikacyjnego,
- rozwój produkcji energii odnawialnej,
- poprawę stanu sanitarnego wód rzecznych,
- poprawę stanu środowiska gruntowo-wodnego poprzez rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej, odprowadzania wód deszczowych z dróg, uzupełnienia systemu oczyszczania ścieków pochodzenia drogowego,
- obniżenie ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza z systemów ciepłowniczych poprzez rozbudowę sieci gazowniczej lub nowoczesnych sieci ciepłowniczych w obszarach zwartej zabudowy oraz promocję nowych technologii grzewczych wśród mieszkańców,
- ochronę obszarów najcenniejszych przyrodniczo, w szczególności naturalnych z wykorzystaniem środków pozyskanych z UE,
- rewitalizację terenów zdegradowanych ekologicznie,
- prowadzenie zalesień na gruntach o niskiej klasie bonitacyjnej i nieprzydatnych rolniczo,
- podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu.

7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Ochrona środowiska jest przedmiotem regulacji wspólnotowej głównie w postaci dyrektyw UE transponowanych następnie do prac poszczególnych krajów członkowskich.

Aktualizacja *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* jest ściśle powiązana ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 oraz zgodna z celami krajowych i unijnych dokumentów o charakterze strategicznym.

Strategia Europa 2020

Strategia Europa 2020 ustala pięć celów, które Unia Europejska powinna osiągnąć do 2020 roku:

1. Zatrudnienie

75 proc. osób w wieku 20-64 lat powinno mieć pracę.

2. Badania i rozwój

Na inwestycje w badania i rozwój powinniśmy przeznaczać 3 proc. PKB Unii.

3. Zmiany klimatu i energia

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 20 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r. Zwiększenie do 20 proc. udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych; podniesienie efektywności energetycznej o 20 proc.

4. Edukacja

Odsetek młodych ludzi przedwcześnie porzucających naukę nie powinien przekraczać 10 proc.; co najmniej 40 proc. osób w wieku 30-34 powinno mieć wykształcenie wyższe.

5. Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln.

W projekcie aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* zostały uwzględnione cele 1, 3, 4 i 5.

Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”

Dokument wskazuje najważniejsze działania, które mają na celu odrabianie zaległości rozwojowych oraz budowę nowych przewag konkurencyjnych w trzech obszarach priorytetowych:

1. Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego;
2. Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego;
3. Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Główne cele, które zostały uwzględnione w projekcie aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* to:

- 1.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska
- 1.3. Rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej
- 1.4. Rozwój i modernizacja infrastruktury energetycznej
- 1.5. Rozwój i modernizacja infrastruktury teleinformatycznej i telekomunikacyjnej
- 1.7. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej
- 3.1. Nowoczesny rynek pracy
- 3.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 - Założenia Umowy Partnerstwa

Celem realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej (przez likwidowanie istniejących barier rozwojowych) i podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Cel główny wykorzystania środków UE będzie realizowany poprzez poniższe cele wykorzystania środków UE określone na podstawie Strategii Rozwoju Kraju:

Cel 1. Wsparcie dla zwiększania konkurencyjności gospodarki

Cel 2. Poprawa spójności społecznej i terytorialnej

Cel 3. Podnoszenie sprawności i efektywności państwa

Projekt aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* przyczyni się do realizacji głównie celów 1 i 2.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności

Celem głównym dokumentu *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności* jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB.

Osiąganie strategicznego celu kluczowego będzie możliwe dzięki trzem filarom zadaniowym:

- Innowacyjności (modernizacji) – nastawiony na zbudowanie nowych przewag konkurencyjnych Polski opartych o wzrost KI (wzrost kapitału ludzkiego, społecznego, relacyjnego, strukturalnego) i wykorzystanie impetu cyfrowego, co daje w efekcie większą konkurencyjność,
- Terytorialnie zrównoważonego rozwoju (dyfuzji) – zgodnie z zasadami rozbudzania potencjału rozwojowego odpowiednich obszarów mechanizmami dyfuzji i absorpcji oraz polityką spójności społecznej, co daje w efekcie zwiększenie potencjału konkurencyjności Polski,
- Efektywności – usprawniający funkcje przyjaznego i pomocnego państwa, działającego efektywnie w kluczowych obszarach interwencji.

Zaplanowane w projekcie aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* cele szczegółowe i kierunki działań przyczynią się do realizacji wyżej wymienionych filarów zadaniowych.

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo

Strategia średniookresowa do 2020 roku (SRK 2020) wytycza trzy obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. Celem głównym Strategii jest więc wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Główne cele, które zostały uwzględnione w projekcie aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* to:

- II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego
 - II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej
 - II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego
 - II.4.3. Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej
- II.5.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu
- II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych
- II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami
- II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej
- II.6.4. Poprawa stanu środowiska
- II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych
- III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
- III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych
- III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych
- III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych
- III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Celem strategicznym koncepcji jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. Zaplanowane w projekcie aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego*

na lata 2012-2020 cele szczegółowe i kierunki działań przyczynią się do realizacji wszystkich celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w horyzoncie roku 2030:

- Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.
- Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
- Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
- Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
- Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
- Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

Cel główny strategii brzmi „Wysoce konkurencyjna gospodarka (innowacyjna i efektywna) oparta na wiedzy i współpracy”. Kierunki interwencji Strategii... podporządkowane są realizacji czterech celów szczegółowych, dotyczących:

- 1) dostosowania otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb działalności innowacyjnej,
- 2) zapewnienia gospodarce odpowiednich zasobów wiedzy i pracy,
- 3) zrównoważonego wykorzystania zasobów,
- 4) wzrostu umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Cele szczegółowe, które zostały uwzględnione w projekcie aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* to:

- Cel 2: Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy, w szczególności kierunki działań: 2.5. Wspieranie rozwoju kadr dla innowacyjnej i efektywnej gospodarki i 2.6. Stworzenie wysokiej jakości infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej i rozwój gospodarki elektronicznej.
- Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców, w szczególności kierunek działań: 3.1. Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, w szczególności ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL)

Głównym celem SRKL jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

Zaplanowane w projekcie aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* cele szczegółowe i kierunki działań przyczynią się do realizacji wszystkich celów szczegółowych wyznaczonych w SRKL 2020:

- wzrost zatrudnienia;

- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej;
- podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli

Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

Głównym celem krajowej polityki transportowej jest zwiększenie dostępności terytorialnej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez utworzenie spójnego, zrównoważonego, i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym (lokalnym), europejskim i globalnym.

Zaplanowane w projekcie aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* cele szczegółowe i kierunki działań przyczynią się do realizacji celu głównego i następujących celów szczegółowych:

- Cel szczegółowy 1: stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej;
- Cel szczegółowy 3: poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu oraz przewożonych towarów;
- Cel szczegółowy 4: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” – Perspektywa 2020

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko (BEiŚ) obejmuje dwa niezwykle istotne obszary: energetykę i środowisko, wskazując m.in. kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 roku. Celem strategii jest ułatwianie "zielonego" (sprzyjającego środowisku) wzrostu gospodarczego w Polsce poprzez zapewnienie dostępu do energii (bezpieczeństwa energetycznego) i dostępu do nowoczesnych, w tym innowacyjnych, technologii, a także wyeliminowanie barier administracyjnych utrudniających „zielony” wzrost.

Projekt aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* przyczyni się do realizacji celu strategicznego i celów rozwojowych:

- Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,
- Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię,
- Cel 3. Poprawa stanu środowiska.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Celem strategicznym KSRR do 2020 jest: efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Projekt aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* wpisuje się w trzy cele szczegółowe polityki regionalnej stanowiące rozwinięcie celu strategicznego:

- I. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- II. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych,
- III. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020 (SZRWRiR)

W SZRWRiR określono cel główny, którym jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju, który będzie realizowany w oparciu o pięć następujących celów szczegółowych:

- Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
- Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej;
- Cel 3. Bezpieczeństwo żywnościowe;
- Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego;
- Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

W projekcie aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* zostały uwzględnione cele 1, 2, 4 i 5.

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Zaplanowane w projekcie aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* cele szczegółowe i kierunki działań przyczynią się do realizacji następujących celów i priorytetów ekologicznych:

- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski,
- ochrona klimatu.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

Pomorskie w roku 2020 to region:

- trwałego wzrostu, w którym uruchamiane i wykorzystywane są zróżnicowane potencjały terytorialne dla wzmocnienia i równoważenia procesów rozwojowych;
- unikatowej pozycji, dzięki aktywności społeczeństwa obywatelskiego, silnemu kapitałowi społecznemu i intelektualnemu, racjonalnemu zarządzaniu zasobami środowiska, gospodarczemu wykorzystaniu potencjału morza oraz inteligentnym sieciami infrastrukturalnym i powszechnemu stosowaniu technologii ekoefektywnych;
- będący liderem pozytywnych zmian społecznych i gospodarczych w Polsce i w obszarze Południowego Bałtyku.

Strategia wskazuje 3 cele strategiczne, mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym. Są one konkretyzowane przez 10 celów operacyjnych oraz 35 kierunków działań.

Główne cele, które zostały uwzględnione w projekcie aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* to:

- Wysoka efektywność przedsiębiorstw

- Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna
- Wysoki poziom zatrudnienia
- Wysoki poziom kapitału społecznego
- Efektywny system edukacji
- Lepszy dostęp do usług zdrowotnych
- Sprawny system transportowy
- Dobry stan środowisk

Regionalna Strategia Rozwoju Transportu w Województwie Pomorskim na lata 2007-2020

Celem strategicznym rozwoju transportu w województwie pomorskim jest stworzenie zrównoważonego, zintegrowanego i przyjaznego dla środowiska systemu infrastruktury transportu, zapewniającego dobrą dostępność zewnętrzną i wysoką jakość usług, przyczyniającego się do poprawy poziomu i warunków życia mieszkańców, rozwoju gospodarki i zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej.

Zaplanowane w projekcie aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* cele szczegółowe i kierunki działań przyczynią się do realizacji celu głównego i celów częściowych:

- Cel I: poprawa dostępności transportowej;
- Cel II: poprawa jakości systemu transportowego;
- Cel III: zmniejszenie zatłoczenia dróg;
- Cel IV: integracja systemu transportu;
- Cel V: poprawa bezpieczeństwa;
- Cel VI: ograniczenie oddziaływania transportu na środowisko

Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020

Dokument ustanawia 4 cele perspektywiczne, o charakterze stałych dążeń i perspektywie osiągnięcia poza rokiem 2020, które – spełniając rolę osi priorytetowych - wyznaczają jednocześnie grupy celów realizacyjnych:

- I. Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;
- II. Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz aktywacja rynku na rzecz środowiska
- III. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- IV. Zrównoważone wykorzystanie energii, wody i surowców naturalnych.

Kolejny poziom stanowią cele średniookresowe (realizacyjne, osiągnięcie możliwe w rozszerzonym okresie programowania: do roku 2020). W Programie sformułowano 12 celów średniookresowych.

Główne cele, które zostały uwzględnione w projekcie aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* to:

- (I-1) Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych
- (I-2) Osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości środowiska, wpływających na warunki zdrowotne
- (II-1) Kształtowanie u mieszkańców województwa pomorskiego postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska

- (II-2) Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnowacyjności w procesie rozwoju regionu
- (III-1) Ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej, powstrzymanie procesów degradacji oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych
- (IV-3) Wspieranie wytwarzania i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych
- (IV-4) Rozbudowa efektywnych systemów produkcji i dystrybucji energii, optymalizacja jej zużycia oraz ograniczenie niekorzystnych oddziaływań energetyki na środowisko

8. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długo-terminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2022* ujęte zostały cele szczegółowe i kierunki działań w zakresie priorytetów tj.: społeczność, infrastruktura, gospodarka, przestrzeń i ochrona środowiska.

Aktualna wersja projektu *Strategii* wykazuje duży poziom ogólności, brak jest dostatecznej możliwości skwantyfikowania oddziaływań. W ramach celów szczegółowych zostały jedynie wyszczególnione kierunki działań, w opisie których nie został określony zakres planowanych przedsięwzięć, ich generalny (kierunkowy) przebieg oraz rejon realizacji, w tym położenie względem obszarów chronionych. Z uwagi na sposób sformułowania ustaleń dotyczących planowanych działań (są to tylko zarysowane kierunki działań), przeprowadzenie analizy pod kątem możliwego znaczącego oddziaływania realizacji nowych celów na obszar Natura 2000 jest trudne ze względu na brak możliwości odniesienia do konkretnych parametrów inwestycji. Z drugiej strony stwarza to szansę, aby na etapie przygotowania projektów zapewnić najwyższą dbałość o stan środowiska i ograniczanie wpływu na obszary chronione.

W przypadku oceny kierunków działań pozainwestycyjnych, ze względu na ogólnie sformułowanie kierunków działań brak przesłanek do oceny ich wpływu na cechy środowiska i obszary Natura 2000.

Identyfikację i ocenę poszczególnych celów szczegółowych dokonano w tzw. macierzach skutków środowiskowych, które są syntetycznym zestawieniem pozytywnych, negatywnych, bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oddziaływań na poszczególne elementy takie jak różnorodność biologiczną, krajobraz, powierzchnię ziemi, powietrze, wody powierzchniowe i podziemne, człowieka i dziedzictwo kulturowe. Ocenę tę przedstawiono w poniższej tabeli.

Zidentyfikowane oddziaływania na środowisko w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiskowych przedstawiono stosując następujące oznaczenia:

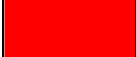
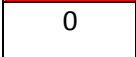
Rodzaje oddziaływań – definicje:

Bezpośrednie (**B**) - bez interwału czasowego, bez przekształcenia substancji, bez procesów pośrednich np. wycinka drzew – na krajobraz, budowa drogi – zniszczenie powierzchni gruntów

Pośrednie (**P**) - z interwałem czasowym, z przekształceniem substancji, z procesami pośrednimi
np. wycinka drzew – na zwierzęta, budowa drogi – na wodę, rośliny

N - na ocenianym poziomie szczegółowości dokumentu nie można określić czy oddziaływanie w ogóle wystąpi a jeżeli wystąpi to czy będzie miało charakter pozytywny czy negatywny.

Charakter prawdopodobnych oddziaływań - oznaczenia:

	Prawdopodobne umiarkowane negatywne oddziaływanie
	Prawdopodobny brak oddziaływania
	Prawdopodobne pozytywne oddziaływanie
	Prawdopodobne oddziaływanie o charakterze zarówno pozytywnym jak i negatywnym

Dalszą część niniejszego rozdziału stanowi komentarz do każdego z ocenionych celów szczegółowych, omawiający potencjalne oddziaływania, które mogą się pojawić na etapie realizacji kierunków działań. Jednak autorzy prognozy podkreślają, że oceny dokonano na podstawie doświadczenia autorów w wykonywaniu ocen oddziaływania na środowisko, a ocena zawarta w poniższej tabeli i dalszych komentarzach nie przesądza ostatecznie o skali i charakterze oddziaływania. Ocena potencjalnych oddziaływań ma charakter hipotetyczny ze względu na bardzo ogólny charakter analizowanego dokumentu.

Aby dokładnie określić zasięg i charakter oddziaływania niezbędna jest wiedza w zakresie szczegółowych rozwiązań technicznych, które na tym etapie nie są znane. Szczegółowe skutki oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć są przedmiotem osobnej procedury ocen oddziaływania prowadzonej na etapie projektowania konkretnych inwestycji.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020
- aktualizacja listopad 2013 r.

Tabela 32. Ocena celów i kierunków działań uwzględnionych do realizacji w Strategii.

Cele szczegółowe	Kierunki działania	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Powierzchnia ziemi	Powietrze	Wody	Ludzie	Zabytki	Klimat	Dobra materialne	Obszary Natura 2000	Zwierzęta i rośliny	Zasoby naturalne
1.1. Podjąć działania na rzecz stworzenia sprawnego systemu zapobiegania kryzysom rodziny oraz kompleksowego wsparcia osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych objętych szeroko rozumianą pomocą społeczną.	1.1.1 Rozwój różnych form opieki i interwencji w środowisku lokalnym i ponadlokalnym wraz z przebudową i modernizacją infrastruktury pomocy społecznej	N	N	N	N	N	B	N	0	N	N	N	N
	1.1.2. Monitoring zagrożeń i analiza przypadków patologii w rodzinach na szczeblu M/G OPS przy wsparciu PCPR dla tworzenia wspólnych projektów profilaktycznych z udziałem organizacji pozarządowych	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
1.2. Stworzyć warunki na rzecz przeciwdziałania wykluczeniom społecznym, aktywizacji zawodowej mieszkańców powiatu i pozyskania pracy przez osoby niepełnosprawne	1.2.1 Tworzenie Centrów Poradnictwa Specjalistycznego	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	1.2.2. Wykorzystywać w pełni istniejące programy UE na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	1.2.3. Poprawa dostępności osób niepełnosprawnych do zasobów rynku pracy, sportu, kultury, rekreacji i wypoczynku poprzez systematyczne znoszenia barier architektonicznych	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływana na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020
- aktualizacja listopad 2013 r.

Cele szczegółowe	Kierunki działania	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Powierzchnia ziemi	Powietrze	Wody	Ludzie	Zabytki	Klimat	Dobra materialne	Obszary Natura 2000	Zwierzęta i rośliny	Zasoby naturalne
1.3. Stworzyć warunki dla rozwoju usług opieki zdrowotnej i medycznej	1.3.1. Działać na rzecz tworzenia warunków do rozwoju Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	1.3.2. Tworzenie warunków dla rozwoju systemowych rozwiązań w zakresie usług medycznych dla osób starszych i wykluczonych społecznie	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
1.4. Podjąć działania w kierunku zmiany świadomości społecznej w zmieniającej się rzeczywistości społeczno-gospodarczej	1.4.1. Różnicowanie oferty edukacyjnej szkolnictwa zawodowego w zależności od potrzeb rynku pracy. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	1.4.2. Edukacja społeczności lokalnej w zakresie istniejących zagrożeń i sposobów zapobiegania ich powstawaniu i likwidacji na różnym poziomie ich funkcjonowania	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	1.4.3. Rozwijanie oferty edukacyjnej dla dorosłych na bazie już istniejących obiektów oświatowych	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	1.4.4. Podejmowanie działań na rzecz podwyższania jakości i rozwoju różnych form opieki i pomocy dziecku i rodzinie	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
1.5. Podjąć działania na rzecz rozwoju i dywersyfikacji form przekwalifikowania zawodowego i uwzględnić w procesie kształcenia potrzeby lokalnego rynku pracy	1.5.1. Promocja samozatrudnienia, w tym edukacja pracodawców i przyszłych pracowników o możliwościach zatrudnieniowych opartych na pracy przez Internet	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	1.5.2. Rozbudowa oferty edukacyjnej o nowe kierunki szkolnictwa zawodowego połączonej z doradztwem zawodowym	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	1.5.3. Diagnozowanie potrzeb lokalnego rynku pracy	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020
- aktualizacja listopad 2013 r.

Cele szczegółowe	Kierunki działania	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Powierzchnia ziemi	Powietrze	Wody	Ludzie	Zabytki	Klimat	Dobra materialne	Obszary Natura 2000	Zwierzęta i rośliny	Zasoby naturalne
1.6. Stworzenie warunków do powszechnego i taniego dostępu do oświaty na szczeblu ponadgimnazjalnym zgodnie z zainteresowaniami i zdolnościami młodzieży	1.6.1. Dostosowywanie form i kierunków kształcenia placówek oświatowych powiatu słupskiego odpowiadających zmieniającemu się zapotrzebowaniu na usługi w zakresie edukacji ponadgimnazjalnej	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	1.6.2. Ciągły rozwój kadry pedagogicznej w prowadzeniu innowacyjnych metod kształcenia, w tym programów autorskich	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
1.7 Wspieranie aktywności zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy na rynku pracy	1.7.1 Wzrost poziomu zatrudnienia i kompetencji zawodowych osób bezrobotnych	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	1.7.2 Doskonalenie skuteczności działań podejmowanych przez Publiczne Służby Zatrudnienia	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	1.7.3 Wspieranie samozatrudnienia i przedsiębiorczości w powiecie	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	1.7.4 Opracowywanie analiz i badań lokalnego rynku pracy	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	1.7.5 Rozwój lokalnego partnerstwa na rzecz zatrudnienia	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
2.1. Budować i modernizować infrastrukturę drogową wraz z jej najbliższym otoczeniem oraz umożliwiać rozwój infrastruktury	2.1.1. Budowa i remont dróg powiatowych i wojewódzkich, w tym szczególnie o znaczeniu zwiększającym dostępność do centrów skupiających miejsca pracy i poprawiających bezpieczeństwo drogowe oraz nowych możliwości komunikacyjnych do obszarów i centrów turystycznych, rekreacyjnych i biznesowych w tym tworzenie warunków do reaktywacji lotniska cywilnego	P	B	B	P	P	P	P	0	P	N	P	0

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020
- aktualizacja listopad 2013 r.

Cele szczegółowe	Kierunki działania	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Powierzchnia ziemi	Powietrze	Wody	Ludzie	Zabytki	Klimat	Dobra materialne	Obszary Natura 2000	Zwierzęta i rośliny	Zasoby naturalne
przewozów pasażerskich	2.1.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury okołodrogowej (chodniki, parkingi, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne), w tym w ramach partnerstwa publiczno- publicznego (gmina – powiat).	P	B	B	P	P	B	0	0	0	N	P	0
	2.1.3. Rozwój przewozów regionalnych	N	P	B	P	N	P	0	0	0	N	N	0
2.2. Sprzyjać rozwojowi infrastruktury proturystycznej i różnych form turystyki	2.2.1. Inicjowanie działań na rzecz rewitalizacji obiektów zabytkowych i ochrony dóbr kultury na terenie powiatu	P	P	P	0	P	B	P	0	P	0	P	0
	2.2.2. Budowa sieci zintegrowanych szlaków turystycznych	N	N	0	0	0	0	0	0	0	N	N	0
	2.2.3. Stworzenie systemu promocji atrakcji turystycznych powiatu w oparciu o przewodniki drukowane i multimedialne skierowane do turystów i inwestorów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2.2.4. Tworzenie warunków dla lepszego wykorzystania turystycznego portu morskiego w Ustce.	P	B	B	P	B	P	P	0	N	N	P	N
	2.2.5. Wspieranie inwestycji mających na celu budowę lub modernizację obiektów pełniących funkcje kulturalne, edukacyjne i sportowe	P	B	B	N	N	P	0	0	N	N	N	0
2.3.Stwarzać warunki dla rozwoju infrastruktury technicznej przeciwdziałającej tzw. wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców powiatu słupskiego	2.3.1.Stworzenie Powiatowej Sieci Szerokopasmowej	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	2.3.2.Uruchomienie systemu edukacji informatycznej dla wszystkich mieszkańców powiatu słupskiego w oparciu o istniejące placówki oświatowe w porozumieniu ze wszystkimi gminami wchodzącymi w skład powiatu słupskiego	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020
- aktualizacja listopad 2013 r.

Cele szczegółowe	Kierunki działania	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Powierzchnia ziemi	Powietrze	Wody	Ludzie	Zabytki	Klimat	Dobra materialne	Obszary Natura 2000	Zwierzęta i rośliny	Zasoby naturalne
3.1. Działać na rzecz tworzenia warunków dla rozwoju stref aktywności gospodarczej na terenie powiatu.	3.1.1. Organizowanie na terenie powiatu ustawicznych szkoleń bezpośrednich beneficjentów (pracodawców) w zakresie korzystania z funduszy UE i reguł partnerstwa publiczno-prywatnego	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	3.1.2. Tworzenie podstaw do realizacji polityki klastrowej w wyznaczonych gałęziach gospodarki np. obuwniczy, materiałów budowlanych, przetwórstwa rolno – spożywczego i turystyki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.1.3. Aktywizacja terenów wokół basenu portowego w Ustce do roli „okna na świat” powiatu słupskiego	P	P	P	N	P	P	N	0	N	N	N	0
3.2. Stworzyć warunki dla ograniczenia bezrobocia i wzrostu aktywności zawodowej mieszkańców powiatu słupskiego.	3.2.1. Organizacja na poziomie powiatu nowych form kształcenia dorosłych dla skutecznego przekwalifikowania zawodowego	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
	3.2.2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	0	0	0	0	0	B	0	0	0	0	0	0
3.3. Podejmować działania w kierunku wielofunkcyjnego rozwoju wsi i obszarów wiejskich w zakresie rozwoju nowoczesnych rolnictwa i pozarolniczego rozwoju wsi.	3.3.1. Tworzenie podstaw do wzrostu konkurencyjności gospodarstw rolnych i rybactw	N	N	N	N	N	P	0	0	0	N	N	0
	3.3.2. Uruchamianie i promocja alternatywnych źródeł zarobkowania poza rolnictwem i tworzenie podstaw do rozwoju sprawnie funkcjonującego, nowoczesnego doradztwa rolniczego	0	0	0	0	0	P	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020
- aktualizacja listopad 2013 r.

Cele szczegółowe	Kierunki działania	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Powierzchnia ziemi	Powietrze	Wody	Ludzie	Zabytki	Klimat	Dobra materialne	Obszary Natura 2000	Zwierzęta i rośliny	Zasoby naturalne
3.4. Stworzyć system promocji powiatu słupskiego w kraju i zagranicą	3.4.1. Promocja obszarów turystycznych i rekreacyjnych w oparciu o media lokalne, krajowe i aktywne strony internetowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.4.2. Tworzenie płaszczyzn współpracy międzynarodowej w różnych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego na poziomie powiatu z udziałem gmin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	3.4.3. Promocja powiatu słupskiego jako obszaru nadmorskiego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.1. Podjąć działania w kierunku równomiernego rozwoju powiatu i poszczególnych miejscowości położonych najdalej od centrum gospodarczego i kulturalnego skupionego w mieście Słupsku oraz tworzyć warunki dla korzystniejszego gospodarowania w rolnictwie, leśnictwie, rybactwie morskimi śródlądowym.	4.1.1. Stworzenie sprawnego systemu komunikacji wewnętrznej opartej na drogach lądowych oraz infrastrukturze linii kolejowych	N	0	0	N	0	P	0	0	0	N	0	0
	4.1.2. Różnicowanie źródeł dochodów osób mających pracę w obszarach powiatu związanych z sektorem rolnym i rybackim	N	N	N	N	N	P	N	N	N	N	N	N
	4.1.3. Działanie na rzecz poprawy konkurencyjności sektora rolnego i rybackiego	0	0	0	0	0	P	0	0	0	0	0	0

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020
- aktualizacja listopad 2013 r.

Cele szczegółowe	Kierunki działania	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Powierzchnia ziemi	Powietrze	Wody	Ludzie	Zabytki	Klimat	Dobra materialne	Obszary Natura 2000	Zwierzęta i rośliny	Zasoby naturalne
4.2. Podjąć działania w kierunku rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej oraz lepiej wykorzystywać istniejące szlaki komunikacyjne	4.2.1. Rozwój infrastruktury i usług turystyki wiejskiej i aktywnej	P	B	B	P	P	P	P	0	0	N	P	0
	4.2.2. Rozbudowa i modernizacja małej infrastruktury turystycznej	P	B	B	P	P	P	P	0	0	N	P	0
4.3. Stworzyć warunki do wykorzystania istniejących i tworzenia nowych obszarów chronionych dla zwiększenia potencjału zasobów przyrodniczych sprzyjających rozwojowi turystyki	4.3.1. Aktywne włączanie się gmin w działania zmierzające do ochrony obszarów naturalnych z wykorzystaniem szans pozyskania środków z UE na ich ochronę	P	P	0	0	0	P	0	0	0	B	P	0
	4.3.2. Lepiej wykorzystać istniejące tereny leśne i zbiorniki wodne dla rozwoju turystyki (turystyka kwalifikowana) i agroturystyki	0	0	0	P	P	P	0	0	0	0	0	0
	4.3.3. Rozwijać i tworzyć warunki dla dalszego rozwoju infrastruktury uzdrowiskowej i turystycznej	N	0	N	P	0	P	0	0	0	0	0	0
4.4 Podjąć współpracę przez jst zlokalizowane na terenie Powiatu Słupskiego oraz współpracę Powiatu Słupskiego z Miastem Słupsk celem	4.4.1. Aktywne włączanie się gmin w działania zmierzające do optymalnego w ramach współpracy wykorzystania posiadanych zasobów ludzkich i infrastrukturalnych.	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020
- aktualizacja listopad 2013 r.

Cele szczegółowe	Kierunki działania	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Powierzchnia ziemi	Powietrze	Wody	Ludzie	Zabytki	Klimat	Dobra materialne	Obszary Natura 2000	Zwierzęta i rośliny	Zasoby naturalne
wypracowania wspólnego modelu rozwoju i promocji w obszarze słupskiego miejskiego obszaru funkcjonalnego (MOF)													
5.1. Poprawa jakości ochrony środowiska na terenie powiatu słupskiego	5.1.1. Likwidacja i ograniczenie niskiej emisji m.in. poprzez rozbudowę sieci gazowniczej lub nowoczesnych sieci ciepłowniczych w obszarach zwartej zabudowy oraz promocję nowych technologii grzewczych wśród mieszkańców	B	0	0	B	P	P	0	P	0	0	0	0
	5.1.2. Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod względem prawnym i technicznym dla rozwoju produkcji energii odnawialnej i opartej o HT	0	P	0	P	0	P	0	P	0	0	0	0
	5.1.3. Rewitalizacja terenów zdegradowanych ekologicznie	P	B	B	0	P	P	0	0	0	0	P	0
	5.1.4. Ochrona najcenniejszych przyrodniczo obszarów powiatu	B	0	0	0	P	0	0	0	0	B	B	0
	5.1.5. Zagospodarowanie gruntów o niskiej klasie bonitacyjnej i nieprzydatnych rolniczo	N	N	N	N	N	N	0	0	N	0	N	0
5.2. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu	5.2.1. Tworzenie programów edukacji ekologicznej młodzieży na poziomie szkół ponadgimnazjalnych	P	0	P	P	P	P	0	P	0	P	P	0
	5.2.2. Edukacja społeczności lokalnej poprzez lokalne media w zakresie nowych technologii ochrony środowiska i zagrożeń ekologicznych	P	0	P	P	P	P	0	P	0	P	P	0
5.3. Ochrona dolin rzecznych dla zachowanie	5.3.1. Likwidacja niewykorzystywanej gospodarczo zabudowy hydrotechnicznej, udrożnienie pozostałych barier w celu przywrócenia	P	B	P	0	B	P	0	0	0	P	P	0

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020
- aktualizacja listopad 2013 r.

Cele szczegółowe	Kierunki działania	Różnorodność biologiczna	Krajobraz	Powierzchnia ziemi	Powietrze	Wody	Ludzie	Zabytki	Klimat	Dobra materialne	Obszary Natura 2000	Zwierzęta i rośliny	Zasoby naturalne
cennych walorów przyrodniczych sprzyjających rozwojowi turystyki	funkcjonowania rzek i ich dolin jako korytarzy ekologicznych oraz nie lokalizowanie nowych elektrowni wodnych												
	5.3.2. Ochrona wód przed kłusownictwem będącym jednym z głównych przyczyn niewielkiej atrakcyjności wędkarskiej i podnoszenie świadomości ekologicznej	B	0	0	0	B	P	0	0	0	P	B	0
	5.3.3. Poprawa stanu sanitarnego wód rzecznych	P	0	P	0	B	P	0	0	0	P	B	0

Podejmowanie działań na rzecz stworzenia sprawnego systemu zapobiegania kryzysom rodziny oraz kompleksowego wsparcia osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych objętych szeroko rozumianą pomocą społeczną

W tym celu szczegółowym zidentyfikowano jeden projekt/działanie, które potencjalnie może mieć wpływ na środowisko. Działanie to związane jest z przyszłą realizacją projektów inwestycyjnych - przebudową i modernizacją infrastruktury pomocy społecznej. Na wielkość oddziaływania na środowisko będzie miała wpływ lokalizacja obiektów oraz parametry i zastosowane technologie. Na obecnym etapie i w odniesieniu do szczegółowości zapisów Strategii nie można określić bliżej charakteru tych oddziaływań.

Stworzenie warunków na rzecz przeciwdziałania wykluczeniom społecznym, aktywizacji zawodowej mieszkańców powiatu i pozyskania pracy przez osoby niepełnosprawne

Cel szczegółowy obejmuje tzw. działania „miękkie”, nie ma w ogóle charakteru przestrzennego i wiąże się z wykreowaniem wizerunku powiatu wrażliwego na problemy społeczne mieszkańców.

W dłuższej perspektywie można spodziewać się pewnych pozytywnych oddziaływań bezpośrednich – dotyczących oddziaływania na człowieka.

Stworzenie warunków dla rozwoju usług opieki zdrowotnej i medycznej

Cel szczegółowy obejmuje tzw. działania „miękkie”, nie ma w ogóle charakteru przestrzennego i wiąże się z tworzeniem warunków dla lepszego dostępu do usług zdrowotnych.

W dłuższej perspektywie można spodziewać się pewnych pozytywnych oddziaływań bezpośrednich – dotyczących oddziaływania na człowieka, podniesienie jakości i zwiększenie dostępności usług medycznych wpłynie na poprawę kondycji zdrowotnej mieszkańców powiatu.

Podejmowanie działań w kierunku zmiany świadomości społecznej w zmieniającej się rzeczywistości społeczno-gospodarczej

Cel szczegółowy obejmuje tzw. działania „miękkie”, nie ma w ogóle charakteru przestrzennego i wiąże się z podniesieniem efektywności systemu edukacji w powiecie.

W dłuższej perspektywie można spodziewać się pewnych pozytywnych oddziaływań bezpośrednich – dotyczących oddziaływania na człowieka.

Podejmowanie działań na rzecz rozwoju i dywersyfikacji form przekwalifikowania zawodowego i uwzględniania w procesie kształcenia potrzeb lokalnego rynku pracy

Cel szczegółowy obejmuje tzw. działania „miękkie”, nie ma w ogóle charakteru przestrzennego i wiąże się z rozwijaniem postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców oraz aktywizacji zawodowej.

W dłuższej perspektywie można spodziewać się pewnych pozytywnych oddziaływań bezpośrednich – dotyczących oddziaływania na człowieka.

Stworzenie warunków do powszechnego i taniego dostępu do oświaty na szczeblu ponadgimnazjalnym zgodnie z zainteresowaniami i zdolnościami młodzieży

Cel szczegółowy obejmuje tzw. działania „miękkie”, nie ma w ogóle charakteru przestrzennego i wiąże się z dostosowaniem form i kierunków kształcenia w powiecie do aktualnych potrzeb rynku pracy, wskaźników demograficznych i pojawiających się trendów.

W dłuższej perspektywie można spodziewać się pewnych pozytywnych oddziaływań bezpośrednich – dotyczących oddziaływania na człowieka.

Wspieranie aktywności zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy na rynku pracy

Cel szczegółowy obejmuje tzw. działania „miękkie”, nie ma w ogóle charakteru przestrzennego i dotyczy przeciwdziałania bezrobociu.

W dłuższej perspektywie można spodziewać się pewnych pozytywnych oddziaływań bezpośrednich – dotyczących oddziaływania na człowieka.

Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej wraz z jej najbliższym otoczeniem oraz umożliwienie rozwoju infrastruktury przewozów pasażerskich

Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej wraz z jej najbliższym otoczeniem oraz umożliwienie rozwoju infrastruktury przewozów pasażerskich mogą negatywnie oddziaływać na środowisko, jednak na podstawie opisu kierunków działań (o charakterze deklaratoryjnym) na etapie przygotowania prognozy do aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego* nie można jednoznacznie ocenić charakteru i skali oddziaływania, jakie będzie związane z realizacją konkretnego przedsięwzięcia (brak konkretnych rozwiązań technicznych) w konkretnej lokalizacji, zakładanego natężenia ruchu na planowanych drogach i parkingach. Opierając się na doświadczeniu można stwierdzić jakie zagrożenia dla środowiska niosą ze sobą inwestycje o charakterze liniowym (budowa dróg, kolei) wraz i infrastrukturą towarzyszącą (parkingi, oświetlenie). Rozwój infrastruktury drogowej może przyczynić się do przerwania szlaków migracyjnych zwierząt, do częściowej likwidacji siedlisk, a także do zaburzenia lokalnej flory i fauny. Planowane inwestycje mogą mieć wpływ na walory krajobrazowe i zależeć będą od lokalizacji obiektów, przyjętych rozwiązań architektonicznych i zgodności z istniejącym krajobrazem. Budowa i remont dróg prowadzić może do zniszczenia biologicznych funkcji gleb, do zanieczyszczenia gleb odpadami, substancjami do zimowego utrzymania dróg i związkami ropopochodnymi z infrastruktury drogowej. Powstałe w trakcie realizacji inwestycji ścieki deszczowo roztopowe należy odprowadzić do kanalizacji deszczowej lub podczyścić w separatorach ropopochodnych i odprowadzić do gruntu lub wód powierzchniowych. Jednym z problemów w realizacji inwestycji komunikacyjnych jest zachowanie standardów jakości środowiska w zakresie hałasu. W celu minimalizowania hałasu generowanego przez ruch komunikacyjny stosuje się zabezpieczenia na poziomie funkcjonalnym (ekrany akustyczne, ciche nawierzchnie, w przypadku kolei szlifowanie szyn) i organizacyjnym (ograniczenia prędkości, wyprowadzanie ruchu tranzytowego i ciężarowego z miast).

Zakładając, że kierunki działań opisane w niniejszym celu szczegółowym zostaną zrealizowane (nastąpi zwiększenie liczby podróży komunikacją kolejową oraz systematyczny i efektywny rozwój układu drogowego), w dłuższym horyzoncie czasowym ruch w powiecie będzie płynny a emisja zanieczyszczeń mniejsza.

Rozwój infrastruktury proturystycznej i różnych form turystyki

Część działań zaproponowanych w ramach tego celu szczegółowego może wiązać się z realizacją przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko np. budowa w Słupsku nowej siedziby Filharmonii oraz hali widowiskowo-sportowej, modernizacja portu morskiego w Ustce, w ramach, którego zakłada się modernizację nabrzeży oraz budowę turystycznego basenu portowego – mariny, budowę węzła komunikacyjnego integrującego ruch drogowy, kolejowy i morski. Inwestycje

komunikacyjne związane są z emisją zanieczyszczeń do powietrza i z emisją hałasu. Charakter tego zapisu w *Strategii* nie określa jednak dokładnie miejsca ani skali, w jakiej inwestycje będą realizowane.

Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej na obszarach wiejskich będzie wiązał się z silnym oddziaływaniem na tereny wartościowe przyrodniczo, co może prowadzić do ewentualnego częściowego zubożenia różnorodności biologicznej.

Rozwój infrastruktury technicznej przeciwdziałającej tzw. wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców powiatu słupskiego

Realizacja założeń celu szczegółowego będzie w sposób pośredni długookresowo oddziaływać na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i energii do środowiska. Więcej ludzi będzie załatwiała swoje sprawy za pośrednictwem Internetu, czego efektem może być zmniejszenie natężenia ruchu samochodowego.

Tworzenie warunków dla rozwoju stref aktywności gospodarczej na terenie powiatu

Najsilniej zarysowują się negatywne oddziaływania wynikające z przygotowania warunków dla rozwoju stref aktywności gospodarczej na terenie powiatu (pod nowe inwestycje i zwiększenie inwestycyjnej atrakcyjności). Realizacja kierunków działań przewidzianych w ramach tego celu będzie mieć w dłuższej perspektywie pozytywne skutki dla ludzi. Oddziaływanie na środowisko może wystąpić w wyniku aktywizacji terenów wokół basenu portowego w Ustce, jednak ogólny charakter zapisów w *Strategii* nie pozwala jednoznacznie określić tego wpływu.

Tworzenie warunków dla ograniczenia bezrobocia i wzrostu aktywności zawodowej mieszkańców powiatu słupskiego

Cel szczegółowy obejmuje tzw. działania „miękkie”, nie ma w ogóle charakteru przestrzennego i nie będzie wpływać na środowisko.

W dłuższej perspektywie można spodziewać się pewnych pozytywnych oddziaływań bezpośrednich – dotyczących oddziaływania na człowieka.

Podejmowanie działań w kierunku wielofunkcyjnego rozwoju wsi i obszarów wiejskich w zakresie rozwoju nowoczesnego rolnictwa i pozarolniczego rozwoju wsi

Ze względu na ogólny, deklaratorywny charakter opisu kierunków działań, trudno na tym etapie określić możliwe oddziaływania na środowisko.

Stworzenie systemu promocji powiatu słupskiego w kraju i zagranicą

Kierunki działań nie wykazują fizycznych efektów realizacji. Cel ten opisuje działania niemające żadnych bezpośrednich możliwych do określenia, skutków dla środowiska przyrodniczego.

Podejmowanie działań w kierunku równomiernego rozwoju powiatu i poszczególnych miejscowości położonych najdalej od centrum gospodarczego i kulturalnego skupionego w mieście Słupsku oraz tworzenie warunków dla korzystniejszego gospodarowania w rolnictwie, leśnictwie, rybactwie morskim i śródlądowym

Ze względu na ogólny, deklaratorywny charakter opisu kierunków działań, trudno na tym etapie określić możliwe oddziaływania na środowisko. Wspieranie pozarolniczej funkcji obszarów wiejskich może zakłócić naturalną równowagę środowiska, którą gwarantował dotychczasowy rolniczy sposób gospodarowania zgodny z naturalnymi predyspozycjami środowiska. W dłuższej perspektywie można

spodziewać się pewnych pozytywnych oddziaływań pośrednich – dotyczących oddziaływania na człowieka.

Podejmowanie działań w kierunku rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej oraz lepsze wykorzystywanie istniejących szlaków komunikacyjnych

Zaproponowane w ramach tego celu kierunki działań częściowo mogą wiązać się z realizacją przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko np. przebudowa lub remont infrastruktury turystycznej (przystani wodnych, miejsc rekreacji i wypoczynku, kąpielisk). Nastąpi pogorszenie jakości powietrza krótko- bądź średnioterminowo wskutek emisji pyłów i spalin z maszyn budowlanych, podczas wznoszenia obiektów i przygotowywania miejsc do rekreacji i wypoczynku. Podobnie jak na powietrze planowane działania będą miały negatywny wpływ na wody. Będą to oddziaływania lokalne i krótkotrwałe, a po zakończeniu inwestycji negatywne oddziaływanie będzie ograniczone lub zniwelowane. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej na obszarach wiejskich będzie wiązał się z silnym oddziaływaniem na tereny wartościowe przyrodniczo, co może prowadzić do ewentualnego częściowego zubożenia różnorodności biologicznej. Sposób optymalizacji szczegółowych rozwiązań technicznych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko będzie przedmiotem postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Stworzenie warunków do wykorzystania istniejących i tworzenia nowych obszarów chronionych dla zwiększenia potencjału zasobów przyrodniczych sprzyjających rozwojowi turystyki

Kierunki działań określone w tym celu szczegółowym generalnie przyczynią się do poprawy zasobów i ochrony środowiska.

Podjęcie współpracy przez jst zlokalizowane na terenie Powiatu Słupskiego oraz współpracy Powiatu Słupskiego z Miastem Słupsk celem wypracowania wspólnego modelu rozwoju i promocji w obszarze słupskiego miejskiego obszaru funkcjonalnego (MOF)

Na obecnym etapie i w odniesieniu do szczegółowości zapisów *Strategii* trudno określić czy i w jakim stopniu zaplanowane kierunki działań będą oddziaływać na poszczególne elementy środowiska. Wynikiem realizacji tego kierunku działań będą zawarte porozumienia w sprawie MOF powiatu słupskiego i miasta Słupsk. W rezultacie w ramach zawartych porozumień będą realizowane projekty w ramach słupskiego MOF.

Z opisu kierunku 4.4.1. Aktywne włączanie się gmin w działania zmierzające do optymalnego w ramach współpracy wykorzystania posiadanych zasobów ludzkich i infrastrukturalnych „Główną przesłanką jest włączenie się w nurt rozwoju zaproponowany obowiązującą KZPK 2030 przy jak największej optymalizacji działań w zakresie ustawowych obowiązków jst zlokalizowanych na terenie Powiatu, a także władz Powiatu z miastem Słupsk posiadającym obszar oddziaływania funkcjonalnego” można wnioskować, że przedsięwzięcia, które potencjalnie będą kwalifikowały się jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko będzie konieczne, to przede wszystkim przedsięwzięcia z zakresu poprawy powiązań transportowych i funkcjonalnych w obszarze słupskiego miejskiego obszaru funkcjonalnego (MOF)^[1]. Z punktu widzenia

^[1] W KZPK 2030 Słupsk został wymieniony jako jeden z obszarów funkcjonalnych ośrodków regionalnych „Nie tylko Szczecin, ale także Gorzów Wielkopolski, Zielona Góra, Koszalin i Słupsk liczące od 90 do 130 tys. mieszkańców mają potencjał kreowania i rozprzestrzeniania procesów rozwojowych w tej części kraju, jednak tę możliwość zmniejsza niska jakość

oceny oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 kluczową trudnością jest brak możliwości odniesienia do konkretnych parametrów inwestycji. Z drugiej strony stwarza to szanse, aby na etapie przygotowania projektów zapewnić najwyższą dbałość o stan środowiska i ograniczanie wpływu na obszary chronione. Szczegółowe skutki oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć będą przedmiotem osobnej procedury ocen oddziaływania prowadzonej na etapie projektowania konkretnych inwestycji.

Poprawa jakości ochrony środowiska na terenie powiatu słupskiego

Cel ten odpowiada na wyzwania wspólnotowej polityki ochrony środowiska, w tym w szczególności ochronę najcenniejszych przyrodniczo obszarów czy dywersyfikację źródeł energii. Rewitalizacja terenów zdegradowanych może wpłynąć pozytywnie na krajobraz, a w przypadku przeprowadzania zalesień na zwiększenie różnorodności biologicznej powiatu. Działania z zakresu ograniczania niskiej emisji w postaci rozbudowy sieci gazowniczej i nowoczesnych sieci ciepłowniczych, a także promocji nowych technologii grzewczych zmniejszą zapotrzebowanie na surowce energetyczne. Ograniczeniu emisji gazów i pyłów do powietrza służyć będzie wspieranie produkcji energii opartej na źródłach odnawialnych.

Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu

Działania o charakterze edukacyjnym i promocyjnym służyć będą podnoszeniu poziomu świadomości i tożsamości kulturowej społeczeństwa, co będzie skutkowało większą dbałością o obiekty dziedzictwa kulturowego i chęcią kultywowania tradycji, a także przyciąganiu kapitału, który może wspomóc rewitalizację obiektów zabytkowych. W dłuższej perspektywie można spodziewać się pewnych pozytywnych oddziaływań polegających na zmniejszeniu presji na środowisko, związanych z rosnącą świadomością ekologiczną mieszkańców (działanie: intensyfikacja działań edukacyjno-informacyjnych promujących nowe technologie ochrony środowiska). Większa świadomość mieszkańców pozwoli m.in. doprowadzić do zredukowania ilości wytwarzanych odpadów oraz do zmniejszenia zużycia mediów (wody, energii elektrycznej, gazu).

Ochrona dolin rzecznych dla zachowania cennych walorów przyrodniczych sprzyjających rozwojowi turystyki

W założeniu realizacja tego celu ma doprowadzić do dobrego stanu środowiska w powiecie.

Podsumowanie

Ze względu na duży poziom ogólności projektu aktualizacji *Strategii*, w ramach celów szczegółowych zostały jedynie wyszczególnione kierunki działań, w opisie których nie został określony zakres planowanych przedsięwzięć, ich generalny przebieg oraz obszar realizacji, w tym położenie względem obszarów chronionych trudno jednoznacznie określić ich ekologiczne skutki. Jednocześnie biorąc pod uwagę występowanie na terenie powiatu licznych form ochrony przyrody i wrażliwość środowiska przyrodniczego na wszelkie działania gospodarcze, uznaje się za konieczne respektowanie w trakcie realizacji *Strategii* ogólnej zasady rozwoju zrównoważonego zapisanej w polityce ekologicznej państwa i strategii rozwoju województwa pomorskiego, a w odniesieniu do planowanych przedsięwzięć

powiązań transportowych i funkcjonalnych z głównymi, bardziej dynamicznymi, węzłami sieci osadniczej kraju, takimi jak Poznań, Wrocław, Trójmiasto(...) W wypadku Słupska i Koszalina trudności rozwojowe pogłębia utrata funkcji administracyjnych i przestrzenne oddalenie od obecnych centrów administracyjnych (Szczecina i Gdańsk), niska jakość kapitału społecznego. W efekcie te ośrodki miejskie nie potrafią wykorzystać swojego potencjału, by odegrać znaczącą rolę (w skali krajowej i regionalnej) w kreowaniu wzrostu i tworzeniu miejsc pracy oraz rozprzestrzenianiu procesów rozwojowych na obszary przylegające”.

mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w tym na obszary NATURA 2000, stosowania pełnej procedury oceny skutków ich realizacji na środowisko. Podejmując realizację poszczególnych przedsięwzięć, w szczególności w zakresie infrastruktury technicznej, należy dokonać pełnego rozpoznania warunków środowiskowych i dostosować projektowane rozwiązania do wymogów ochrony środowiska obowiązujących na danym terenie. Szczególnej uwagi wymagać będą przedsięwzięcia realizowane na obszarach chronionych, dotyczy to zwłaszcza inwestycji liniowych, których przebieg może zakłócić ciągłość ekologicznych „korytarzy”, utrudnić migrację fauny, zmienić stosunki wodne, negatywnie wpłynąć na zachowanie bioróżnorodności terenu.

Przy planowaniu nowych inwestycji liniowych, w szczególności dróg, wskazane jest omijanie obszarów cennych przyrodniczo, a przy modernizacji istniejących odcinków ograniczenie do minimum wycinki drzew przydrożnych i ogólnie ograniczanie ingerencji w ekosystemy przyległych terenów.

Przy realizacji *Strategii*, w kontekście ochrony środowiska, wskazane jest nawiązanie współpracy z powiatami ościennymi obejmującej m.in.: uzgodnienie planowanych zamierzeń na terenach przygranicznych i o znaczeniu ponadregionalnym, wymianę informacji o stanie środowiska, wspólne ustalenie planów ochrony dla terenów i obiektów chronionej przyrody położonych na pograniczu powiatów.

Konieczne jest też, aby realizacja *Strategii* podlegała okresowemu monitorowaniu, nie tylko w zakresie wskaźników gospodarczych i społecznych zawartych w *Strategii*, lecz także w zakresie wskaźników środowiskowych. Propozycje dot. monitoringu zmian w środowisku zawarto poniżej w rozdziale 12.

9. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Określenie rodzaju oddziaływania, które potencjalnie może wystąpić zależne jest od zastosowanych rozwiązań technologicznych, które nie są znane na etapie opracowywania projektu *Strategii*. Zapisy analizowanego dokumentu nie przesądzają o znaczącym oddziaływaniu na przedmiot, cele i integralność obszarów Natura 2000.

Projekt aktualizacji *Strategii* ma charakter ogólny, dlatego zgodnie z тезami przedstawionymi przez Kistowskiego i Pchałka⁹, charakter rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko (w przypadku dokumentów o ogólnym charakterze) koncentrować się powinien na generalnym łagodzeniu oraz generalnej kompensacji oddziaływań.

Strategia zawiera ustalenia, których bezpośrednim celem jest podnoszenie jakości i ochrona istniejących zasobów środowiska, wyłącznie w zakresie priorytetu „ekologia”. Natomiast w ramach pozostałych priorytetów tj. społeczność, infrastruktura, gospodarka i przestrzeń, szereg celów

⁹ Kistowski, Pchałek, 2009, Natura 2000 w planowaniu przestrzennym – rola korytarzy ekologicznych. Warszawa.

szczegółowych Strategii realizuje zagadnienia ochrony środowiska pośrednio. Efekty ekologiczne osiągnąć będą przy okazji realizacji innych założonych celów.

Celem *Strategii Rozwoju Powiatu* nie jest wprowadzenie tworzenia wizji funkcjonowania systemu przyrodniczego, niemniej jednak realizacja niektórych celów szczegółowych może stanowić ingerencję w ten system i będzie wiązała się z wpływem na różne elementy środowiska. Niemniej jednak żaden z zapisów Strategii nie zakłada ingerencji przesadnie dużej, znacznie wykraczającej poza konieczną dla osiągnięcia zamierzonych celów.

Strategia zawiera rozwiązania służące zapobieganiu, ograniczaniu i kompensacji ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko. *Strategii* nie można postrzegać jako dokumentu, którego wdrożenie będzie zagrażało funkcjonowaniu przyrody oraz jego otoczeniu, czy też będzie powodowało istotne jego przekształcenia. Jak wykazano w rozdziale 8 większość potencjalnych oddziaływań celów szczegółowych na analizowane aspekty środowiska, ma charakter neutralny (brak oddziaływań), część ewidentnie pozytywny, a tylko część negatywny.

Przed rozpoczęciem prac remontowych lub modernizacyjnych w budynkach powinna zostać przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza w zakresie występowania ptaków gatunków chronionych, w celu uniknięcia nieumyślnego zniszczenia schronień np. jerzyka (*Apus apus*) podczas prac budowlanych. W przypadku prowadzenia prac budowlanych mogących zagrazić ptakom bytującym na terenie inwestycji lub ich siedliskom należy dostosować terminy i sposoby wykonywania prac budowlanych, remontowych i innych do okresów lęgów, rozrodu i hibernacji¹⁰.

Strefy aktywności gospodarczej planowane są poza obszarami chronionymi, w szczególności poza obszarami sieci Natura 2000. Projektowane w Strategii przedsięwzięcia infrastruktury drogowej i turystycznej nie powinny oddziaływać na obszary Natura 2000, a w przypadku realizacji tych przedsięwzięć powinny być poddawane procedurze ocen oddziaływania na środowisko. Dla ograniczenia negatywnego wpływu infrastruktury drogowej i turystycznej na przyrodę, grunty oraz wody należy uwzględnić zastosowanie odpowiednich środków ochrony, takich jak:

- zabezpieczenia przed przedostawaniem się zanieczyszczonych wód opadowych do ziemi,
- oczyszczanie wód opadowych w separatorach, oczyszczalnikach itp., szczególnie w obrębie obiektów inżynierskich oraz placów i parkingów,
- wyposażenie miejsc postojowych w kosze na odpady i ich bieżące oczyszczanie z powstających tam odpadów,
- budowa przejść dla zwierząt,
- zainstalowanie ekranów akustycznych oraz zieleni izolacyjnej wysokiej.

Reasumując, realizacja celów i kierunków działań *Strategii* nie spowoduje zagrożeń dla obszarów chronionych położonych w granicach powiatu i w jego bezpośrednim sąsiedztwie, w tym zwłaszcza sieci Natura 2000.

¹⁰ Na podstawie stanowiska Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. pismo nr GDOŚ/DOPozgiz-4200/III-272/2484/10/Is/dł

10. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych

Projekt aktualizacji *Strategii* jest dokumentem o dużym stopniu ogólności, charakter działań i przedsięwzięć, które mają być realizowane w ramach konkretnych celów szczegółowych nie został określony w przestrzeni. Należy podkreślić, że o oddziaływaniu na środowisko decyduje nie tylko lokalizacja, ale również rozwiązania techniczne i rozmiary przedsięwzięcia, które również nie zostały określone w projekcie *Strategii*. Ponadto zmieniające się uwarunkowania finansowe i postęp techniczny mogą spowodować radykalną zmianę podejścia do określonego zagadnienia. Dlatego można stwierdzić, że w rzeczywistości alternatywne rozwiązania będą pojawiały się sukcesywnie w miarę zmieniających się uwarunkowań finansowych, koncepcyjnych i prawnych w okresie realizacji *Strategii*.

Z powyższych względów realizowanie celów szczegółowych i kierunków działań założonych w *Strategii* jest jedynym słusznym wariantem. Samorząd powiatu musi podejmować działania, które skutkować będą zrównoważonym rozwojem społeczno-gospodarczym powiatu tym bardziej, że wpływ na środowisko tych działań można ocenić jako znikomy. Nie wdrożenie założeń *Strategii* spowoduje pogarszanie się stanu i stopy życia mieszkańców jak i pogarszanie stanu środowiska. Warunkiem prawidłowego rozwoju powiatu zaproponowanego w *Strategii* jest dostępność środków finansowych na realizację działań. Cele szczegółowe i kierunki założone w *Strategii* są właściwe i brak jest innej alternatywy. Przedsięwzięcia te muszą zostać zrealizowane i warunkują osiągnięcie założonego rozwoju, poziomu życia mieszkańców i stanu środowiska. Należy zaznaczyć, że *Strategia* przewiduje działania o charakterze ekologicznym, których realizacja przyniesie w efekcie ograniczenie lub zmniejszenie oddziaływania na środowisko związanego z planowanym rozwojem społeczno-gospodarczym powiatu.

Warto nadmienić, iż konieczne jest realizowanie *Strategii* zgodnie z potrzebami zachowania ekologicznej spójności systemu obszarów chronionych w powiecie, w tym szczególnie obszarów objętych siecią Natura 2000 oraz uznanie ograniczeń tam występujących jako istotnych uwarunkowań rozwoju. Liczne planowane działania, szczególnie w zakresie infrastruktury technicznej, takie jak: drogi, mogą mieć istotny wpływ na stan tych obszarów, w tym na chronione siedliska i rzadkie gatunki roślin oraz warunki bytowania zwierząt. Działania powinny być zatem projektowane i realizowane pod szczególnym nadzorem specjalistów i naukowców oraz szeroko konsultowane ze społeczeństwem, w tym przedstawicielami organizacji ekologicznych.

11. Napotkane trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Jako podstawową trudność przy ocenie oddziaływania ustaleń aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* na środowisko uznaje się bardzo ogólny charakter kierunków działań ocenianych w niniejszej *Proгноzie*. Z tego względu określenie, analiza i skwantyfikowana ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, ludzi oraz

dziedzictwo kulturowe, w tym oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, stałych i chwilowych, skumulowanych i wtórnych, krótko-, średnio- i długoterminowych, została wykonana na bardzo wysokim poziomie uogólnienia, przy braku szczegółowych informacji o konkretnych rozwiązaniach technicznych i skali poszczególnych przedsięwzięć, w oparciu o wiedzę teoretyczną, doświadczenie autorów i dostępne analogie.

12. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Ocena *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego* zawierającej cele z kierunkami działań winna być dokonywana trzykrotnie, przed rozpoczęciem realizacji, w połowie okresu realizacji oraz po zakończeniu realizacji.

Aby umożliwić pośrednie dokonywanie ocen należy określić powiązania pomiędzy *Strategią*, a strategiami sektorowymi oraz Wieloletnim Planem Inwestycyjnym. Ocena po zakończeniu realizacji jest najbardziej istotna i miarodajna dla całościowej oceny polityki rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu. Wszelkie oceny oddziaływania podmiotów publicznych na procesy kierowania polityką rozwoju przeprowadzane są w kontekście społecznych potrzeb, celów i nakładów. Mierzone i oceniane są uzyskane produkty, wyniki, efekty i skutki.

Działania i przedsięwzięcia służące realizacji celów operacyjnych oceniane są na podstawie czterech kryteriów: skuteczności, celowości, efektywności i wydajności. Cały proces dodatkowo oceniany jest z punktu widzenia praworządności i gospodarności (oszczędności).

Ocena realizacji *Strategii* jest procesem wymagającym udziału społecznego, a przede wszystkim współdziałania podmiotów i uczestników strategicznego zarządzania polityką rozwoju powiatu słupskiego.

W *Strategii* opracowano kilkanaście celów operacyjnych opierając się na wcześniej zidentyfikowanych słabych stronach i zagrożeniach (analizy SWOT). Aby spełnić powyższe wymagania, każdy cel operacyjny wymaga monitorowania. Wymóg monitorowania wynika również z przepisów regulujących finansowanie przedsięwzięć z funduszy strukturalnych UE.

Monitorowaniem *Strategii* na poziomie celów operacyjnych winna zajmować się jednostka organizacyjna odpowiedzialna za jego wdrażanie, w tym wypadku w imieniu powiatu słupskiego - Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji.

Wizja i misja powiatu słupskiego zawarte w *Strategii* sformułowane są na tak ogólnym poziomie, że bezpośrednia ocena stopnia ich realizacji nie jest możliwa, dlatego należy oceniać stopień realizacji celów operacyjnych. Mają one na tyle konkretny charakter i są powiązane bezpośrednio z realizowanymi i planowanymi do realizacji przedsięwzięciami, że można stosować bardziej wyspecjalizowane wskaźniki. W charakterystyce każdego z celów operacyjnych zawarto propozycje wskaźników produktów oraz rezultatów. Zestaw wskaźników dla celów monitorowania zawiera tab. 96 zamieszczona w rozdziale 12 *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2022*.

Coroczne obliczenie wskaźników rozpoczynając od roku bazowego 2011 umożliwi dokonanie w latach 2017 i 2022 oceny realizacji *Strategii* pod kątem: skuteczności, celowości, efektywności i wydajności. Wydział Rozwoju Powiatu i Inwestycji i instytucje zewnętrzne dokonywać będą bieżącej (raz w roku) i okresowej (w 2017 i 2022 r.) kontroli realizacji *Strategii*. Efektem kontroli może być konieczność zmodyfikowania *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego*.

W związku z tym, iż jednym z priorytetów *Strategii* jest ekologia, gdzie w ramach celów szczegółowych są wskazane działania ściśle dedykowane poprawie stanu środowiska, można uznać, iż zaplanowane wskaźniki strategiczne zostały prawidłowo zaproponowane w kontekście założonych celów.

Dodatkowo w celu określenia zmian jakie zachodzą w środowisku wskutek realizacji ustaleń *Strategii* źródłami pozyskiwania danych mogą być dane monitoringowe Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku np. oceny jakości powietrza, monitoring jakości wód, czy dane Urzędu Statystycznego w Gdańsku np. dotyczące ilości odpadów komunalnych, zużycia wody itp.

13. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Powiat słupski jest położony w obszarze przygranicznym, z uwagi na sąsiedztwo Morza Bałtyckiego. Warto nadmienić, że realizacja projektowanych działań w ramach aktualizacji *Strategii* nie tworzy żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach aktualizacji *Strategii* dla powiatu ma charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie projektowanych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie sporządzania aktualizacji *Prognozy* stwierdzono, że realizacja działań określonych w aktualizacji *Strategii* nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Jednakże ze względu na fakt podpisania przez Polskę i ratyfikowania *Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym*, należy podkreślić obowiązek informowania państw w przypadku podejmowania działań mogących znacząco oddziaływać na ich terytorium. Nie można również wykluczyć oddziaływania na morskie obszary chronione w ramach systemu BSPA (Baltic Sea Protected Areas). W tym przypadku stroną postępowania transgranicznego byłby Sekretariat Konwencji Helsińskiej.

W odniesieniu do kierunków działań zapisanych w projekcie aktualizacji *Strategii*, potencjalne znaczące oddziaływania mogą obejmować wody Morza Bałtyckiego w związku z rozbudową portu morskiego w Ustce oraz (w mniejszym stopniu) budową infrastruktury portowej.

Istotnym w tej kwestii jest wykorzystywanie współpracy powiatu z gminami powiatu i innymi powiatami, w tym także z powiatami zagranicznymi, do wzbogacania wiedzy i doświadczeń związanych z wdrażaniem aktualizacji *Strategii*, szczególnie w zakresie tworzenia projektów i zarządzania nimi. Poszerzanie kręgu powiatów i regionów współpracujących z powiatem słupskim powinno wynikać z potrzeb związanych z realizacją celów *Strategii* i uwzględniać potrzebę posiadania partnerów do realizacji projektów w ramach niektórych programów Unii Europejskiej.

14. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Aktualizację *Prognozy oddziaływania na środowisko* sporządzono dla aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2022*, w oparciu o art. 50 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235), który mówi, iż przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47.

Aktualizacja *Prognozy oddziaływania na środowisko* została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w artykule 51 ust. 2 Ustawy oraz stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, z uwzględnieniem informacji zawartych w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem aktualizacji *Strategii*.

Ponadto przy sporządzaniu aktualizacji *Prognozy* odniesiono się do uzgodnień z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku (pismo znak: RDOŚ-Gd-WOO.411.22.2013.MCZ.1 z dnia 14.10.2013 r.) oraz z Pomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo znak: SE-NS-80.9022.490.368.2013.WR z dnia 25.10.2013 r.).

W aktualizacji *Prognozy* przeanalizowano aktualny stan środowiska przyrodniczego na terenie powiatu słupskiego, cele oraz kierunki działań przewidziane do realizacji w aktualizacji *Strategii*, których zadaniem jest poprawa jakości życia społeczności lokalnej, rozwój infrastruktury drogowej, proturystycznej i technicznej powiatu, rozwój gospodarczy oraz poprawa jakości środowiska naturalnego. Analizie poddano także zgodność określonych w aktualizacji *Strategii* celów, kierunków działań z celami i kierunkami działań ujętymi w dokumencie nadrzędnym, jakim jest *Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego* (aktualizacja wrzesień 2012 r.), a także w obowiązujących dokumentach międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych.

Celem aktualizacji *Prognozy* jest wskazanie, jak wpłynie na środowisko realizacja określonych w aktualizacji „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2022” celów szczegółowych i kierunków działań.

Aktualizację *Prognozy* sporządzono w oparciu o dane literaturowe oraz doświadczenie autorów, które zestawiono z różnymi lokalnymi uwarunkowaniami. Przy sporządzaniu prognozy zastosowano metody opisowe oraz wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące obszaru powiatu słupskiego opracowane przez inne instytucje, a dotyczące środowiska i zmian w nim zachodzących.

Aktualizacja *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* jest ściśle powiązana ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 oraz zgodna z celami krajowych i unijnych dokumentów o charakterze strategicznym, takimi jak m.in.: *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*, *Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo*, *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, *Krajowy Program Reform* oraz *Strategia Europa 2020*, *Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012* z perspektywą do roku 2016.

Obszarem objętym przewidywanym znaczącym oddziaływaniem uznany został teren powiatu słupskiego. Zidentyfikowany został na podstawie analizy walorów przyrodniczo-krajobrazowych, jakości środowiska, istniejących źródeł zagrożeń i presji.

Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu związane są z zasobami przyrodniczymi, zanieczyszczeniem powietrza i gleb, energią odnawialną i terenami zdegradowanymi. W przypadku odstąpienia od realizacji aktualizowanej Strategii nastąpi pogorszenie jakości wszystkich elementów środowiska. Niekorzystne zmiany nastąpić mogą w jakości życia mieszkańców. Konsekwencją nieuchwalenia aktualizowanej Strategii może być brak poprawy jakości powietrza, a także niewystarczające utrzymanie walorów krajobrazowych, bioróżnorodności oraz cennych przyrodniczo terenów.

Identyfikację i ocenę poszczególnych celów i kierunków działań dokonano w tzw. macierzach skutków środowiskowych na poszczególne elementy takie jak: różnorodność biologiczną, krajobraz, powierzchnię ziemi, powietrze, wody powierzchniowe i podziemne, człowieka i dziedzictwo kulturowe.

Ze względu na duży poziom ogólności projektu aktualizacji *Strategii*, w ramach celów szczegółowych zostały jedynie wyszczególnione kierunki działań, w opisie których nie został określony zakres planowanych przedsięwzięć, ich generalny przebieg oraz obszar realizacji, w tym położenie względem obszarów chronionych trudno jednoznacznie określić ich ekologiczne skutki. W *Proгноzie* nie dokonano szczegółowej oceny oddziaływania, lecz określono oddziaływania potencjalne -ich charakter oraz spodziewane istotne aspekty środowiskowe oraz pozytywne lub negatywne skutki dla środowiska wywołane realizacją kierunków działań.

Zgodnie z wynikami analizy najwięcej korzystnych oddziaływań będzie wynikało z realizacji kierunków działań ujętych w priorytecie ekologia. Wpłyną one pozytywnie na środowisko przyrodnicze i warunki życia ludzi, ochronią zasoby i walory przyrodnicze, przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa, jak i jakości poszczególnych komponentów środowiska tworząc warunki dla zrównoważonego rozwoju powiatu.

Najwięcej negatywnych skutków dla środowiska niesie realizacja kierunków działań ujętych w priorytetach infrastruktura i przestrzeń, które wiążą się z realizacją nowych inwestycji infrastrukturalnych i zajęciem nowych terenów. Niekorzystny wpływ na komponenty środowiska może być jednak minimalizowany poprzez m.in. stosowanie bezpiecznych dla środowiska technologii. Znaczące zmiany i przekształcenia w środowisku spowoduje zwłaszcza realizacja projektów związanych z budową i przebudową infrastruktury komunikacyjnej zmierzającej do m.in.: poprawy dostępności powiatu, rozwoju nowych możliwości komunikacyjnych do obszarów i centrów turystycznych, rekreacyjnych i biznesowych, co warunkuje rozwój społeczno-gospodarczy i przestrzenny oraz wzrost konkurencyjności, może jednak lokalnie zagrozić ciągłości korytarzy ekologicznych i spójności obszarów chronionych.

Z tego względu konieczne respektowanie w trakcie realizacji *Strategii* ogólnej zasady rozwoju zrównoważonego zapisanej w polityce ekologicznej państwa i strategii rozwoju województwa pomorskiego, a w odniesieniu do planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w tym na obszary NATURA 2000, stosowania pełnej procedury oceny skutków ich realizacji na środowisko.

Strategii nie można postrzegać jako dokumentu, którego wdrożenie będzie zagrażało funkcjonowaniu przyrody oraz jego otoczeniu, czy też będzie powodowało istotne jego przekształcenia. Charakter rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko koncentrować się powinien na generalnym łagodzeniu oraz generalnej kompensacji oddziaływań.

W *Prognozie* nie zostały zidentyfikowane alternatywne rozwiązania, będą się one pojawiały sukcesywnie w miarę zmieniających się uwarunkowań finansowych, koncepcyjnych i prawnych w okresie realizacji *Strategii*.

Podstawową trudnością przy ocenie oddziaływania ustaleń aktualizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego na lata 2012-2020* na środowisko jest bardzo ogólny charakter kierunków działań ocenianych w niniejszej *Prognozie*.

Realizacja projektowanych działań w ramach aktualizacji *Strategii* nie tworzy żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne.

Ocena skutków realizacji *Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Słupskiego* zawierającej cele z kierunkami działań winna być dokonywana trzykrotnie, przed rozpoczęciem realizacji, w połowie okresu realizacji oraz po zakończeniu realizacji, na podstawie czterech kryteriów: skuteczności, celowości, efektywności i wydajności, w oparciu o zdefiniowane wskaźniki, a także dane monitoringowe innych instytucji np. oceny jakości powietrza Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku.